

Strategisch kader culturele infrastructuur Gent

BIJLAGEN

Rapport | 2 februari 2023

In opdracht van

Stad Gent – Departement Cultuur, Sport en
Vrije Tijd
Botermarkt 1, 9000 Gent

In het kader van de Poolstok
raamovereenkomst organisatieontwikkeling
ID 2020 29836

IDEA
CONSULT thinking ahead

member of

IDEAGROUP

Deze studie werd uitgevoerd door:

Joris Janssens
Wouter Bervoets
Cathy Cardon
Toon Berckmoes
Xavier Cornips
Arnout De Vleeschouwer

Jozef II-straat 40 B1
1000 Brussel

T: +32 2 282 17 10
info@ideaconsult.be

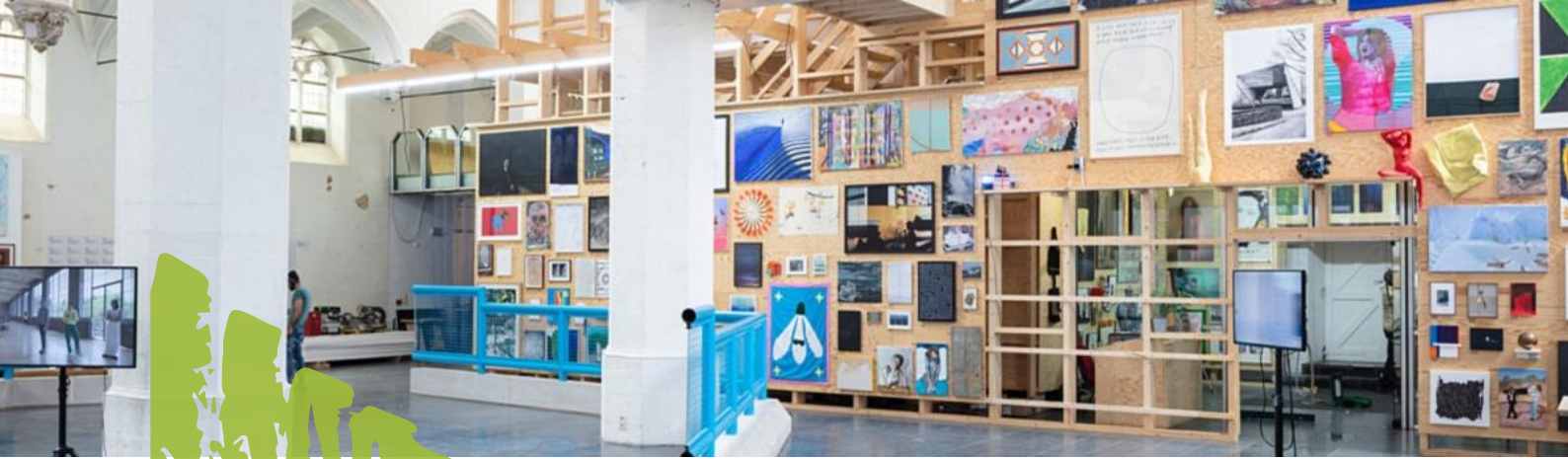
www.ideaconsult.be

B.1	Overzicht traject	4
B.2	Scoping van de opdracht	5
B.3	Bronnenlijst	10
B.4	Mapping culturele infrastructuur in Gent	13
B.4.1	Analyse	13
B.4.2	Spreiding van de culturele infrastructuur (kaarten)	14
B.4.3	Overzicht van 347 culturele infrastructuren in Gent (inventaris)	42
B.5	Matrix huidig beleidsinstrumentarium	49
B.6	Benchmarks	51
B.6.1	Doel van de benchmarking	51
B.6.2	Belangrijkste inzichten overheen de 3 benchmarks	54
B.6.3	Match van de benchmarks met de beleidsdoelstellingen van Gent	58
B.7	Cases: vraagstelling	70
B.7.1	Ruimte delen in DC Ledeborg	70
B.7.2	Stadsvernieuwing "En Route"	75
B.7.3	Een grote podiumzaal voor Gent	77

Deze bundel is een onderdeel van de eindrapportering van het onderzoek van IDEA Consult naar een Strategisch Kader voor Culturele Infrastructuur voor de Stad Gent. Hij bevat een meer uitgebreide rapportering van materiaal dat gesynthetiseerd terug te vinden is in het basisrapport.

In de bijlagen vindt u achtereenvolgens:

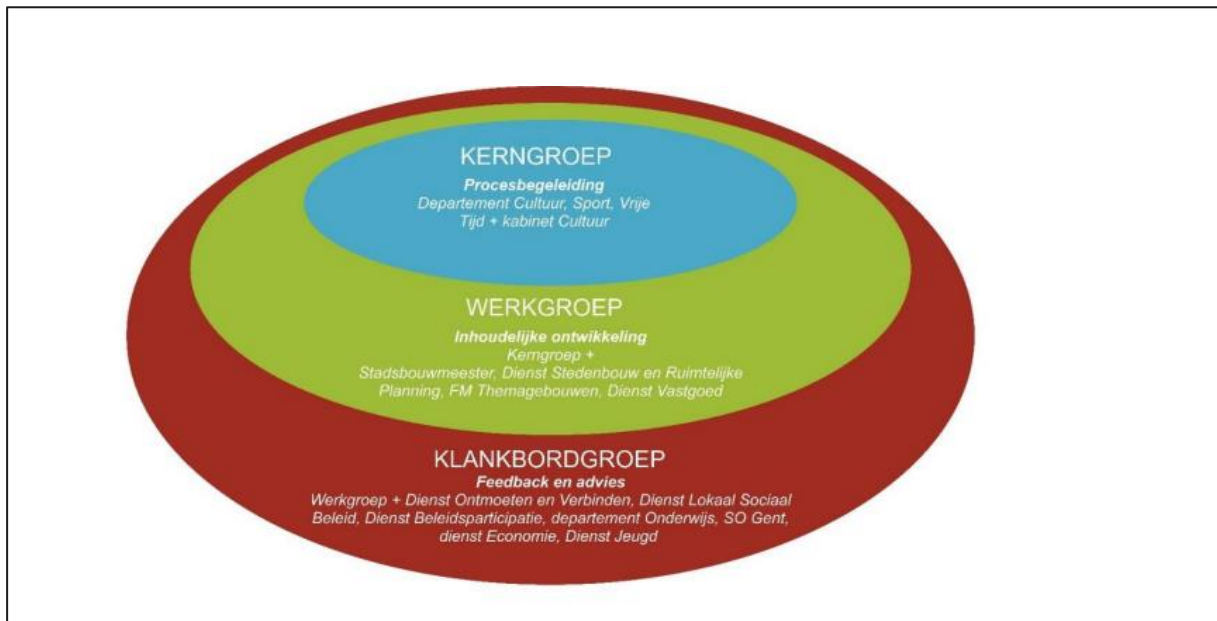
- ▶ Overzicht traject: schematisch overzicht van de stappen die genomen werden tijdens dit traject.
- ▶ Scoping van de opdracht: afbakening van het kader waarbinnen dit onderzoek is gebeurd
- ▶ Bronnenlijst: geraadpleegde bronnen
- ▶ Mapping van de culturele infrastructuur
 - Analyse
 - Kaartmateriaal
 - Inventaris
- ▶ Benchmarks: nota met inzichten verworven uit 3 benchmarkinterviews, getoetst aan het ontwerp van beleidskader van de Stad Gent:
 - Algemene inzichten overheen de drie benchmarks
 - Aarhus (DK)
 - Utrecht (NL)
 - Amsterdam (NL)
- ▶ Cases: de toepassing van het beleidskader op 3 actuele vragen:
 - Ruimte delen in DC Ledeborg
 - Stadsvernieuwing “En Route”
 - Een grote podiumkunstenzaal

B.1 Overzicht traject

Aanpak en methodiek

Projectstructuur

De visie en het strategisch kader werd in eerste instantie ontwikkeld door stedelijke actoren. Naast de Cultuurdienst werden ook transversale stedelijke diensten en belendende beleidsdomeinen betrokken. De projectstructuur zag er als volgt uit:

Figuur 1. Projectstructuur onderzoek culturele infrastructuur

- ▶ De procesmatige en methodologische begeleiding van het onderzoekstraject gebeurde door een Kerngroep, die bestaat uit medewerkers van het Departement Cultuur, Sport en Vrije Tijd, en het Kabinet Cultuur. De Kerngroep kwam samen aan het begin en het einde van het traject.
- ▶ De ruggengraat van de inhoudelijke ontwikkeling van het traject lag bij een Werkgroep, die in de loop van het traject 5 keer samenkwam. De Werkgroep bestaat uit de Kerngroep, aangevuld met de Stadsbouwmeester, de directeur van de Dienst Stedenbouw en Ruimtelijke Planning, FM Themagebouwen en Dienst Vastgoed.
- ▶ Tijdens twee bijeenkomsten werd de Werkgroep uitgebreid tot een Klankbordgroep, die input, feedback en advies gaf. Naast de leden van de Werkgroep participeren hieraan ook de diensten Ontmoeten en Verbinden, Lokaal Sociaal Beleid, Beleidsparticipatie, Economie, Jeugd + ook het Departement Onderwijs en sogent.

Op diverse momenten in het traject was er interactie met het werkveld via workshops. De bedoeling was om via desk research verkregen inzichten omtrent ruimte- en infrastructuurnoden aan te vullen, te nuanceren en te valideren - en verdere input te geven omtrent lacunes, mogelijke visie-elementen en toekomstpistes.

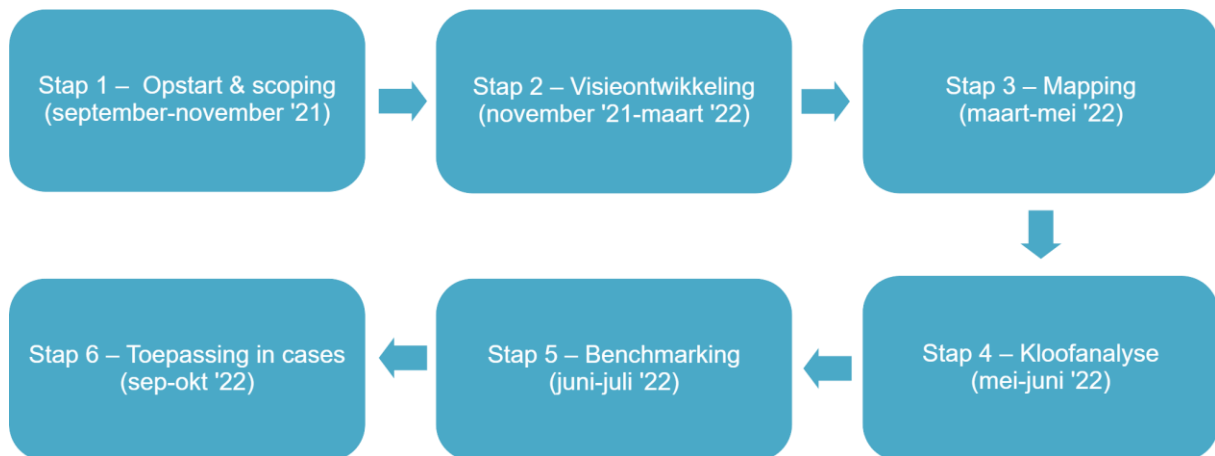
- ▶ 16 december 2021: Online sectorworkshop Ruimtenoden
- ▶ 10 mei 2022: Sectorworkshop Kloofanalyse
- ▶ Januari-februari '22 – 3 focusgesprekken omtrent 'blinde vlekken': Amateurkunsten, etnisch-culturele diversiteit, kunstopleidingen

- ▶ September-oktober '22 – Rondetafels met veldactoren omtrent 3 case studies

Procesflow

Het onderzoek naar culturele infrastructuur had een doorlooptijd van september 2021 tot november 2022. Binnen dit tijds kader werd een proces afgelegd in zes stappen:

1. Fijnstelling van de scope en vraagstelling, vastgelegd in een Startnota (dd. 17 november 2021);
2. De verdere ontwikkeling van een visie en doelstellingen omtrent culturele infrastructuur, op basis van bestaande beleidskaders (cultuur en breder), actuele ruimtenoden binnen het Gentse cultuurveld
3. Een gerichte mapping van bestaande culturele infrastructuur in Gent, op basis van beschikbare data en in functie van een in stap 2 ontwikkeld strategisch kader.
4. Een kloofanalyse, waarbij het strategisch kader geconfronteerd met de feitelijke situatie en de voornaamste lacunes.
5. Voeden van de concretisering door een (lichte) benchmarking met andere steden: Aarhus, Amsterdam en Utrecht.
6. In de praktijk brengen van het strategisch kader in de praktijk toegepast, aan de hand van drie nader te bepalen beleidscases: de nood aan een grote podiumzaal in Gent, de plek van cultuur binnen een stadsontwikkelingsproject (casus: En Route) en een case omtrent ruimtedelen binnen cultuur (casus: Dienstencentrum Ledeborg).

Figuur 2. Stappenplan onderzoek Culturele Infrastructuur 2021-2022

B.2 Scoping van de opdracht

Culturele infrastructuur: definitie en afbakening

Waarover hebben we het, als we spreken over culturele infrastructuur? Na een eerste bijeenkomst van de Werkgroep komen we tot de volgende, voorlopige afbakening van de scope voor het onderzoek naar culturele infrastructuur in Gent. (Onderstaand voorstel betreft de startpositie alvorens de fase van visieontwikkeling in te

gaan. Hoewel het van belang is a priori de nodige 'scherpte' aan te brengen in de onderzoeksvragen, is het wenselijk om tijdens het proces ook de nodige flexibiliteit in te bouwen in functie van "voortschrijdend inzicht", gevoed door de verdere reflectie over beleidsdoelstellingen of de verdere identificatie van ruimtenoden.)

In een notendop: Op zoek naar antwoorden op ruimte- en infrastructuurnoden – op de korte en lange termijn – is het *actueel en potentieel gebruik* belangrijker dan de oorspronkelijke bestemming van die infrastructuur. De definitie en afbakening van culturele infrastructuur is niet gebaseerd op oorspronkelijke bestemming. We letten vooral op het gebruik van infrastructuur, door culturele actoren/sectoren en voor cultuur-gerelateerde functies, met oog voor polyvalente ruimtes en de herbestemming van oorspronkelijk niet voor cultuur bestemde infrastructuur. Dit betekent dat de definitie en afbakening van culturele infrastructuur niet in eerste instantie gebeurt op basis van oorspronkelijke bestemming of typerende eigenschappen van de infrastructuur zelf, maar wel op basis van gebruik. Over welke sectoren en actoren spreken we dan? Over welke functies en types van activiteiten? En welke types van gebruik? We overlopen hieronder een aantal belangrijke dimensies van de scope: sectoren en domeinen; types van functies en activiteiten; types van infrastructuur; geografische scope; eigendomsstatus en types van gebruik.

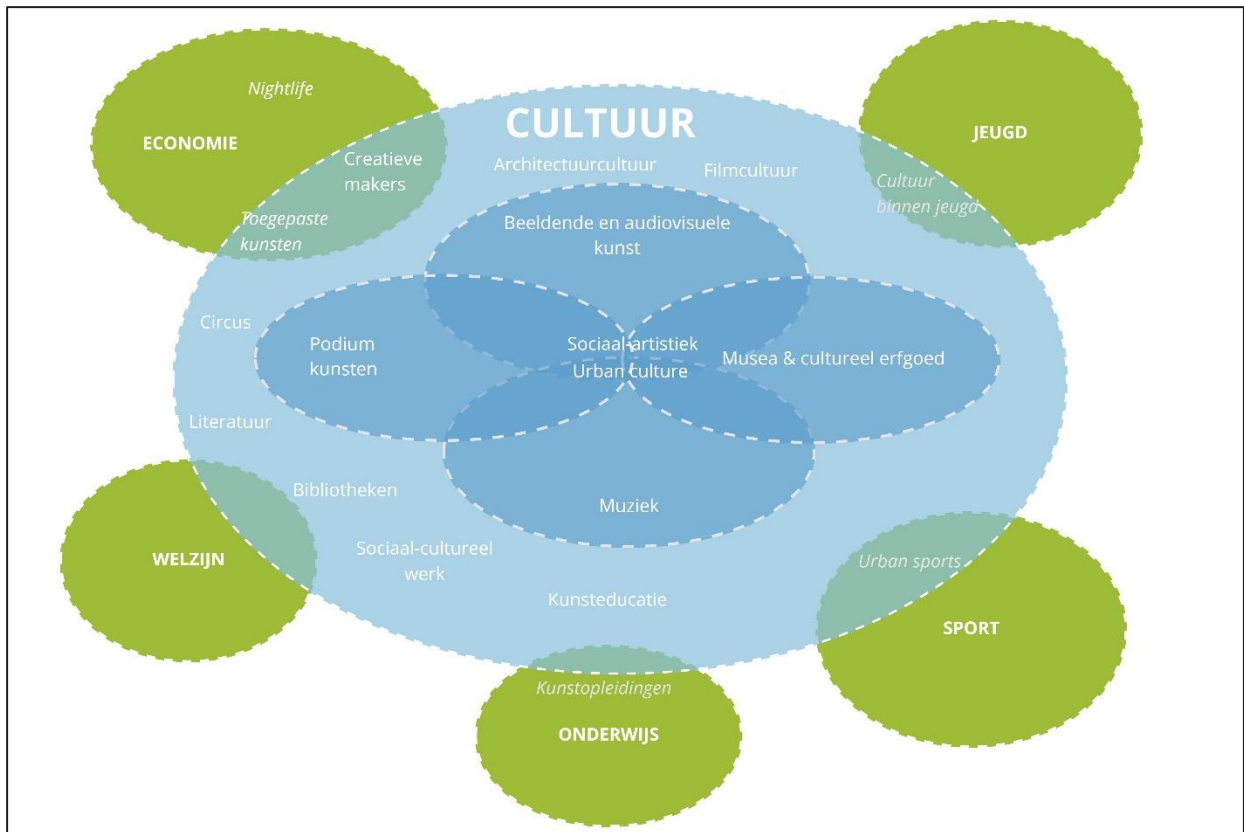
Sectoren en domeinen

De primaire focus ligt op noden en ontwikkelingen binnen het cultuurveld zelf. Hierbij hebben we in eerste instantie aandacht voor podiumkunsten, muziek, musea/erfgoed, beeldende en audiovisuele kunsten en hybriden en cross-overs op het snijvlak van deze disciplines, inclusief participatieve kunstpraktijken (kunsteducatie, sociaal-artistiek werk) en urban culture. In tweede instantie wordt ook gekeken naar andere sectoren binnen cultuur, zoals circus, literatuur, architectuurcultuur, filmcultuur, sociaal-cultureel volwassenenwerk,.... Het onderzoek richt zich hierbij op zowel professionele als niet-professionele cultuurbeoefening.

Toekomstbestendig denken over culturele infrastructuur betekent nadrukkelijk ook oog hebben voor hybriden en cross-overs en nieuwe vormen van cultuurcreatie en beleving, voorbij de grenzen van de traditionele disciplines. Er is nadrukkelijk oog voor veranderende culturele praktijken en leefstijlen, vanuit jongerencultuur, technologische innovaties, een diversiteit aan culturele referentiekaders, urban culture... Er liggen ook kansrijke convergenties in synergieën met de creatieve sectoren, urban, nightlife, jeugdcultuur... Om die reden hebben we ook oog voor kansrijke zones waar cultuur raakt aan andere beleidsdomeinen: creatieve economie (toegepaste kunsten, creatieve makers, film), urban sports (breder dan urban culture), cultuur binnen jeugd, kunstopleidingen,...

Onderstaand schema vat de scope samen, voor wat betreft actoren, sectoren en domeinen. De focus ligt primair op de sectoren gevat in de donkerblauwe cirkels, maar we hebben oog voor de context binnen het bredere cultuurveld en betekenisvolle cross-overs met andere domeinen.

Figuur 1. Afbakening sectoren en domeinen

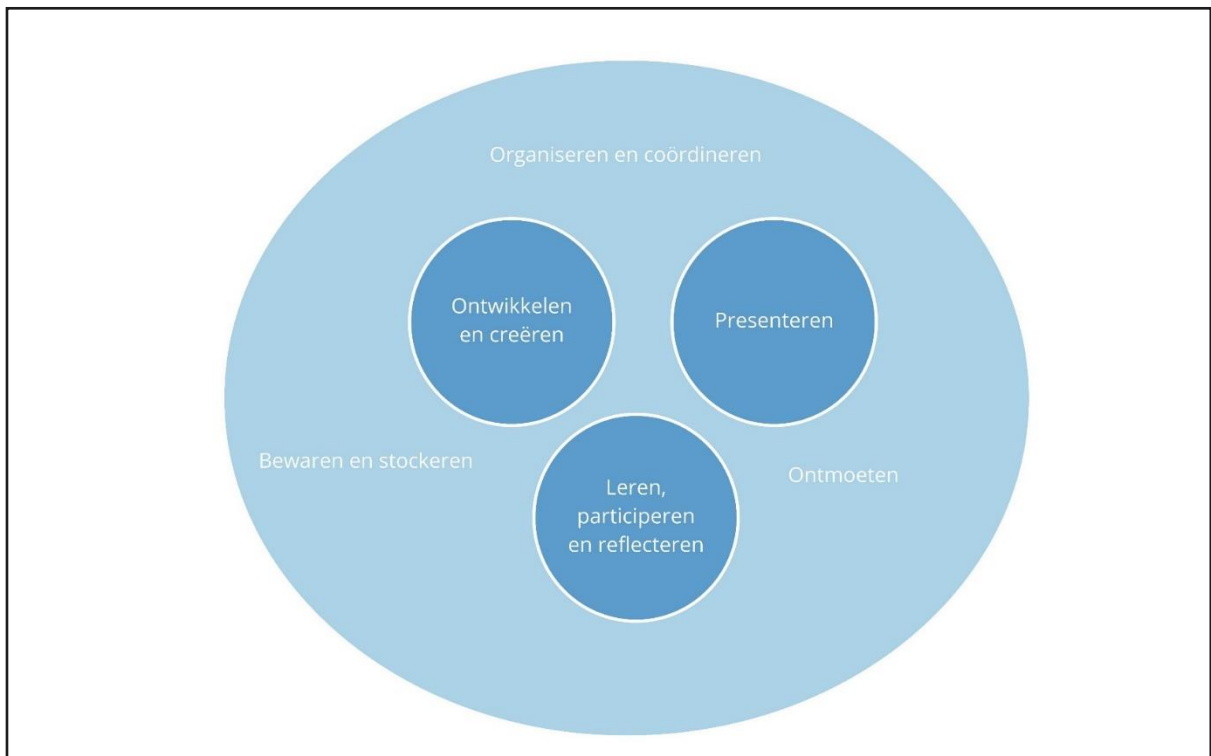
Functies en types van activiteiten

We focussen op het gebruik van de infrastructuur voor een breed spectrum aan culturele functies, in eerste instantie door actoren uit de hierboven vermelde sectoren. Het gaat daarbij niet enkel over “presenteren”, maar ook “ontwikkelen en creëren”, naast “leren, participeren en reflecteren”. Naast deze kernfuncties hebben we ook oog voor ontmoeting, bewaren en stockeren, alsook voor infrastructuur die nodig is voor de omkadering en organisatie van die activiteiten, zoals kantoor- en vergaderruimtes. Kortom, het onderzoek hanteert een 360° benadering op culturele activiteiten:

- ▶ Ontwikkeling en creatie (repetitieruimtes, atelierruimte, kantoorruimtes, co-working...)
- ▶ Presentatie (podia, tentoonstellingsruimtes, ...)
- ▶ Educatie, participatie en reflectie (ruimtes voor workshops, lezingen, conferenties)
- ▶ Bewaren (archieven, depots, opslagplaatsen)
- ▶ Ontmoeting en gemeenschapsfuncties (foyer, ontmoetingsruimtes, horeca...)
- ▶ Organiseren en coördineren (kantoor, co-working, vergaderen,...)

De eerste drie beschouwen we als kernfuncties, de andere drie als omkaderende activiteiten en randvoorwaarden. Het onderstaande schema brengt dit reliëf aan:

Figuur 2. Afbakening functies en types van activiteiten

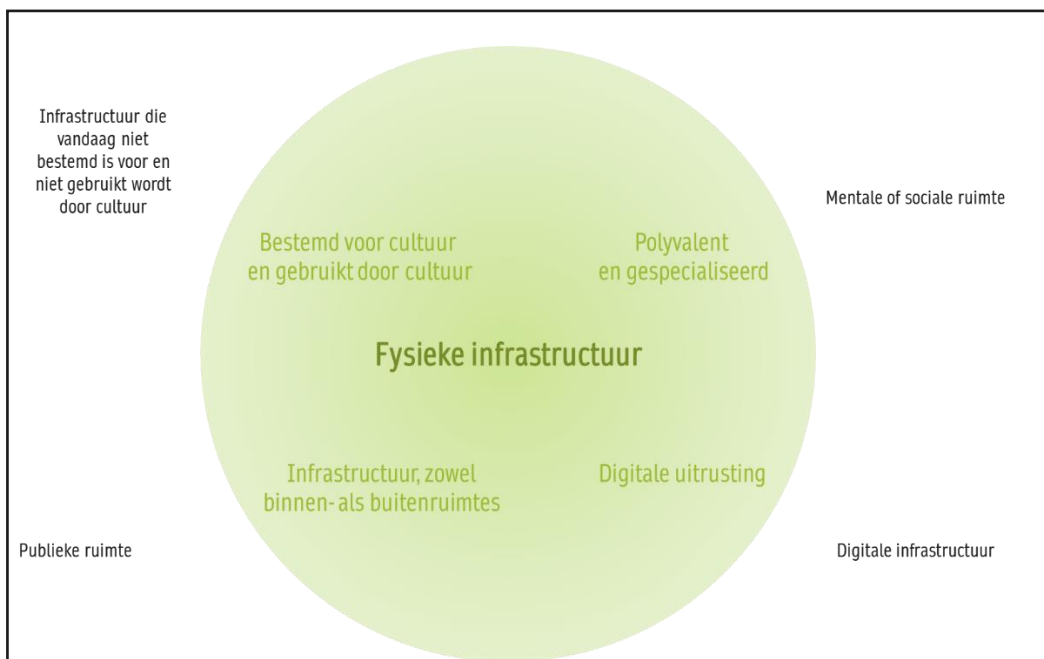
Types van infrastructuur

Culturele 'ruimte' heeft een ruimere betekenis dan louter fysieke ruimte of culturele infrastructuur. Culturele ruimte betreft bijvoorbeeld ook: mentale ruimte, in de zin van vrijheid om te experimenteren, te creëren, te tonen, te organiseren; sociale ruimte, in de zin van publieke en semipublieke ruimte: ruimte voor ontspanning, spel, lectuur, ontmoeting, contact, verbinding, ...

De onderzoeksvraag betreft evenwel culturele infrastructuur: binnen- en buitenruimte voor kunstenaars, artiesten, creatieven allerhande om te experimenteren, te creëren, te oefenen, te repeteren, te tonen, enz. We focussen dus in eerste instantie op het gebruik van *fysieke* infrastructuur, door de actoren en functies zoals hierboven vermeld, ongeacht of die infrastructuur hier oorspronkelijk voor bestemd is of niet. Dit betreffen zowel de binnenruimtes, naast buitenruimtes verbonden aan de fysieke infrastructuur.

Publiek toegankelijke openbare ruimte is niet à priori de focus, hoewel we de ogen open houden voor kansen, in functie van de inhoudelijke doelstellingen die in de loop van het traject ontwikkelen. De focus in het traject ligt op fysieke infrastructuur, niet op digitale ruimte of infrastructuur. Er is wel oog voor de digitale uitrusting van fysieke infrastructuur (bv. mogelijkheid tot 'hybride' vergader- of presentatieformats).

Figuur 3. Afbakening types van infrastructuur

Geografische scope

In het licht van de boven vermelde beleidsvragen en ruimtenoden is 'geografische spreiding' een belangrijk aandachtspunt. De focus ligt in eerste instantie op culturele infrastructuur binnen de stadsgrenzen, met aandacht voor verhouding tussen 'centrum' en 'deelgemeenten' en de geografische spreiding van culturele infrastructuur op het grondgebied Gent: hierbij sluiten we aan bij de onderverdeling in 8 gebieden die de Stad Gent hanteert in het kader van de programmaregie.

De scope is beperkt tot het Gentse grondgebied. Weliswaar kan in een verdere fase van het onderzoek (cases voor beleidstoepassingen) voor specifieke vraagstukken ook breder gekeken worden naar de omgeving van Gent – in welke mate bieden culturele voorzieningen in de bredere regio rond Gent een antwoord op de lacunes die we in Gent constateren (bv. de nood aan een "grote zaal" voor concerten en podiumkunsten)?

Het is evident dat infrastructuur van lokaal tot internationaal belang mee in de scope zit van het onderzoek. Het verdere onderzoek zal uitwijzen in welke mate parameters als 'belang', 'meerwaarde', 'bereik' of 'uitstraling' vanuit een geografisch perspectief beleidsmatig relevant zijn.

Eigendomsstatus en types gebruik

Op zoek naar toekomstgerichte antwoorden op ruimtenoden, focussen we op culturele infrastructuur met diverse vormen van gebruik en eigenaarschap, op zoek naar antwoorden op infrastructuurnoden in de stad: infrastructuur in publiek en private eigendom, en zowel permanente als tijdelijke invullingen.

Het onderzoek gaat over culturele infrastructuur, ongeacht de eigendomsstatus: infrastructuur in eigendom van de stad en in eigendom van derden (privaat, andere overheden, ...). Zowel infrastructuur in stedelijke als in private eigendom biedt immers een mogelijk antwoord op ruimte- en infrastructuurnoden. (Eigendomsstatus wordt uiteraard wel van belang in relatie tot de vraag welke instrumenten de stad kan inzetten om haar beleidsdoelstellingen te realiseren – eigen infrastructuur in concessie geven, inzetten van investeringssubsidies voor infrastructuur van derden...)

Het onderzoek besteedt in principe aandacht aan zowel permanente als tijdelijke invulling. Tijdelijke invullingen zijn de voorbije jaren voor de cultuursector een belangrijk segment van 'culturele infrastructuur' gebleken, en vormen dus een belangrijk aandachtspunt. In beide gevallen zijn 4 types van gebruik mogelijk: langdurig ((semi-)permanent gebruik), kortlopend (gedurende een beperkte periode), recurrent (terugkerend gebruik, bv. wekelijks) en occasioneel (eenmalig of ad hoc). Al deze vormen van gebruik zijn relevant voor het onderzoek naar culturele infrastructuur.

B.3 Bronnenlijst

Beleidsdocumenten Gent

- ▶ Beleidsnota Cultuur 2020 - 2025
- ▶ Beleidsnota Ruimtelijke planning, Stadsontwikkeling, Stedelijke vernieuwing 2020 - 2025
- ▶ Beleidsnota Stedenbouw, Architectuur, Publieke ruimte, Mobiliteit, Historisch patrimonium en Erfgoed 2021
- ▶ Beleidsnota Facility management 2020 – 2025
- ▶ Beleidsnota Sport 2020-2025
- ▶ Beleidsnota Economie 2020-2025
- ▶ Beleidsnota Onderwijs, Opvoeding, Jeugd en Gezinsbeleid 2020-2025
- ▶ Beleidsnota Meer dan een slimme stad (data, digitalisering en innovatie) 2020-2025
- ▶ Beleidsnota Wijkbeleid en Beleidsparticipatie 2020-2025
- ▶ Beleidsnota Toerisme 2020-2025
- ▶ Rapport vastgoedreferentienormen en -principes Stad Gent (2021)

Documenten en onderzoeken cultuursector

- ▶ Algemeen
 - URBACT, Cities in action – Stories of Change, Ghent (2018)
 - Subsidieovereenkomst GKO Dataplatform (2020)
 - Greentrack presentatie infrastructuuroverleg (2020)
 - Cultuurraad: spontaan advies tijdelijke invullingen (2021)
 - Kunstenoverleg Gent, Werkdocument actiegroep Ruimte voor de kunstenaar in de stad (2021)
 - Visietekst Actiegroep Ruimte voor de kunstenaar in de stad (2021)
 - Landschapstekening Kunsten Gent (2021)
 - Landschapstekening Kunsten Gent – sectorsnapshots (2021)
 - Verkennende bevraging voortraject Gent 2030 - kandidaat Europese culturele hoofdstad (2021)
- ▶ Deelsectoren
 - Nucleo Inventaris tentoonstellingslocaties (2009)

- vzw Repetitieruimtes, Culturele infrastructuur in Gent. Onderzoek naar de noden en het aanbod aan creatie- en presentatieruimtes in Gent (2010)
- Memorandum Gentse podiumgezelschappen (2018)
- Bruchure repetitie- en afmonteerruimtes in Gent (2018)
- Rapport culturele infrastructuur Gent, vzw repetitieruimtes (2020?)
- Eindrapport repeteren in Gent (2021)
- ▶ Organisaties, sites, wijkinfrastructuur
 - Subsidieovereenkomst Borluut (2020)
 - Subsidieovereenkomst Initiatief voor Jonge Kunst (2020)
 - Subsidieovereenkomst CC Meulestede (2020)
 - Subsidieovereenkomst Groot Begijnhof (2020)
 - Subsidieovereenkomst Cultuurplatform Drogen (2020)
 - Subsidieovereenkomst OC Zwijnaarde (2020)
 - Subsidieovereenkomst OVK Anamma wijkprogrammatie (2021)
 - Subsidieovereenkomst Dekenij Oostakkerdorp (2021)
 - Eindrapport Bijloke (2018)
 - Masterplan Bijlokesite (2019)
 - Eindpresentatie Cultural Commons Bijloke (2019)
 - Strategisch plan infrastructuur NTGent (2021)

Benchmarks en internationale bronnen

- ▶ Benchmark Aarhus
 - Online interview met Lene Øster en Lars Davidsen – resp. chef consulent en hoofd departement cultuur, 27-06-2022
 - Kulturpolitikken 2020_UK version
- ▶ Benchmark Utrecht
 - Online interview met David Langerak, beleidsadviseur culturele zaken Gemeente Utrecht, 23-06-2022
 - Bureau BUITEN, Een bloeiende creatieve industrie in een levendige stad – De meerwaarde van creativiteit in gebiedsontwikkelingen in Utrecht (2017)
 - Cultuurvisie Utrecht 2012-2022 - Open Ruimte
 - Uitvoeringsnota huisvesting culturele en creatieve sector (2022)
- ▶ Benchmark Amsterdam
 - Online interview met Martijn Braamhaar – programmamanager Bureau Broedplaatsen Amsterdam, 27-06-2022
 - Ruimte voor kunst en cultuur (2018)
 - Amsterdamse referentienorm voor maatschappelijke voorzieningen, groen en spelen (2018)

- Hoofdlijnen kunst en cultuur 2021-2024
- Amsterdams Atelier- en broedplaatsenbeleid 2019-2022 (2019)
- ▶ Andere
 - Arnhem: Raadsbrief onderzoek huisvesting culturele en creatieve sector Arnhem + bijlagen (2019)
 - Barcelona: Esteve Caramés, Barcelona Art Factories, article for Culture21, (geen datum)
 - Belfast: Coaching visit report and roadmap Belfast, Culture for Cities and Regions (2017)
 - Birmingham: Birmingham Cultural Strategy 2016-2019
 - Edinburgh:
 - Edinburgh Citywide Culture plan update 2018-2019
 - Granton Waterfront cultural strategy (2021)
 - Helsinki: Kaapeli, 3 lessons we learned when opening space for citizens (2020)
 - Lissabon:
 - Culture21, Final Report Lisbon (2019)
 - Organisational Chart EGEAC (2021)
 - Namen: Namur Confluent Culture livre blanc (2013)
 - Rotterdam: Rotterdamse cultuurvisie (2019)
 - Turijn: Salone,, C., Bonini, S., Pazzola G., Cultural production in peripheral urban spaces: lessons from Barriere, Turin (Italy) (2017)

B.4 Mapping culturele infrastructuur in Gent

B.4.1 Analyse

Er werd een inventaris (mapping) gemaakt van 347 infrastructuren met een feitelijk hoofd- of nevengebruik voor cultuur.

- ▶ Stap 1: Selectie van 84 infrastructuren uit de overzichtslijst van de Stad Gent m.b.t. het eigen patrimonium: infrastructuren met een feitelijk hoofd- of nevengebruik voor cultuur
- ▶ Stap 2: Verrijking met 205 extra infrastructuren op basis van de UiTdatabank (totaal 246 infrastructuren in UiTdatabank): infrastructuren met in de periode '17-19' minstens 5 activiteiten (presentatie) binnen volgende categorieën:
 - Concert
 - Dansvoorstelling
 - Festival
 - Film
 - Museum of galerij
 - Tentoonstelling
 - Theatervoorstelling
- ▶ Stap 3: Verrijking met 24 infrastructuren waar events hebben plaatsgevonden waarvoor projectsubsidie is toegekend (85 infrastructuren in totaal).
- ▶ Stap 4: Verrijking met 34 infrastructuren aangeleverd via overzichten van plekken gebruikt voor ontwikkeling of creatie (bv. repetitie- en atelierruimtes, 91 infrastructuren in totaal).¹
- ▶ Stap 5: verrijken van de data uit de inventaris
 - Online research, vooral met betrekking tot bevestigen van adressen
 - Bevraging wijkregisseurs
 - Inbrengen van 3 nieuwe infrastructuren in volledige dataset
 - Extra informatie m.b.t. belangrijkste activiteiten die plaatsvinden per infrastructuur
 - Aanvullingen/correcties over gebruik van de infrastructuren
 - Aanvullende informatie verkregen via Stad Gent.
 - UiTdatabank: informatie over via www.uitinvlaanderen.be geafficheerde activiteiten, in de periode januari 2017-december 2019
 - Verrijking met data uit Gemeente-Stadsmonitor (2017)

¹ *ZALENOVERLEG PODIUM: Afmonteerruimtes en repetitiezalen in en rond Gent 2018"; Lijst Kunstwerkt; data VI.BE; Open.Creatives

B.4.2

Spreading van de culturele infrastructuur (kaarten)

Spreading infrastructuur

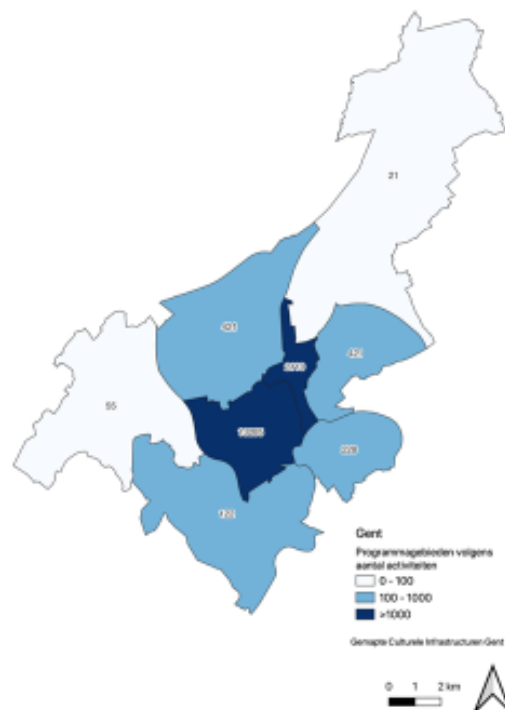
Genoteerde Culturele Infrastructuur in Gent

Programmagebied	Aantal infrastructuur	% aantal infrastructuur
Zuid Oost	19	5,49%
Noord Oost	31	8,96%
Kanaaldorpen en Kanaalzone	5	1,45%
Scharnier	57	16,47%
Noord West	43	12,43%
Zuidelijke Rand	15	4,34%
Kouter- en Leieland	8	2,31%
Binnenstad en Stationsomgeving	168	48,55%
Gent	347	100,00%

Binnenstad en stationsomgeving hebben met 48,55% het hoogste aandeel infrastructuur

Spreiding activiteiten (enkel presentatie)

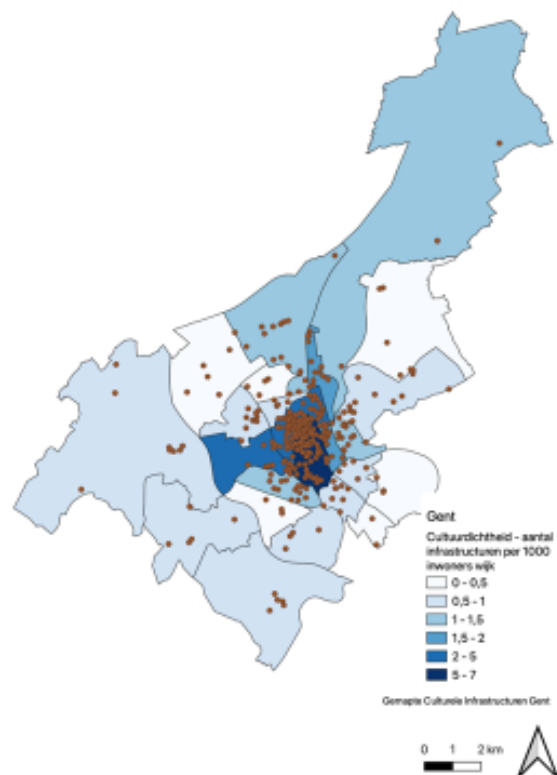

Programmagebied	Aantal activiteiten	% aantal activiteiten
Zuid Oost	228	1,34%
Noord Oost	421	2,47%
Kanaaldorpen en Kanaalzone	21	0,12%
Scharnier	2110	12,36%
Noord West	825	4,83%
Zuidelijke Rand	122	0,71%
Kouter- en Leieland	55	0,32%
Binnenstad en Stationsomgeving	13285	77,84%
Gent	17067	100,00%

Binnenstad en stationsomgeving hebben met 77,84% het hoogste aandeel activiteiten (bron: UITdatabank, 2017-2019)

De concentratie van deze activiteiten in de Binnenstad en stationsomgeving is sterker dan die van de infrastructuur.

Aantal infrastructuur per 1000 inwoners

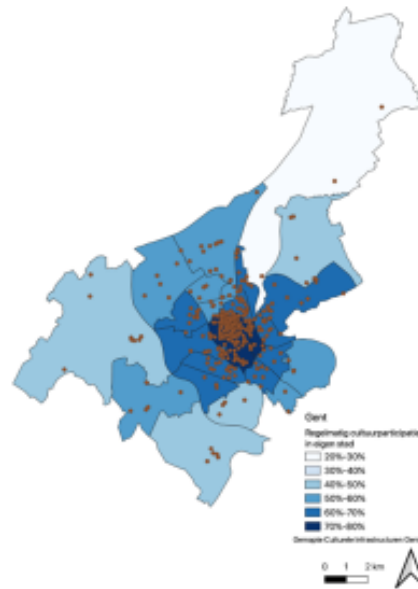

Column1	Aantal infrastructuur	Aantal inwoners	Aantal infrastructuur per 1000 inw.
wijk Binnenstad	103	18 712	5,50
wijk Bloemekenswijk	4	9 620	0,42
wijk Brugse Poort - Rooigem	10	19 559	0,51
wijk Dampoort	13	12 334	1,05
wijk Drongen	8	13 075	0,61
wijk Elisabethbegijnhof - Prinsenhof - Papegaai - Sint-Michiels	30	7 982	3,76
wijk Gentbrugge	3	7 922	0,38
wijk Gentse Kanaaldorpenen -zone	3	2 842	1,06
wijk Ledeborg	9	9 495	0,95
wijk Macharius - Heimis	12	6 606	1,82
wijk Mariakerke	5	14 153	0,35
wijk Moscou - Vogelhoeck	2	5 664	0,35
wijk Muide - Meulesbode - Afrikaaan	12	6 309	1,90
wijk Nieuw Gent - UZ	4	7 554	0,53
wijk Oostakker	5	14 375	0,35
wijk Oud Gentbrugge	5	9 271	0,54
wijk Rabot - Blaisantvest	5	8 106	0,62
wijk Sint-Amandsberg	15	19 975	0,75
wijk Sint-Denijs-Westrem - Atsnee	6	6 244	0,96
wijk Sluzeken - Tolhuis - Ham	33	11 360	2,90
wijk Stationsbuurt-Noord	15	12 473	1,20
wijk Stationsbuurt-Zuid	3	8 020	0,37
wijk Watersportbeem - Ekkergerm	17	7 648	2,22
wijk Wondelgem	19	17 199	1,10
wijk Zwinaarde	5	7 439	0,67
Totaal Gent	347	263 937	1,31

Wijk Binnenstad heeft met 5,50 het hoogste aantal infrastructuur per 1000 inwoners

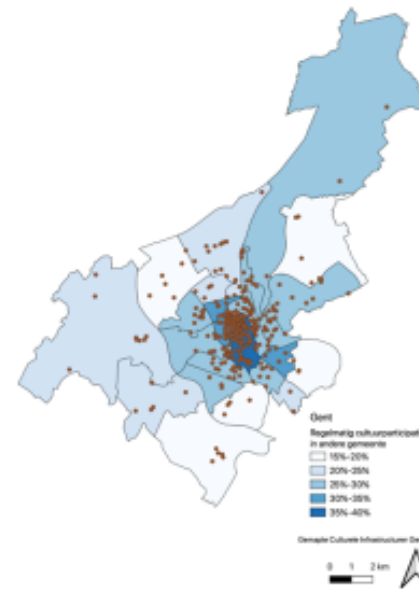
Cultuurparticipatie (survey Gemeente-Stadsmonitor 2017)

Cultuurparticipatie in eigen stad

Aandeel (%) van de inwoners dat het afgelopen jaar regelmatig aan cultuur heeft gedaan in de eigen stad (museum, tentoonstelling, galerij of historisch gebouw, openbare bibliotheek, culturele activiteit, (zomer)festival, plein- of parkevenement of fuif, bioscoop of filmvoorstelling).

Cultuurparticipatie in andere gemeente (%)

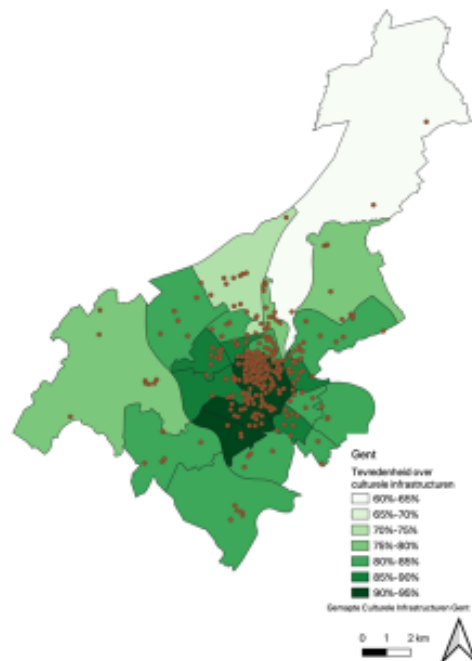

Aandeel (%) van de inwoners dat het afgelopen jaar regelmatig aan cultuur heeft gedaan in een andere gemeente (museum, tentoonstelling, galerij of historisch gebouw, openbare bibliotheek, culturele activiteit, (zomer)festival, plein- of parkevenement of fuif, bioscoop of een filmvoorstelling).

- In de binnenstad en aangrenzende wijken is de cultuurparticipatie hoger dan in de buitenwijken. Dit kan deels een gevolg zijn van het hoger aantal culturele infrastructuren.
- Ook de cultuurparticipatie in andere gemeenten ligt hoger bij de bewoners van de centrumwijken dan die in de buitenwijken.

Tevredenheid over cultuurvoorzieningen (survey Gemeente-Stadsmonitor 2017)

Tevredenheid over culturele infrastructuur

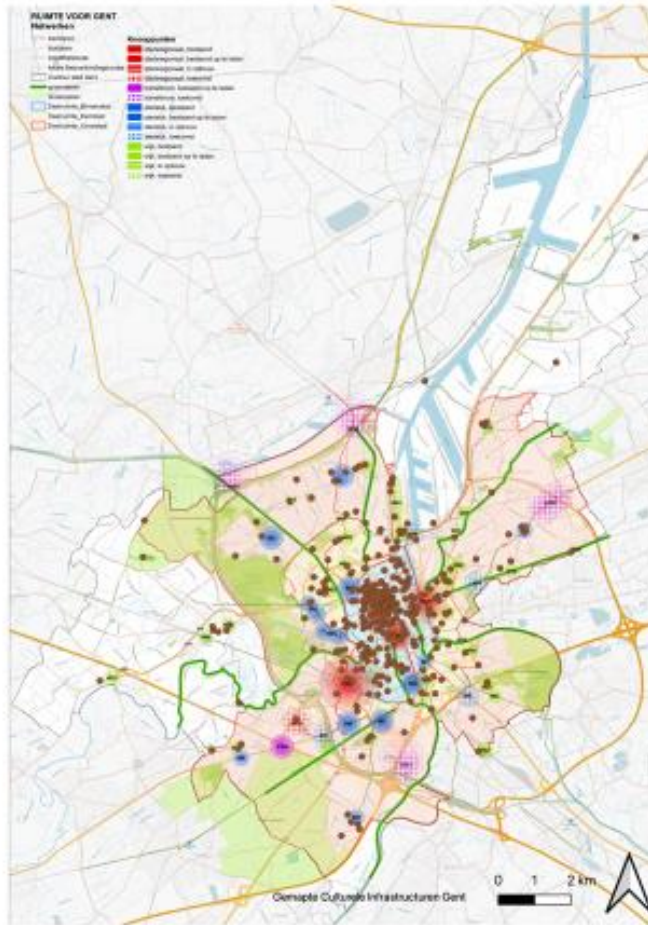
Aandeel (%) van de inwoners dat tevreden is over de culturele infrastructuur

- Algemeen zeer hoge tevredenheid in Gent
- In wijken met een hoog aantal culturele infrastructuur is de tevredenheid het grootst

Spreiding van de infrastructuren over de knooppunten in Gent

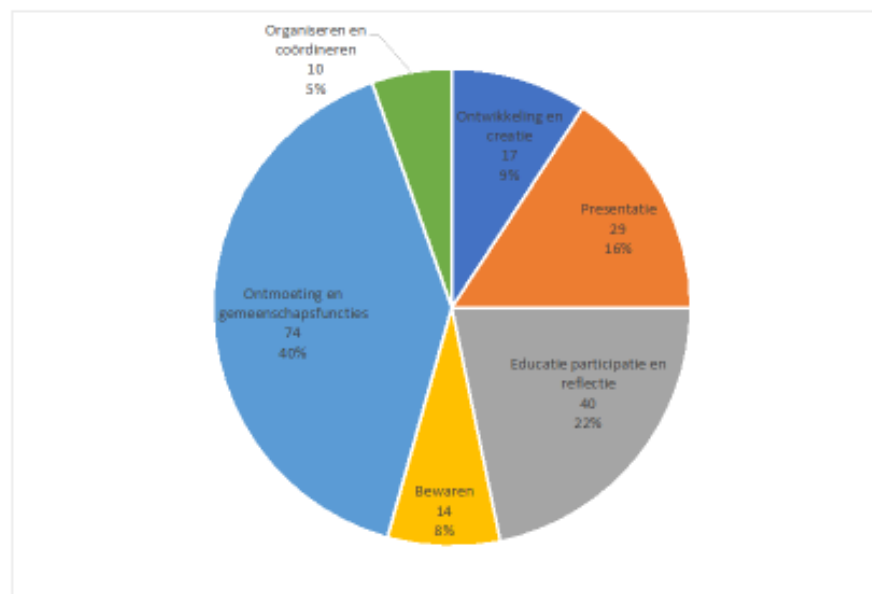
De knooppuntenkaart maakt deel uit van [Ruimte voor Gent, Structuurvisie 2030](#).

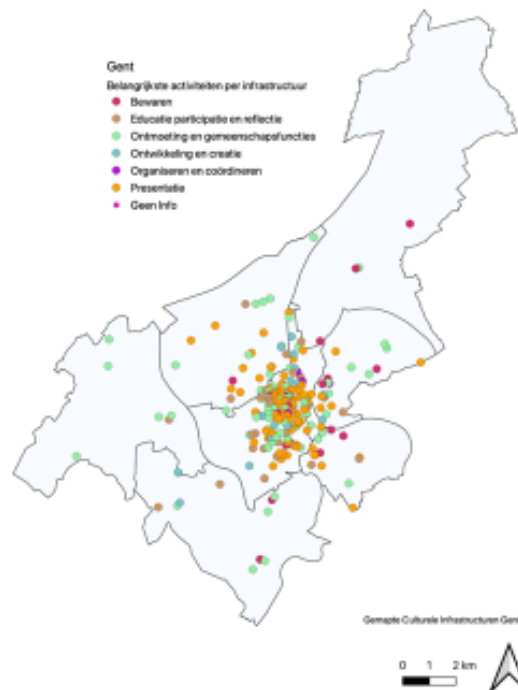
Belangrijkste functie per infrastructuur

Belangrijkste activiteit	Aantal	Aandeel in %
Ontwikkeling en creatie	17	9,24%
Presentatie	29	15,76%
Educatie, participatie en reflectie	40	21,74%
Bewaren	14	7,61%
Ontmoeting en gemeenschapsfuncties	74	40,22%
Organiseren en coördineren	10	5,43%
Geen info	163	
Totaal	347	100,00%

40% van de infrastructuren heeft als belangrijkste functie 'Ontmoeting en gemeenschapsfuncties'

Belangrijkste functie per infrastructuur

- **Ontwikkeling en creatie:** repetitieruimtes, atelierruimte, ...
 - **Presentatie:** podia, tentoonstellingsruimtes, ...
 - **Educatie, participatie en reflectie:** ruimtes voor workshops, lezingen, conferenties, ...
 - **Bewaren:** archieven, depots, opslagplaatsen, ...
 - **Ontmoeting en gemeenschapsfuncties:** foyer, ontmoetingsruimtes, horeca, ...
 - **Organiseren en coördineren:** kantoor, co-working, vergaderen, ...
-
- Binnenstad en stationsomgeving bevatten het hoogste aantal infrastructuren en ook de grootste variatie aan functies.
 - Infrastructuren in de andere programmagebieden zetten vaker in op Ontmoeting en gemeenschapsfuncties

Belangrijkste functie per infrastructuur

Programma-ontwikkeling en creatie	Relatief aandeel %	Presentatie	Relatief aandeel %	Educatie participatie en reflectie	Relatief aandeel %	Bewaren	Relatief aandeel %	Ontmoeting en gemeenschap sfuncties	Relatief aandeel %	Organiseren en coördineren	Relatief aandeel %	Geen info	
Zuid Oost	0	0,00%	6	5,45%	2	5,00%	3	21,43%	3	4,05%	0	0,00%	5
Noord Oost	2	11,76%	5	4,55%	2	5,00%	3	21,43%	7	9,46%	1	10,00%	11
Kanaaldorpen en Kanaalzone	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	3	21,43%	1	1,35%	0	0,00%	1
Scharnier	5	29,41%	21	19,09%	5	12,50%	0	0,00%	13	17,57%	2	20,00%	12
Noord West	1	5,88%	10	9,09%	3	7,50%	1	7,14%	10	13,51%	0	0,00%	18
Zuidelijke Rand	2	11,76%	0	0,00%	2	5,00%	2	14,29%	6	8,11%	0	0,00%	3
Kouter- en Leieband	0	0,00%	0	0,00%	1	2,50%	0	0,00%	5	6,76%	0	0,00%	2
Binnenstad en Stationsomge- ving	7	41,18%	68	61,82%	25	62,50%	2	14,29%	29	39,19%	7	70,00%	30
Gent	17	100,00%	110	100,00%	40	100,00%	14	100,00%	74	100,00%	10	100,00%	82

Ruimte voor ontwikkeling en creatie

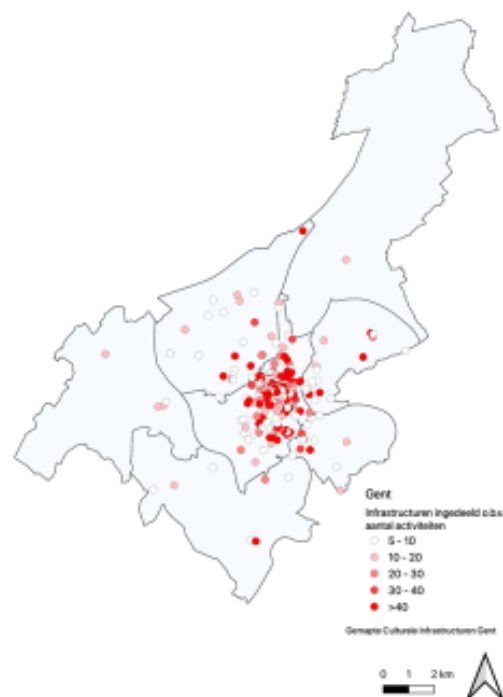

Ontwikkeling- en creatieruimtes	Aantal
Podiumkunsten	62
Beeldende kunst, Muziek, Podiumkunsten	13
Beeldende kunst	12
Muziek	4
Totaal:	91

- Ontwikkeling- en creatieruimtes voor podiumkunsten zijn het meest ruimtelijk gespreid.

Bronnen: overzicht repetitieruimtes muziek via VI.BE, overzicht afmonteer- en repetitieruimtes Zalenoverleg Podium Gent (2018), locaties "Atelier in Beeld" via Kunstwerk.

Spreiding infrastructuur naar aantal activiteiten (presentatie)

Type activiteit	Aantal	Relatief aandeel
Concert	7 072	41,45%
Dansvoorstelling	357	2,09%
Festival	373	2,19%
Film	4 062	23,81%
Museum, galerij en tentoonstelling	1 461	8,56%
Theatervoorstelling	3 738	21,91%
Totaal:	17 063	100,00%

Bron: op basis van de UITdatabank 2017-2019, met informatie over 246 van de 347 geïnventariseerde infrastructuren

Concerten, film en theatervoorstellingen hebben grootste aandeel in het presentatieaanbod.

Infrastructuren in de binnenstad hebben een hoger aantal activiteiten (presentatie) dan in de aangrenzende wijken.

Spreiding infrastructuur naar aantal activiteiten (presentatie)

Type activiteit	Aantal	Relatief aandeel
Concert	7 072	41,45%
Dansvoorstelling	357	2,09%
Festival	373	2,19%
Film	4 062	23,81%
Museum, galerij en tentoonstelling	1 461	8,56%
Theatervoorstelling	3 738	21,91%
Totaal	17 063	100,00%

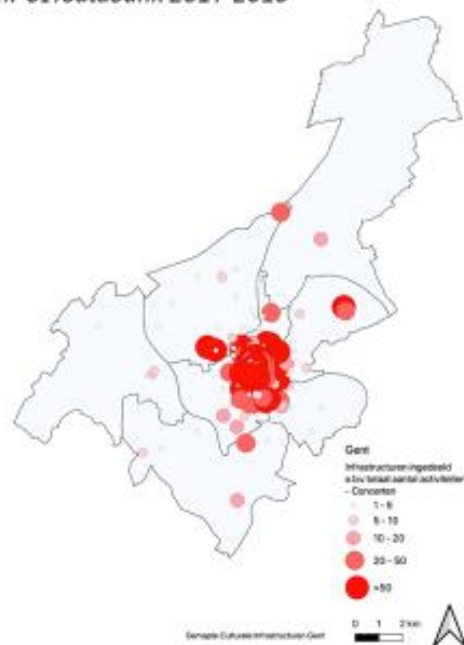
Bron: op basis van de UITdatabank 2017-2019, met informatie over 246 van de 347 geïnventariseerde infrastructuren

Concerten, film en theatervoorstellingen hebben grootste aandeel in het presentatieaanbod.

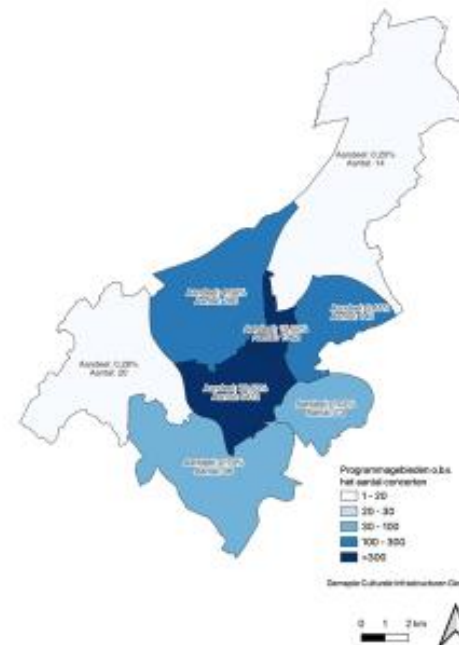
Infrastructuren in de binnenstad hebben een hoger aantal activiteiten (presentatie) dan in de aangrenzende wijken.

Spreiding volgens type activiteiten: Concert

Bron: UITdatabank 2017-2019

Sterke concentratie van infrastructuur met een hoog aantal concerten in de binnenstad en stationsomgeving

76,53% van de concerten vond in de binnenstad en stationsomgeving plaats

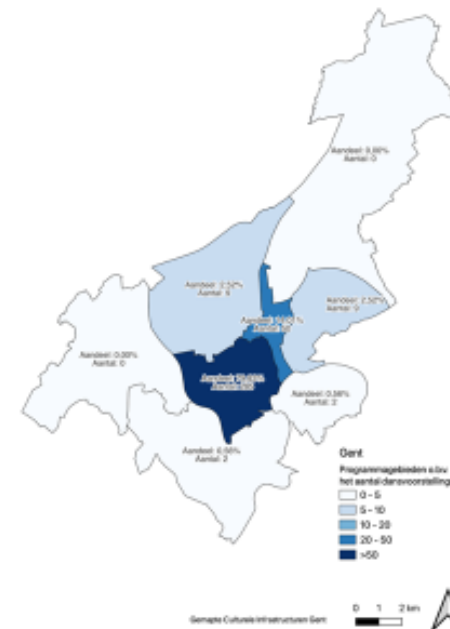

Spreiding volgens type activiteiten: Dansvoorstelling

Bron: UITdatabank 2017-2019

Sterke concentratie van infrastructuur met een hoog aantal dansvoorstellingen in de binnenstad en stationsomgeving

79,83% van de dansvoorstellingen vonden in de binnenstad en stationsomgeving plaats

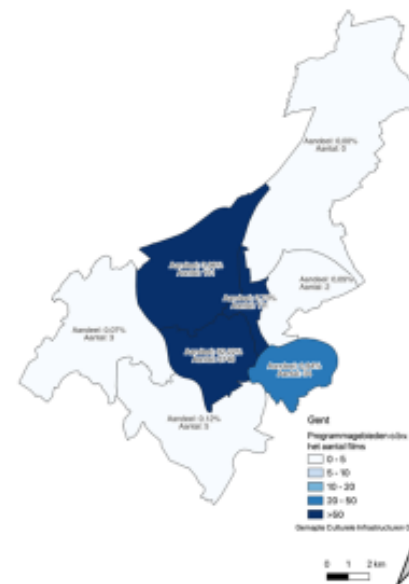

Spreiding volgens type activiteiten: Film

Sterke concentratie van infrastructuur met een hoog aantal filmvoorstellingen in de binnenstad en stationsomgeving

Bron: UITdatabank 2017-2019

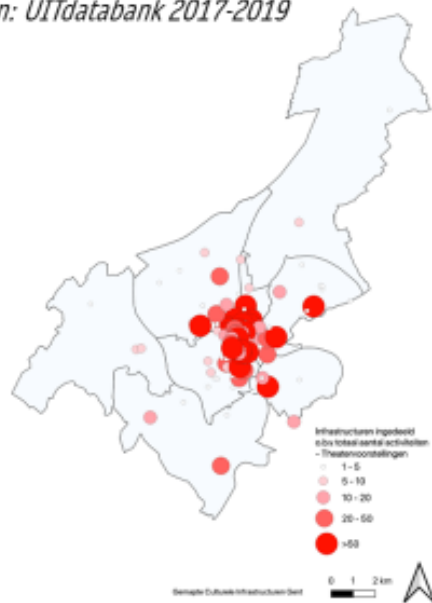

92% van de filmvoorstellingen vond in de binnenstad en stationsomgeving plaats

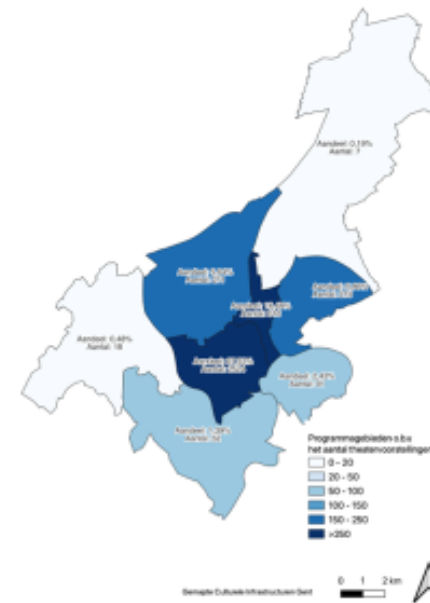
- Kinepolis Gent: 1548 film(events)
- Sphinx Gent: 947 film(events)

Spreiding volgens type activiteiten: Theatervoorstelling

Bron: UITdatabank 2017-2019

Belangrijke concentratie van infrastructuren met een hoog aantal theatervoorstellingen in de binnenstad en stationsomgeving

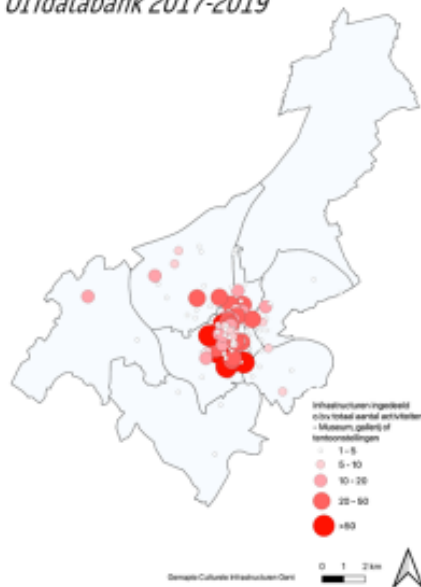

67% van de theatervoorstellingen vonden in de binnenstad en stationsomgeving plaats

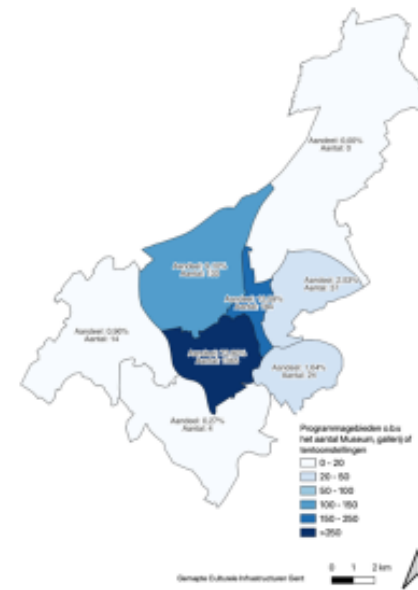

Spreiding volgens type activiteiten: Musea, galerij en Tentoonstelling

Bron: UITdatabank 2017-2019

Belangrijke concentratie van infrastructures met een hoog aantal activiteiten binnen het thema 'Musea, galerij en tentoonstelling' in de binnenstad en stationsomgeving

73% van activiteiten binnen het thema 'Musea, galerij en tentoonstelling' vond plaats in de binnenstad en stationsomgeving

Monodisciplinair of multidisciplinair

- Op basis van de informatie in de UITdatabank
- Informatie m.b.t. de activiteiten voor 246 van de 347 geïnventariseerde infrastructuren (met minstens 5 activiteiten in periode 2017-2019)
- Beslaat enkel presentatie-activiteiten (voorstellingen, tentoonstellingen, concerten, film...)
- Beoordeling:
 - 'Monodisciplinair' indien er volgens de UITdatabank slechts activiteiten binnen één thema (Musea, galerij of tentoonstelling; Concert; Dansvoorstelling; Film; Theatervoorstelling) plaatsvonden in de infrastructuur
 - 'Multidisciplinair' indien er volgens de UITdatabank activiteiten binnen meerdere thema's (Musea, galerij of tentoonstelling; Concert; Dansvoorstelling; Film; Theatervoorstelling) plaatsvonden in de infrastructuur

Monodisciplinaire infrastructuur (presentatie)

Programmagebied	Aantal monodisciplinaire infrastructuur	% aandeel infrastructuur
Zuid Oost	3	4,23%
Noord Oost	4	5,63%
Scharnier	9	12,68%
Noord West	6	8,45%
Zuidelijke Rand	3	4,23%
Kouter- en Leieland	1	1,41%
Binnenstad en Stationsomgeving	45	63,38%
Gent	71	100,00%

71 van de 246 infrastructuur zijn monodisciplinair. 63,38% bevinden zich in binnenstad en stationsomgeving.

Multidisciplinaire infrastructuren (presentatie)

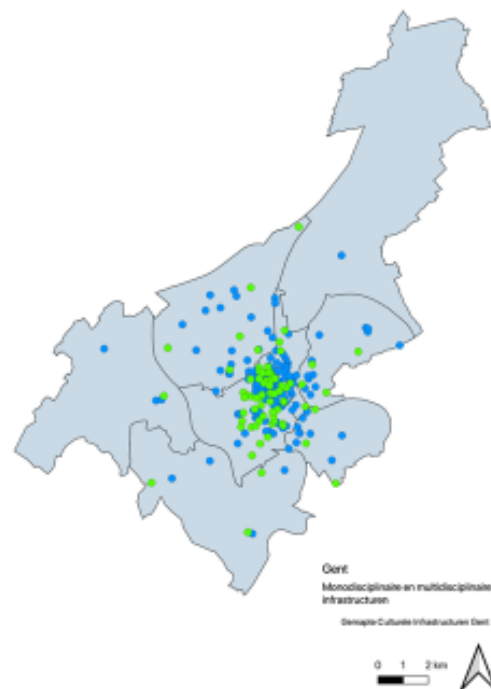

Programmagebied	Aantal monodisciplinaire infrastructuren	% aandeel infrastructuren
Zuid Oost	10	5,75%
Noord Oost	12	6,90%
Scharnier	32	18,39%
Noord West	19	10,92%
Zuidelijke Rand	4	2,30%
Kouter- en Leieland	3	1,72%
Binnenstad en Stationsomgeving	94	54,02%
Gent	175	100,00%

175 van de 246 infrastructuren zijn multidisciplinair. 63,38% bevinden zich in binnenstad en stationsomgeving

Synthese Mono- en multidisciplinaire infrastructuren

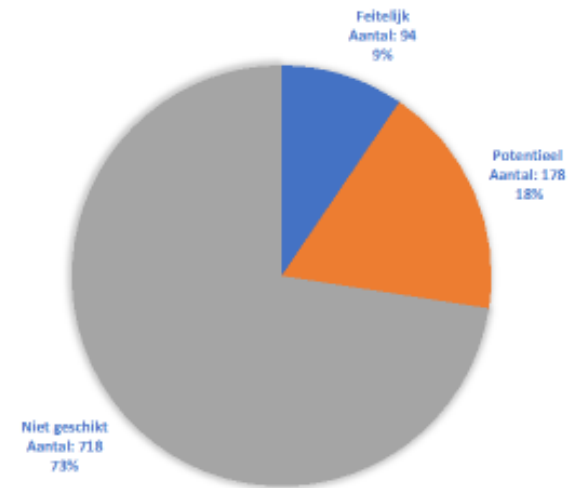
Stedelijk patrimonium: Feitelijk en potentieel gebruik

FM-Feitelijk
FM-Potentieel

Geplande Culturele Infrastructuur Gent

0 1 2 km

Totaal aantal infrastructuur FM: 991

- 84 feitelijk gebruik voor cultuur*

*Na verwijdering van dubbels

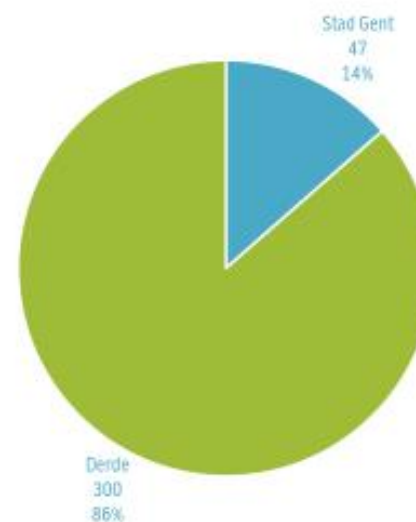
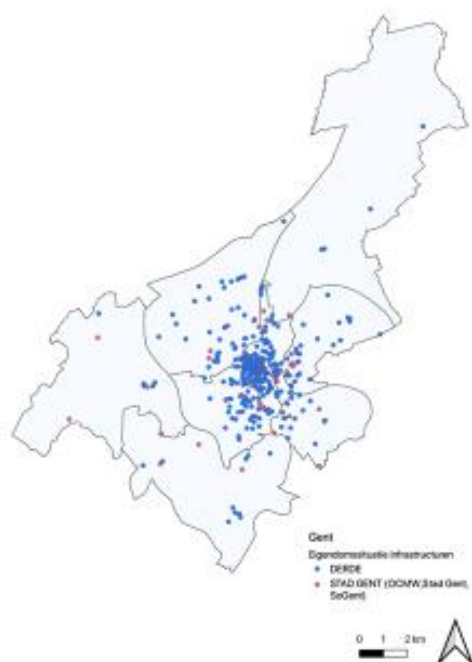
- 178 potentieel gebruik voor cultuur**

I.e. infrastructuur die zich mogelijk leent voor culturele activiteiten, op basis van inschatting Cultuur Gent en wijkregisseurs. De inschatting doet geen uitspraak over toegankelijkheid, draagvlak in de buurt, planologische mogelijkheden...

Eigendomssituatie infrastructuur

(enkel feitelijk hoofd- en nevengebruik voor cultuur)

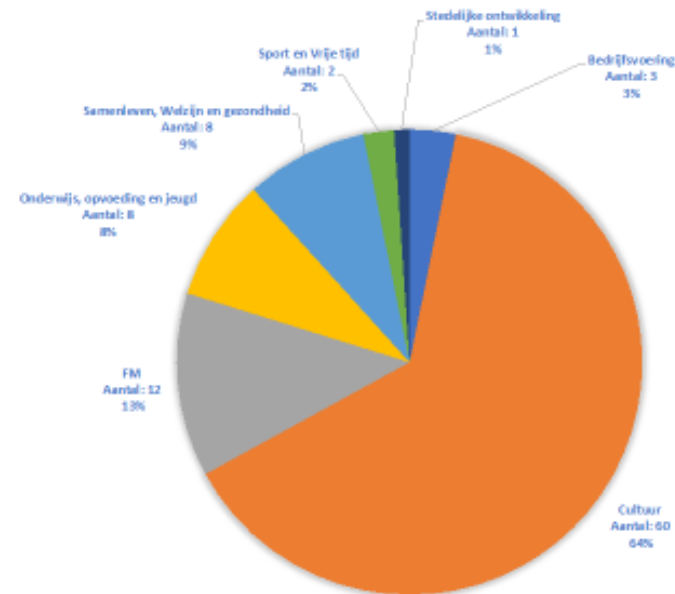
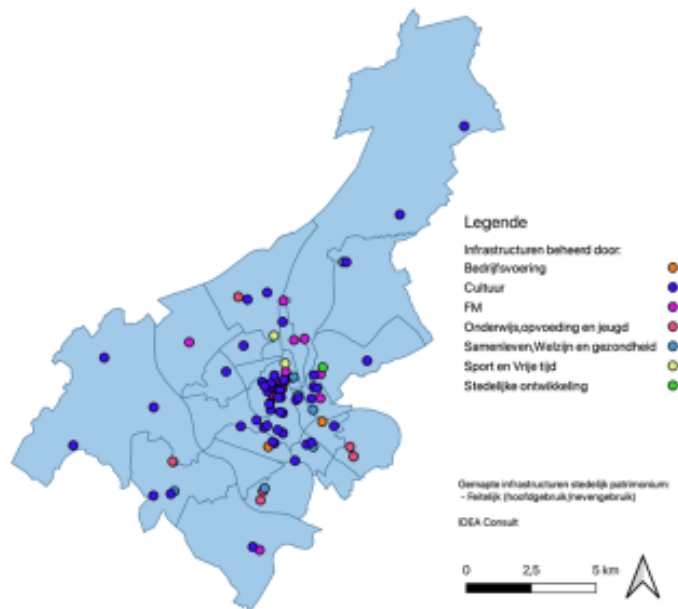

47 infrastructuur in eigendom van Stad Gent.

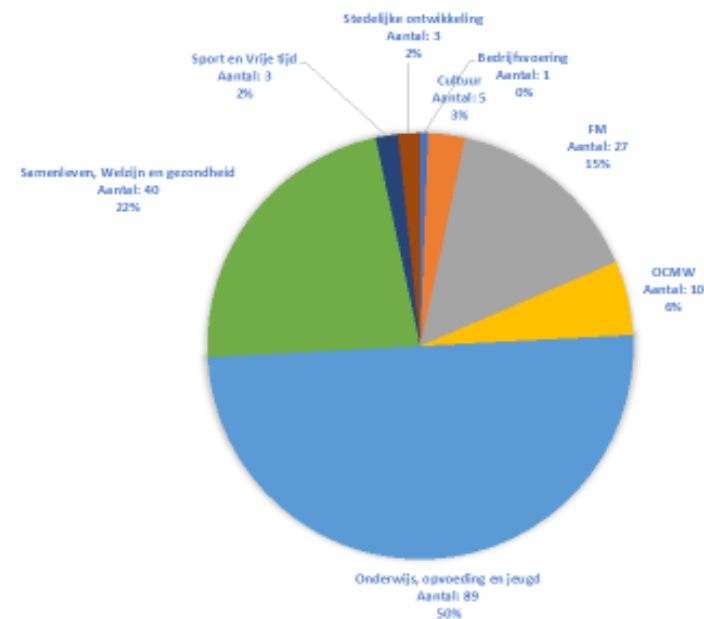
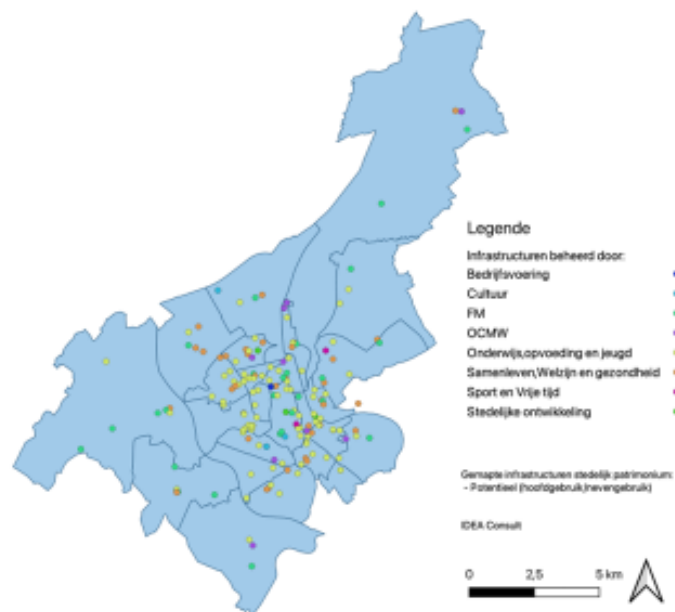
Stedelijk patrimonium: Beheer van infrastructuren

(enkel feitelijk hoofd- en nevengebruik voor cultuur)

64% van het stedelijk patrimonium met een feitelijk gebruik voor cultuur wordt beheerd door Cultuur

Stedelijk patrimonium: Beheer van infrastructuren met potentieel gebruik voor cultuur*

50% van het stedelijk patrimonium met een potentieel gebruik voor cultuur wordt beheerd door Onderwijs, opvoeding en Jeugd

* Op basis van een algemene inschatting omtrent potentieel gebruik van infrastructuur binnen het stedelijk patrimonium; deze inschatting is niet gebaseerd op concrete locatie-bezoeken, en dient verder verfijnd te worden.

Ca. 50% van de stedelijke zalen die 'potentieel' voor culturele functies (optredens, repetities, workshops, tentoonstellingen, enz.) zouden kunnen gebruikt worden, is in beheer van Departement Onderwijs/Jeugd:

- ▶ Dit is gebaseerd op het algemene uitgangspunt dat veel schoolinfrastructuren voor verschillende functies (dus ook culturele) kunnen gebruikt worden.
- ▶ Niet gebaseerd op toetsing aan/analyse van bv. PTI, technische voorzieningen, mogelijkheden qua sleutelbeheer, enz. voor alle / bepaalde scholen in concreto

In hoeverre bieden schoolgebouwen inderdaad opportuniteiten bieden voor ander (bv. cultureel) gebruik?

Nuancerings obv antwoord van Departement Onderwijs:

- ▶ Het genoemde cijfer van 50% is gebaseerd op een algemene inschatting van potentieel gebruik van infrastructuur binnen het stedelijk patrimonium, en vraagt toch enige relativering.
- ▶ Volgende punten vormen hinderpalen om ruimtes in scholen in de praktijk een (gedeelde) culturele bestemming te geven:
 - In het retributiereglement zijn geen voorrangregels voor toewijzing vastgelegd, noch t.o.v. bepaalde doelgroepen, noch t.o.v. een of meerdere beleidsdomeinen
 - Nu wordt het principe van 'wie eerst komt, eerst maalt' gehanteerd
 - Voor langdurig gebruik stuurt departement Onderwijs aan op verlenging van de contracten om workload en handling te verminderen
 - Stedelijke infrastructuren voldoen niet altijd aan de PTI-voorwaarden (reglement Publiek Toegankelijke Instellingen)
 - Ze mogen strikt gezien niet verhuurd worden, maar dat gebeurt toch, uit noodzaak (ruimtegebrek).
 - Het PTI-conformereren van onderwijsgebouwen is bovendien geen prioriteit van FM Onderwijs, omdat er andere meer dringender problemen op te lossen zijn: o.a. ventilatie, asbest, energetische renovaties, brandveiligheid en de ronduit slechte conditiestaat van vele schoolgebouwen.
 - Ruimtes in scholen zijn niet altijd uitgerust voor cultureel gebruik, bv. podium, geluidsversterking/PA, ...
 - Een doorsnee basisschool heeft een niet-cultureel uitgeruste turnzaal (vooral ingericht voor sport) en een refter, maar zalen met danszaal of podium zijn uitzondering
 - In de infrastructuur is er niet altijd de ruimte voor opslag (bv. om instrumenten achter te laten, die dan in de weg liggen van de andere gebruikers)
 - Huurregels houden verhuur soms tegen (bv. gebouwen SoGent – deVierdeZaal: De Kunstbrug kan geen gebruik maken van de zaal waar ze vlak naast zit)

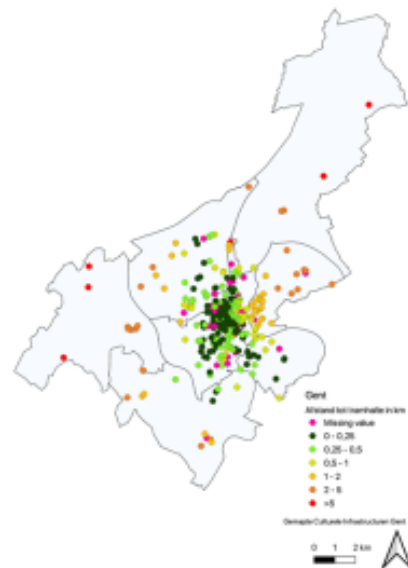
Bijkomende opmerkingen:

- ▶ Er is veel meer onderwijsinfrastructuur dan alleen wat de Stad in beheer heeft: vrij net (Sint-Lievens, ...), GO!, gebouwen hoger onderwijs en UGent.
- ▶ Ook omgekeerd: waarom kan onderwijs niet altijd gebruik maken van culturele infrastructuur (bv. Bijlokesite)?

Mobiliteit

Afstand tot tramhalte

Afstand tot tramhalte	Aantal Infrastructuren	%
Geen waarde beschikbaar	30	8,65%
0-250m	129	37,18%
250-500m	85	24,50%
500-1000m	40	11,53%
1000-2000m	30	8,65%
2000-5000m	25	7,20%
>5000m	8	2,31%
Totaal	347	100,00%

- De gemiddelde afstand tot een tramhalte is 0,85 km
- De culturele infrastructuur in de binnenstad zijn gelegen zeer nabij tramhaltes, in de buitenwijken is dit minder het geval

Afstand tot treinstation

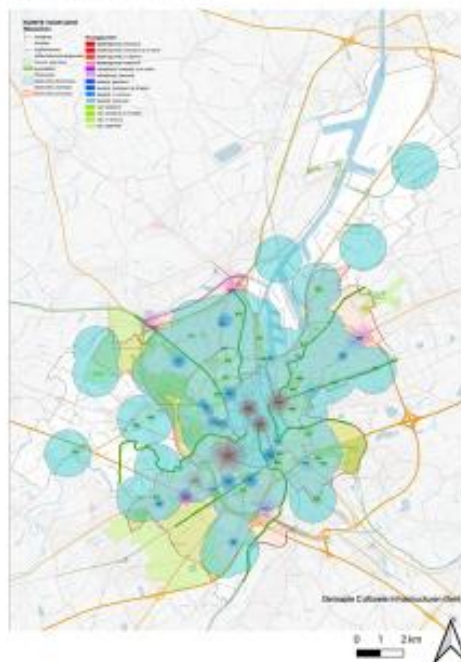

Afstand tot treinstation	Aantal Infrastructuren	%
Geen waarde beschikbaar	33	9,51%
0-250m	5	1,44%
250-500m	19	5,48%
500-1000m	65	18,73%
1000-2000m	168	48,41%
2000-5000m	54	15,56%
>5000m	3	0,86%
Totaal	347	100,00%

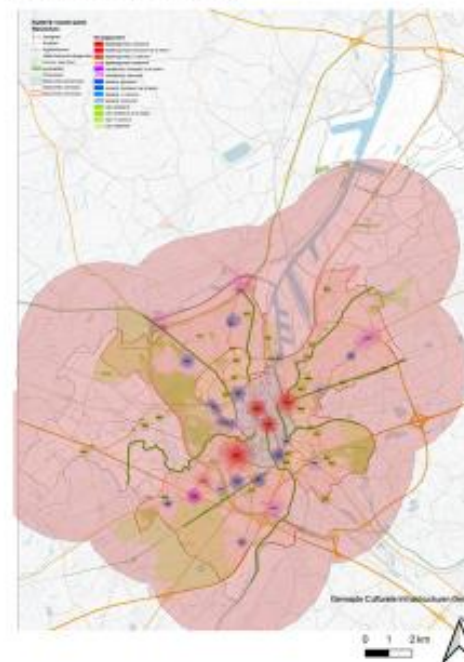
- De gemiddelde afstand tot een treinstation is 1,53 km

Mobiliteit

*15 min stappen tot iedere voorziening
(1km vogelvlucht)*

*15 min fietsen tot iedere voorziening
(3,75km vogelvlucht)*

- Een groot deel van het Gentse grondgebied heeft een culturele infrastructuur binnen 15 minuten stappen.
- De wijken Zwijnaarde, Drongen, Sint-Denijs-Westrem – Afsnee, Oostakker, Gentbrugge en de Gentse Kanaaldorpen zijn iets minder goed voorzien
- Bijna iedere Gentse bewoner heeft een culturele infrastructuur binnen de 15 minuten fietsen, met uitzondering van de Gentse Kanaaldorpen

B.4.3

Overzicht van 347 culturele infrastructuur in Gent (inventaris)

Naam	Adres
't Floere Foefke	Molenaarsstraat 3
Abrahamstraat (naam niet gespecificeerd)	Abrahamstraat 15
Academie voor Beeldende Kunst Gent	Offerlaan 3
Achterstraat (naam niet gespecificeerd)	Achterstraat 50
ADS-zaal (Sint-Bavo humaniora)	Reep 4
Afkikker / Shelter	Sint-Kwintensberg 52
Afsnis Bij St Jacobs	Bij Sint-Jacobs 10
Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis	Bagattenstraat 174
Animatiestudio	Ekkergermstraat 199
Antoine van Hoorebekehof	Antoine van Hoorebekehof
Archief Gent	Dulle Grietlaan 12
Artcube	Wiedauwkaai 52
Atelier Ecu	Burgstraat 18
Auditorium 61	Onderbergen 61
BANK Gallery Projects	Francisco Ferrerlaan 445
Bar Lume	Vrijdagmarkt 33
Bar Mirwaar	Burgstraat 59
Barbé Urbain gallery	Penitentenstraat 29
Barbiet	Baudelostraat 3
Barville	Klein Turkije 18
Begijnhof Onze-Lieve-Vrouw Ter Hoyen (Klein Begijnhof)	Lange Violettestraat 235
Berg v. Barmhartigheid/Berg&co/voorm. Stadsarchief	Abrahamstraat 13
Bezinningscentrum Oude Abdij Drongen	Drongenplein 26
Bib Brugse Poort/Spelothek Speelvogel/vzw jong	Blazoenstraat 9
Bib Filiaal Ledeborg/vzw Jong-Spelothek Toverboom	Driesstraat 99
Bibliotheek - Filiaal Sint-Amandsberg	Halvemaanstraat 92
Bibliotheek - Filiaal Sint-Denijs-Westrem	Gemeenteplein 14
Bibliotheek + polyvalente zaal Zwijnaarde	Heerweg-Zuid 22
Bibliotheek Bloemekenswijk	Francisco Ferrerlaan 415
Bibliotheek De Krook	Miriam Makebaplein 1
Bibliotheek Drongen	Antoon Catriestraat 4
Bibliotheek Gent - Nieuw Gent	Rerum Novarumplein 186
Bibliotheek Wondelgem	Botestraat 2
Bibliotheek/Pastorie Oostakker	Oostakkerdorp 1
Bij' De Vieze Gasten	Haspelstraat 31
Bijloke	Jozef Kluyskensstraat 2
Blanc Fixe	Drongenstationstraat 2
bliep bliep Art Gallery	Oudburg 55
Boekhandel De Slegte	Voldersstraat 7
Boekhandel Limerick	Koningin Elisabethlaan 142
Brabantdamkerk	Sint-Kristoffelstraat 1
Brasserie Achturenhuis	Ledeborgplein 39

Brouwerij Caermersklooster	Trommelstraat 1
BS Sint-Paulus	Smidsestraat 76
Naam	Adres
Buurtcentrum Gentbrugge (De Vaart)	Emiel Hullebroeckplein 1
Buurtcentrum Muide-Meulestede-Afrikalaan	Patrijsstraat 10
Buurthuis Prinsenhof	Zilverhof 34
Café Blond	Edward Anseeleplein 2
Café De Karper	Kortrijksesteenweg 2
Café de Loge	Annonciadenstraat 5
café De Walrus	Coupure links 497
Café Video	Oude Beestenmarkt 7
CAMPO boma - Atelier onbetaalbaar	Bomastraat 35
Campo nieuwoort	Nieuwoort 31
Campo Santo	Visitatiestraat 13
Campo victoria	Fratersplein 7
Campus Welzijnsknoop	Hundelgemsesteenweg 125
Capitole	Graaf van Vlaanderenplein 5
CARGO	Krommewal 1
Casa Rosa	Kammerstraat 22
Cecilia Jaime Gallery	Kraanlei 55
Centrum Reinaert	Reinaertstraat 28
Centrum Seleskest	Sint-Salvatorstraat 38
Chapter One	Koningin Maria Hendrikplein 54
Charlatan	Vlasmarkt 6
Christus Koningkerk	Rerum Novarumplein 2
Circulair work	Bevrijdingslaan 70
Circusplaneet	Drongensesteenweg 146
Cirkuskerk	Oud-Strijderslaan 1
clemenspoort	Overwale 3
Club Telex	Paddenhoek 12
Cocteau	Jan Palfijnstraat 17
concertzaal trefpunt	Walter De Buckplein 5
Convent - Ruimte voor hedendaagse kunst	Tennisbaanstraat 74
Convent Sint Antonius	Lange Violettestraat 209
Coyendanspark	Voorhoutkaai 43
Craermersklooster Provinciaal Cultuurcentrum	Vrouwebroersstraat 6
Cultureel centrum - Zaal Moerlede (buurtzaal)	Mendonkdorp 30
Cultureel Centrum Meulestede	Meulesteedsesteenweg 515
culturele vereniging De Graet/pubsan	Afsneedorp 20
Cultuurhuis van de Eyup Sultan Camii Moskee	Kazemattenstraat 80
Cultuurkapel Sint-Vincent	Sint-Antoniusskaai 10
Cultuurzolder in De Fabriek van Habbekrats	Raffinaderijstraatje 4
Danshuis De Ingang	Hurstweg 8
Danspunt	Sint-Salvatorstraat 18
DC Ledeberg	Ledebergplein 30
De Bijloke	Bijlokelaan 7
De Centrale	Ham 72
De Centrale	Kraankindersstraat 2
De centrale - uitbreiding - ENTR	Ham 147
De Cultuurloft	Tentoonstellingslaan 147
Naam	Adres

de Felix	Braemkasteelstraat 29
De Flesjesfabriek	Loskaai 1
De Kazematten	Kazemattenstraat 17
de Kleine kunst	Ferdinand Lousbergskaai 99
De Koer - Ciné Rio	Meibloemstraat 86
De Pastory	Louis Schuermanstraat 1
De Robot	Bijlokehof 1
De School Van Toen/Archief Onderwijs/De Stap	Klein Raamhof 8
De Schuur	Zandloperstraat 259
De Vlaamse Opera	Schouwburgstraat 3
De Vooruit - VIERNULVIER	Sint-Pietersnieuwstraat 23
de WAANzin	Nieuwe Vaart 118
De Wereld Van Kina De Tuin	Berouw 55
De Wereld Van Kina Het Huis	Sint-Pietersplein 14
De Wingerd / Bibliotheek Neermeerskaai	Neermeerskaai 1
Democracy	Burggravenlaan 62
Depot Musea,Service en Logistiek, verenigingen	Vliegtuiglaan 5
Designmuseum Gent/Huis Leten/Kunstwerk 'De pot op'	Jan Breydelstraat 5
DeVierdeZaal	Driebeekstraat 2
DOK	Koopvaardijlaan 13
Domein Vyncke Bovyn	Botestraat 131
Drongenhofkapel	Drongenhof 15
Duivelsteen	Geraard de Duivelstraat 1
Edugo De Toren	Sint-Jozefstraat 10
erfgoeddepot - huur bij Katoennatie	Eddastraat 32
Eskimofabriek	Wiedauwkaai 23
ESPAI.GENT	Sint-Pietersaalststraat 38
Etage Tropical	Port-Arthurlaan 33
Experimental Intermedia-Gent	Sassekaai 45
Feestzaal Sint-Godelieve	Sint-Godelievestraat 59
Filmfest	Leeuwstraat 40
Flanders Expo	Maaltekouter 1
Francis Maere Fine Arts Gallery	Kouter 172
François Laurentinstituut	Onderstraat 10
Galerie Pont & Plas	Hooiaard 6
Galerie S&H De Buck	Zuidstationstraat 25
Galerie Tatjana Pieters	Nieuwe Vaart 124
Gallische Hoeve	Alfons Braeckmanlaan 430
Genuine Sound	Nekkersberglaan 7
Gildehuis van de vrije schipper	Graslei 14
Gildenhuis	Loofblommestraat 10
GO! Kunstacademie Gent De Poel	Poel 17
Gouvernement	Gouvernementstraat 7
Gravensteen	Sint-Veerleplein 11
Groenzaal	Lange Boomgaardstraat 114
Groot Begijnhof diverse inhuurnemingen	Groot Begijnhof 67
Grote en kleine zaal in Wisper	Spitaalpoortstraat 50
Naam	Adres
GUM - Gents Universiteitsmuseum	Karel Lodewijk Ledeganckstraat 35
HALL 13 - Room 13	Makelaarsstraat 13
Hamsessions	Ham 12

Handelsbeurs Concertzaal	Kouter 29
Herberg Macharius	Coyendanspark 1
Herbert Foundation	Coupure Links 627
Het Beroepenhuis	Doornzelestraat 86
Het Huis van Alijn	Kraanlei 65
Het Objectief	Papegaaistraat 55
Het Pand	Onderbergen 1
Het Rustpunt	Burgstraat 46
Het Volkshuis	Sleepstraat 33
HISK - Hoger Instituut voor Schone Kunsten	Eekhout 5
Hoarderlife werkhuis	Gasmeterlaan 81
Hof van Ryhove	Onderstraat 20
Hof van Ryhove	Onderstraat 22
Hot Club Gent	Schuddevisstraatje 2
Hotel d'Hane Steenhuyse	Veldstraat 55
Hotsy Totsy	Hoogstraat 1
House of Mysteries - het Magisch Moment.	Jan Boterhamstraat 2
In De Ruimte	Franse Vaart 28
Industriemuseum MIAT	Minnemeers 10
Infirmierie	Lange Violettestraat 237
Instituut voor verpleegkunde (IVV) Sint-Vincentius	Molenaarsstraat 30
Integratiedienst/vzw Kunst(H)art/Buurthuisje	Wolterslaan 16
Internationaal Congrescentrum - ICC - Floraliënhal	Familie Van Rysselberghedreef 2
IOA - Podiumroom	Bijlokekaai 6
Jacobus Cultuurkerk	Bij Sint-Jacobs 2
Jan Dhaese	Ajuinlei 15
Jeugddienst Gent	Kammerstraat 10
Jeugdhuis Asgaard	Antwerpsesteenweg 763
Jeugdhuis/Ontmoetingscentrum/Open Huis De kiosk	Pijphoekstraat 30
JOC Gentbrugge	Claragoed 1
JOC Variant	Heerweg-Zuid 124
KANTL (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren)	Koningstraat 18
Kapel Ter Hagen	Molenaarsstraat 24
Kasaba - Meubelfabriek - Girls Go Boom	Meibloemstraat 18
KASK Stadsmuseum Gent - Filmstudio - Foyer	Godshuizenlaan 4
Kasteel 'Claeys-Bouüaert'/Open Huis Mariakerke - Centrum voor Jonge Kunst	Kasteeldreef 2
Kasteel Borluut	Kleine Gentstraat 46
Kasteel De Campagne	Gijzelstraat 12
Keramiek atelier	Tapuitstraat 9
Kerk groot begijnhof Sint-Amandsberg	Begijnhofdries
Kinapolis Gent	Ter Platen 12
KIOSK - KASK - Bijlokesite	Louis Pasteurlaan 2
Kip van Troje - reizend speeltheater	Eendrachtstraat 172
Kollekasteel	Groenestaakstraat 66
Naam	Adres
Kolonie - Het verdiep	Bij Sint-Jacobs 13
Kompass	Ottergemsesteenweg 717
Koninklijk Poppentoneel Festival	Moriaanstraat 65
Koninklijke Academie Union-Sandeman	Kantienberg 5
Kopergietery	Blekerijstraat 50
KOPERGIETERY RABOT	Vlotstraat 22

Kring Heilig Hart	Heilig Hartplein 2
Kring Sint-Paulus	Patijntjestraat 27
Kristof De Clercq gallery	Tichelrei 82
Kunstencampus + Academie de Kunstbrug	Ottogracht 4
Kunsthal Gent	Lange Steenstraat 14
Kunsthal Sint-Pietersabdij	Sint-Pietersplein 9
Kunstwerkt - Muziekcentrum De Bijloke	Bijlokekaai 7
Larf!	Warandestraat 13
lazyriverjazzclub	Stadhuissteeg 5
Ldc De Mantel	Hutsepotstraat 29
ldc De Regenboog	Lucas De Heerestraat 83
LDC De Vlaschaard	Jubileumlaan 219
LDC SPELTINCX	Meersemdries 4
LDC TEN HOVE	Begijnhofdries 15
LDC WIBIER	Antwerpsesteenweg 768
les ballets C de la B	Bijlokekaai 1
Liberas	Kramersplein 23
Lindenlei Nucleo	Lindenlei 38
LOD muziektheater	Bijlokekaai 3
Logos tetraëder	Bomastraat 26
Lokaal dienstencentrum De Horizon	Ferdinand Lousbergkaai 12
Lokaal dienstencentrum De Thuishaven	Neuseplein 33
Lokaal dienstencentrum De Waterspiegel	Meulesteedsesteenweg 510
Lübeck site	Lübeckstraat 21
LUCA Sint-Lucas Beeldende Kunst Gent	Alexianenplein 1
Luisterplein	François Laurentplein 1
Ma & Ik	Aannemersstraat 1
Machariuskerk	Machariusstraat 20
Magazijn cultuurcentrum circa	Engelbert van Arenbergstraat 43
Minard	Romain Deconinckplein 2
Minard vzw	Korianderstraat 13
Minus One, vzw Jong, De Klauwaards en vzw Özburun	Opgeëistenlaan 455
Miry Concertzaal	Biezekapelstraat 9
Missy Sippy	Klein Turkije 16
Molenaarsstraat (naam niet gespecificeerd)	Molenaarsstraat 15
Monasterium Poortackere	Oude Houtlei 56
Museum Dr. Guislain	Jozef Guislainstraat 43
Museum voor Schone Kunsten Gent (MSK) - Mub'Art	Fernand Scribdeef 1
Muziekcentrum Kinky Star	Vlasmarkt 9
muzikantenhuis vzw	Dampoortsraat 50
Natuurcentrum Jan Hublé	Driepikkelstraat 32
Naam	Adres
NEST	Graaf van Vlaanderenplein 40
Nieuwland - Gent Glas vzw	Huidevetterken 24
NTGent Arca	Sint-Widostraat 4
NTGent Minnemeers - Bar Mitte	Minnemeers 8
NTGent Schouwburg	Sint-Baafsplein 17
NUCLEO	Lange Violettestraat 231
Nucleo - Veeartsenij	Coupure Rechts 308
OC Zwijnaarde	Dorpsstraat 31
Ons Huis	Vrijdagmarkt 9

Ontmoetingscentrum Baarle	Baarledorpstraat 90
Ontmoetingscentrum De Pastorij	Mariakerkeplein 1
Ontsteking - De Chinastraat - Bar Bricolage	Chinastraat 1
Onze-Lieve-Vrouw Sint-Pieterskerk	Sint-Pietersplein 2
Oort	Tolhuiskaai 8
Open Huis Patershol	Kaatsspelplein 8
Openbare Bibliotheek	Vierweegsestraat 16
Oud Gemeentehuis Sint-Amandsberg	Antwerpsesteenweg 249
OVAKI	Ham 139
P/ROPS	Leeuwstraat 62
PakhuisClemmen/Circa/Cultuurparticipatie/Uitbureau/ Museum Arnold Vander Haeghen/Dep Cultuur&Sport	Veldstraat 82
Parochiaal Centrum Oude Bareel	Beelbroekstraat 2
Parochiaal Centrum Westveld	Heilig-Kruisplein 10
Parochiezaal Luchteren	Gavergrachtstraat 103
Parothesa	Oude Abdijstraat 3
Planeet Mars	Land van Waaslaan 78
Poëziecentrum Het Toreken	Vrijdagmarkt 36
Polyvalente zaal De Zulle	Botestraat 98
Prinsenzaal	Prinsenhof 39
Provinciehuis	Gouvernementstraat 1
Quatre Mains Klaviercentrum, Salon August De Schrijver	Kwaadham 52
Rabotkerk	Begijnhoflaan 31
Resonans	Zuidstationstraat 20
Ribas	Kortrijksepoortstraat 220
RIOT	Dendermondsesteenweg 80
RT Factory, the factory of artifacts	Haagstuk 39
S.M.A.K.	Jan Hoetplein 1
Santo	Peter Benoîtlaan 78
Scala theater	Dendermondsesteenweg 163
School of Arts - Conservatorium	Nederpolder 2
School of Arts - Conservatorium (geen lid meer)	Hoogpoort 64
Shanti	Sint-Jacobsnieuwstraat 30
Sint Antonius Abtkerk te Meulestede	Meeuwstraat 1
Sint Gerolfkerk	Drongenplein 5
Sint Niklaaskerk	Korenmarkt 1
Sint Pauluskerk	Smidsestraat 1
Sint-Amandsberg Wasserij der Vlaanderen	Toekomststraat 38
Naam	Adres
Sint-Amanduskapel - Campo Santo	Verkortingstraat 13
Vzw OXOt	Voorhavenlaan 1
vzw Toreke sociaal restaurant + SVK Gent	Meulesteedsesteenweg 455
vzw Trefpunt/vzw Freetime	Kammerstraat 19
Vzw Willemsfonds/Lakenmetershuis	Vrijdagmarkt 24
w-idee vzw	Antwerpsesteenweg 1000
Westveld	Heiveldstraat 350
Wisper Gent	Dok Noord 4
Wondeljam	Gentseardeweg 2
woning/opslag MIAT - KAPOW - TEJO Gent - Nerdlab	Nieuwland 65
WZC Tempelhof	Sint-Margrietstraat 36
WZC Zilversterre	Kortrijksesteenweg 775

Yogacafé	Herlegemstraat 3
Yugen Kombucha	Ferdinand Lousbergskaaï 21
Zaal Filmplateau Ugent	Paddenhoek 3
Zaal in TG Rabot (Kopergietery)	Vlotstraat 50
Zaal NOVA	Sint-Bernadettestraat 132
Zaal Parnassus	Oude Houtlei 122
Zaal Picasso Eeklo	Jan Samijnstraat
Zaal Ravenstein	Schoolstraat 47
Zebrastraat Kunstenplatform	Zebrastraat 32
Zilverhof	Zilverhof 24
Zwembad Neptunus	Botestraat 100
Zwembad Van Eyck	Veermanplein 1

B.5 Matrix huidig beleidsinstrumentarium

	Cultuur	Onderwijs en Jeugd	Toerisme	Sport	Economie	Stedenbouw	Ruimtelijke planning	Facility	Wijkbeleid	Data en innovatie
Gedeelde inhoudelijke doelstellingen										
Co-creatie, participatie, dialoog, samenwerking	Cultuurraad Kunstenoverleg						Participatieve wijkstructuurschetsen		Buurtwerk Wijkregisseurs Samen aan Zet	
Geografische spreiding en wijkwerking	Wijkinfrastructuur Kunstenaars stimuleren om publieke ruimte te gebruiken	Brede school	Toeristische routes Dampoort en Kunstenkwartier	(School) sportinfrastructuur	Partner in stadsontwikkeling	Verwevingstoets Herbestemming kerken en ander erfgoed	Participatieve wijkstructuur-schetsen Stadsvernieuwingsprojecten Strategische gebiedsontwikkeling op siteniveau	Vastgoedscan	Wijkregisseurs Wijkinfrastructuur	
Inzetten op gedeeld gebruik	Zaalverhuur Zalenoverleg Stadsdagen	Brede Sites Jeugd-infrastructuur Zaalverhuur		(School) sportinfrastructuur	Makersplatform		Initiëren van ontwikkelingsprojecten	Stadsgebouwen 2.0 Strategisch vastgoedplan	Huispartners zoeken voor wijk-infrastructuur "Vind een ruimte"	
Inzetten op tijdelijk gebruik	Partner in ontwikkelingsprojecten	Partner in ontwikkelingsprojecten					Initiëren van ontwikkelingsprojecten		Administratieve ondersteuning Fonds Tijdelijke invullingen Incubator	
Stimuleren van innovatie	Gent ECOC 2030 Tijdelijk gebruik	Gent Jongerenhoofdstad 2024				Tijdelijk gebruik	Participatieve wijkstructuurschetsen Tijdelijk gebruik	Stadsgebouwen 2.0	Wijkbudgetten Tijdelijk gebruik	Urban data platform

	Cultuur	Onderwijs en Jeugd	Toerisme	Sport	Economie	Stedenbouw	Ruimtelijke planning	Facility	Wijkbeleid	Data en innovatie
Stimuleren van innovatie	Gent ECOC 2030 Tijdelijk gebruik	Gent Jongeren- hoofdstad 2024				Tijdelijk gebruik	Participatieve wijkstructuur- schetsen Tijdelijk gebruik	Stadsgebouwen 2.0	Wijkbudgetten Tijdelijk gebruik	Urban data platform
Infrastructuur als hefboom	Masterplannen cultuur- infrastructuur	Masterplannen Brede Sites		Masterplannen sportinfrastructuur		Herbestemming kerken en ander erfgoed	Stadsvernieuwings- projecten Strategische gebiedsontwikkeling op siteniveau	Stadsgebouwen 2.0	Wijkinfrastructuur	
Randvoorwaarden infrastructuur										
Beheer, onderhoud, optimalisatie	Investeringssubsidies Collectief beheer Historische Huizen Concessie-reglement	Investeringssubsidies				Onderhoudsplan erfgoed	Nota Neutraal Vastgoedbeheer	Huisvestings- subsidies voor vzw's en organisaties Gebruikskader en juridisch kader	Samenbeheer met buurtbewoners	
Infrastructuurdoelstellingen										
Veiligheid en wettelijke normen	Subsidies geluidsisolatie	Energie- en asbestscans voor jeuginfra-structuur Begeleiding van bouwprojecten				Algemeen Bouwreglement		Conformiteit stadsgebouwen		
Duurzaamheid	Greentrack					Beleidskader voor duurzame energie, klimaat- robuustheid, natuurinclusief bouwen Aanpak om erfgoed klimaatneutraal te maken	Energietransitie in stadsontwikke- lingsprojecten	Inzetten op energie- management in stadsgebouwen		

B.6 Benchmarks

B.6.1 Doel van de benchmarking

Uit de offerte:

- ▶ Het doel van de light benchmarking is te **leren uit de ervaringen van drie steden** die geconfronteerd worden of werden met een vergelijkbare uitdaging én die daarin al de nodige stappen hebben gezet onder de vorm van een uitgewerkte visie en/of strategische doelstellingen rond fysieke ruimte voor cultuur.
- ▶ Daarbij wordt zowel gekeken naar **infrastructuur voor presentatie als voor creatie en productie, in combinatie met andere functies**. Het gaat ook niet louter om investering in bakstenen, maar even goed om nieuwe exploitatiemogelijkheden en gedeeld ruimtegebruik.
- ▶ Idealiter gaan we voor steden van vergelijkbare aard en schaal, mogelijk voormalige Europese Culturele Hoofdsteden.
- ▶ Binnen het kader van deze opdracht is ruimte voorzien om drie benchmarks uit te werken met oog voor zowel visie, doelstelling als de implementatie van concrete strategieën. Een plaatsbezoek was in de offerte niet voorzien.

Volgende stappen werden genomen om tot een **shortlist** te komen:

- ▶ Uitgebreide desk research en intern overleg bij IDEA Consult om tot een **onderbouwde longlist** te komen.
- ▶ Overleg met Bart Doucet, Bram Ghyoot en Wietske Vos van stad Gent om de **longlist in te korten tot een 7-tal steden** die relevant zijn ook vanuit het oogpunt en de ervaringen van de stad Gent en de internationale netwerken waarin Gent vertegenwoordigd is.
- ▶ Bart Doucet gaf verdere feedback over de 7 kandidaat-benchmarks. IDEA Consult deed verdere desk research om de gaten op te vullen en contactgegevens op te sporen. Op basis hiervan werd **de lijst verder ingekort tot 5 steden** die verder besproken werden met de werkgroep die het onderzoek begeleid.
- ▶ De **drie voorkeursteden** van de werkgroep waren Aarhus, Lissabon en Utrecht. Met deze steden werd contact gezocht voor een online interview. Door de onmogelijkheid om de juiste contactpersonen te bereiken in Lissabon, werd na overleg met de opdrachtgever Lissabon vervangen door Amsterdam.

Keuze van de 3 benchmarks

De selectie van de 3 definitieve benchmarks gebeurde op grond van volgende motivaties:

- ▶ **Aarhus:** Aarhus zet als voormalige Culturele Hoofdstad sterk in op de ondersteuning van creatie en de link tussen cultuur en stadsontwikkeling. Ook interessant is de connectie die gemaakt wordt tussen ruimte en kinderen en jongeren; dit kan een andere invalshoek geven op een aantal vragen die in Gent ook spelen. Het kan interessant zijn om de link te bevragen tussen ECOC en deze visie op cultureel infrastructuurbeleid, en de vraag in welke mate dit ondertussen al “uitgewerkt beleid” is dat ook tot resultaten geleid heeft op het terrein.
 - Aarhus zet onder meer in op:
 - Versterking van samenwerking tussen heel diverse groepen van culturele actoren
 - Versterking van de rol van de gevestigde cultuurhuizen in de stad en de ruimere omgeving
 - Betrekken van artistieke competenties en “culturele groeilagen” in de visie op stadsontwikkeling
 - Aandacht voor zelfstandige kunstenaars (“independents”) en hun werk, en ervoor zorgen dat hun stem ook gehoord wordt in de context van stadsontwikkeling
 - Voorrang geven aan ruimte voor kunst- en cultuurcreatie, experimenten en presentatie
 - Versterken van samenwerking tussen cultuur en bedrijven, ten behoeve van de ontwikkeling van de hele stad
 - Aarhus stelt dat het noodzakelijk is om ruimte voor creatie te vrijwaren en er zelfs meer vierkante meters voor te voorzien dan vandaag het geval is.
 - Aarhus legt bijzondere nadruk op het belang van aandacht voor kinderen en jongeren in de stedelijke ruimte, en dat het belangrijk is om niet alleen cultuur te kunnen beleven als toeschouwer maar ook als participant, in het bijzonder op ongeorganiseerde en spontane wijze.
 - Aarhus is een jonge stad die actief inzet op de ondersteuning van jonge kunstenaars, creatieven en ondernemers. Ungdomskulturhuset (UKH) is nu permanent verankerd in een voormalig hospitaal en biedt hen tijd en ruimte om zich te ontwikkelen, elkaar te ontmoeten in positieve communities en hun artistieke of creatieve praktijk uit te oefenen.
- ▶ **Utrecht:** Uit de cultuurvisie-nota blijkt dat Utrecht culturele infrastructuur vrij omvattend als hefboom beschouwt voor zowel presentatie, creatie als stadsontwikkeling en dat deze visie ingebed is in een ruimere visie op kunst en cultuur en een ruimer ondersteuningsbeleid. Utrecht is bovendien vergelijkbaar van schaal met Gent en is ook een studentenstad met een rijk cultuurleven. Utrecht was kandidaat-Culturele Hoofdstad van Europa (2018), maar kon die kandidatuur niet verzilveren.
 - De stad als podium: het uitgangspunt is dat er naast grootschalige voorzieningen als het Muziekpaleis, Stadsschouwburg Utrecht en Centraal Museum ook plaats moet worden ingeruimd voor kleinschaliger podia en presentatieplekken. Daartoe behoren ook de binnenstadskerken.

- De stad als creatieve ruimte: Utrecht wil blijven beschikken over voldoende faciliteiten (accommodatie, artistieke en organisatorische ondersteuning) om de groei en ontwikkeling van talent – amateur en prof – te stimuleren.
- Culturele hotspots: Utrecht wil de mogelijkheden benutten die stedelijke transformatiegebieden aan cultuur bieden. In het Dynamisch Stedelijk Masterplan worden meerdere transformatielocaties voor vestiging van kunstenaars en creatieve industrie, zowel permanent als tijdelijk.
- ▶ **Amsterdam:** Amsterdam is groter dan Gent, maar heeft de afgelopen decennia ingezet op een cultuurbeleid dat raakt aan diverse elementen die ook in Gent van tel zijn. Het broedplaatsenbeleid zet in op wijkgerichte werking en betaalbaar wonen en werken voor kunstenaars. Amsterdam leerde al heel wat lessen over hoe dit aan te pakken voor maximaal resultaat.
 - Amsterdam investeert in heel de stad, in alle wijken
 - Het Strategisch huisvestingsplan kunst & cultuur omvat:
 - de bestaande culturele infrastructuur
 - nieuwe grootstedelijke culturele voorzieningen buiten het centrum
 - nieuwe buurtgerichte culturele voorzieningen in lijn met de groei van de stad
 - ruimte om nieuwe (grootstedelijke) voorzieningen te laten ontstaan
 - Amsterdam heeft bijzonder veel ervaring én beleid specifiek rond broedplaatsen, met o.a. aandacht voor betaalbaar werken én wonen
 - Amsterdam hanteert een “Cultuurnorm” bij stadsontwikkeling

B.6.2

Belangrijkste inzichten overheen de 3 benchmarks

Als we de drie benchmarks bij elkaar leggen, zijn dit de belangrijkste lessen om mee te nemen voor de beleidsontwikkeling omtrent culturele infrastructuur in Gent:

	Beleidsvisie	Rol van de stad	Instrumenten
SD1: culturele functies - ontwikkeling en presentatie	<p>De cultuursector is een ecosysteem, bestaande uit verschillende functies die elkaar nodig hebben. Culturele infrastructuur kan deze functies met elkaar verbinden en ze versterken.</p> <p>Het is belangrijk om een dynamische mapping te hebben van het veld met oog voor verschillende types actoren: grote culturele instituten, individuele kunstenaars, lokale culturele initiatieven, "groeilagen" van waaruit toptalent kan groeien, ...</p> <p>Presentatie en creatie hebben elkaar nodig. Een cultuurstad / creatieve stad kan niet zonder kunstenaars. Zonder betaalbare werk- én woonruimte bloedt de culturele en creatieve sector dood.</p>	<p>Regie: mapping van het ecosysteem en de noden.</p> <p>Investeren in de benodigde infrastructuur, hetzij zelf of via derden.</p> <p>Faciliteren en matchmaking: de dialoog aangaan of faciliteren met verschillende partijen, van kunstenaars en culturele organisaties tot intermediaire organisaties, andere beleidsdomeinen en projectontwikkelaars.</p>	<p>Gronden en panden in eigendom: zelf investeren in culturele infrastructuur en/of in gronden, het beheer en de betaalbare verhuring, met compensatie voor de "onrendabele top" (het stuk van de huur dat de actoren niet zelf kunnen terugverdienen via hun exploitatie), werk én woonruimte, ...</p> <p>Borgstelling of cultuurleningen voor investeringen in infrastructuur aanbieden, faciliteren of sensibiliseren rond de mogelijkheden.</p> <p>Een fonds of investeringsbudget en een investeringsplan voor de realisatie van creatieve werkplekken, gebaseerd op de beoogde omvang en een typologie met verschillende prijsklassen en afwerkingsgraden. Bepaling van de "ijzeren voorraad" en het beoogde groeiritme, rekening houdend met zowel permanente als tijdelijke invullingen.</p> <p>Investeren in intermediaire organisatie(s)</p> <ul style="list-style-type: none"> - voor verwerving van gronden en panden, - voor gebruiksklaar maken, beheer, ... - voor advies en begeleiding van infrastructuurbeheerders rond opstart en exploitatie - bepaling wie gebruik kan (blijven) maken van welke infrastructuur (bv. voor broedplaatsen) <p>Financiële steun aan culturele actoren voor verwerving van gronden en panden, voor renovatie, voor huur, voor beheer, voor advies en dienstverlening, ...</p> <p>Open calls voor de ontwikkeling en exploitatie van nieuwe sites</p> <p>Juridische kaders: ter ondersteuning van de beleidsvisie, bv. voor broedplaatsen als specifieke bestemming in een plan van aanleg, ...</p>

	Beleidsvisie	Rol van de stad	Instrumenten
SD2: differentiatie en spreiding	<p>Geografische spreiding is een uitdaging, want kunstenaars en instellingen zitten vaak het liefst in het stadscentrum, waar alles dicht bij elkaar is.</p> <p>Om cultuurvoorzieningen goed te spreiden, is mobiliteit en functie een belangrijk uitgangspunt. Dit wordt gevat in het concept van de "10-minutenstad": wijkinfrastructuur op wandelafstand, stedelijke infrastructuur op fietsafstand, bovenlokale infrastructuur bij een belangrijk mobiliteitsknooppunt, creatieve werkruimte in clusters verspreid over het grondgebied en georganiseerd volgens een of meer hoofddisciplines, die bij voorkeur inspelen op de lokale context en noden.</p> <p>Cultuur is een motor voor stadsontwikkeling, zowel bij nieuwe stadswijken als bij "inbreiding". Een nieuwe cultuurvoorziening moet inspelen op de plaats waar ze gevestigd zal worden, en in dialogoog met de buurtbewoners.</p> <p>Een vermenging van functies, zowel creatie als presentatie, zowel naar disciplines, en zowel cultureel als anderszins, kan bijdragen aan de lokale verankering en draagvlak en het gebruik en succes van sites.</p>	<p>Regie: ruimtelijke mapping en visie op de gewenste spreiding cf. de beleidsvisie (bv concept van de 10-minutenstad).</p> <p>Investeren: meerjarig investeringsplan met heldere doelstellingen op vlak van beoogde m2, prioriteiten voor spreiding, ...</p> <p>Matchmaking: tussen sites en beheerders, tussen beheerders en gebruikers.</p>	<p>Een ruimtelijke structuurvisie waarin ook de culturele functies hun plek hebben, zowel presentatie als creatie. Idealiter wordt de minimale aanwezigheid van deze functies vastgelegd in harde m2-normen in verhouding tot het aantal inwoners. Deze visie omvat zowel stadsuitbreiding als inbreiding.</p> <p>Een nulmeting van het (stedelijk) cultureel vastgoed op vlak van omvang (aantal m2), typologie, spreiding, aanwezigheid van faciliteiten, kosten, inkomsten, het gebruik, tevredenheid, ... en een regelmatige opvolging hiervan, is een goed instrument om de impact van het beleid op het terrein te meten.</p> <p>Een digitale kaart met verschillende lagen is een goed instrument om spreiding in beeld te brengen en blinde vlekken en opportuniteiten te zoeken, maar toetsing aan de kennis en ervaring van mensen is wenselijk want er zijn altijd blinde vlekken en veel dynamiek op het terrein.</p> <p>Openbare aanbestedingen zijn een belangrijk instrument om invloed uit te oefenen op nieuwe ontwikkelingen. Cultuur en andere maatschappelijke doelen kunnen daarin opgenomen worden als een "harde eis" (bv. aantal m2 en maximumprijs voor atelierruimte of betaalbare woon-werkruimte als deel van de opdracht), maar niet alle maatschappelijke doelen kunnen een plaats vinden in alle projecten, want dan wordt het onrendabel voor de ontwikkelaars. Daarom worden diverse maatschappelijke noden het best gekaderd binnen een ruimtelijke structuurvisie. Van belang is om ervoor te zorgen dat er harde eisen zijn voor een gelijk speelveld tussen de ontwikkelaars (aantal m2, maximale verhuurprijzen, ...), en dat intenties ook uitgevoerd worden (bv. via opvragen van intentieverklaringen van partners, concrete uitvoeringsplannen, ...). In beoordelingscommissies voor tenders is ook het beleidsdomein cultuur vertegenwoordigd.</p> <p>Erfpachtovereenkomsten voor gronden, in combinatie met gemeentelijk voorkooprecht, zorgen ervoor dat in Nederland de overheid invloed kan uitoefenen op de bestemming (ook bij projectontwikkelaars). In België is dit minder gangbaar, maar er zijn andere mogelijkheden zoals via het Bijzonder Plan van Aanleg.</p>

	Beleidsvisie	Rol van de stad	Instrumenten
SD3: tijdelijke invullingen	<p>Tijdelijkheid kan een hefboom zijn voor permanentie omdat het experiment toelaat.</p> <p>Tijdelijkheid is een kans voor culturele actoren én voor de site / de buurt: vaak duurt die periode langer dan voorzien en is er ruimte om te experimenteren en beperkt te investeren.</p> <p>Louter inzetten tijdelijkheid, bv. voor creatie, zorgt voor (te) veel onzekerheid en weinig garantie dat er op de lange termijn voldoende voorzieningen zijn. Een periode van 3 tot 5 jaar is het minimum om een tijdelijke invulling zinvol uit te bouwen.</p> <p>Aanvullend kan leegstandsbeheer een rol spelen, maar dit is vooral geschikt voor jonge kunstenaars die nog volop aan het experimenteren zijn.</p>	<p>Regie: ideaal is een mix te creëren van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - permanente voorzieningen waar duurzame investeringen zinvol zijn - korter lopende voorzieningen voor 3 tot 5 jaar met een eenvoudig investeringskader - aanvullend korte termijn leegstandsbeheer met maatschappelijke doelstellingen, met minimale investeringen - erkenning van de rol en plek van autonome initiatieven die geen ondersteuning vragen - ook de tijdelijke inname van de openbare ruimte kan hiervan deel uitmaken. <p>Investeren: het gebruiksklaar (laten) maken van gronden en panden op een basisniveau met het oog op tijdelijk gebruik.</p> <p>Faciliteren: Het is belangrijk te streven naar maximale duurzaamheid, ook binnen een tijdelijk kader, en hiervoor de ruimte op te zoeken tussen wat men wil realiseren en wat wettelijk kan (m.b.t. brandveiligheid, ...). Dit is gemakkelijker voor creatie en productie (zonder publiek) dan voor presentatie. Tijdelijkheid geeft stress en onzekerheid. Die kan je counteren door bv een heldere minimumtermijn te geven waarin een tijdelijke invulling zich kan ontwikkelen, bv 3 of 5 jaar (potentieel verlengbaar). Maar even goed gaat het over duidelijke afspraken vooraf, rond wat er wel en niet mogelijk is op de site, over wat er wel of niet voorzien wordt door bv. de stad en wat de invullers zelf moeten voorzien, ... (bv. casco of zelf nog elektriciteit leggen).</p> <p>Matchmaking: tussen sites en beheerders, tussen beheerders en gebruikers.</p>	<p>Zie de instrumenten onder SD1.</p> <p>De tenders zoals vermeld onder SD2 kunnen ook ingezet worden voor tijdelijke ontwikkelingen:</p> <p>Openbare aanbestedingen voor broedplaatsen in stadsontwikkelingsprojecten (zie hoger). Ook de tijdelijke invulling voor de ontwikkeling van de site kan het onderwerp zijn van een openbare aanbesteding (of deel van de ruimere aanbesteding), waarin de ontwikkelaar samenwerking zoekt met (een) culturele partner(s) voor de invulling.</p> <p>Openbare aanbestedingen voor leegstandsbeheer met maatschappelijke focus: hierbij worden inhoudelijke eisen gesteld aan de leegstandsbeheerders, bv. het voorzien van een bepaald percentage aan betaalbare ateliers of woonruimte met een maximale huurprijs en omschrijving van de minimale voorzieningen. Dit vermijdt leegstandsbeheer om louter economische redenen.</p> <p>Investeringsbudgetten voor de basisrenovatie en/of de opstart van een tijdelijke invulling.</p>

	Beleidsvisie	Rol van de stad	Instrumenten
SD4: gedeeld gebruik	<p>Gedeeld gebruik is een trend: grotere structuren nemen jongere initiatieven onder hun vleugels en creatievelingen hokken samen om de kost te drukken.</p> <p>Gedeeld gebruik heeft 2 verschillende aspecten: 1/ permanent ruimte delen; 2/ de beschikbare ruimte maximaal benutten door gaten in de planning zo goed mogelijk op te vullen.</p> <p>Gedeeld gebruik wordt op veel plaatsen interdisciplinair benaderd, maar wel met een hoofddiscipline omdat dit het gedeeld gebruik van bepaalde types ruimte en faciliteiten vereenvoudigt.</p> <p>Combinaties met andere functies (maatschappelijk, commercieel, ...) kunnen het lokale draagvlak, de aantrekkingskracht en de exploitatie positief beïnvloeden.</p>	<p>Regie: een visie op de profilerings- en spreiding van infrastructuur en de manier waarop ruimte gedeeld kan worden, binnen en buiten cultuur.</p> <p>Investeren: het gebruiksklaar (laten) maken van gronden en panden op een basisniveau met het oog op gedeeld gebruik.</p> <p>Faciliteren: rond de combinatie van creatie en presentatie en de combinatie van culturele en andere functies.</p> <p>Matchmaking: tussen beheerders en (tijdelijke) gebruikers, zeker voor de optimale combinatie van kortlopende huurvragen.</p>	Zie hierboven.
SD5: klimaat en toegankelijkheid	<p>De culturele en creatieve sector is een belangrijke partner in het streven van een stad om CO2-neutraal te worden, en samenwerking is zowel goed voor die ambitie van de stad als voor de culturele en creatieve actoren.</p> <p>Toegankelijkheid moet een evidentie zijn bij nieuwbouw en een nagel waar telkens weer op geklopt moet worden bij verbouwingen en tijdelijke invullingen. Het betreft niet enkel rolstoeltoegankelijkheid maar ook visuele en auditieve toegankelijkheid.</p> <p>Bij tijdelijk gebruik en erfgoed is duurzaamheid en toegankelijkheid geen evidentie, omwille van de staat van de infrastructuur en het gebrek aan langetermijnperspectief om investeringen te doen (bij tijdelijke invullingen) en omwille van het maximale behoud van de erfgoedwaarde (bij erfgoed).</p>	<p>Sensibiliseren van de culturele en creatieve sector rond duurzaamheid en toegankelijkheid.</p> <p>Investeren en faciliteren om het streven naar CO2-neutraliteit en optimale fysieke toegankelijkheid waar te maken. De stad houdt daarbij rekening met de aard en eigenheid van elke culturele infrastructuur om te beoordelen in welke mate duurzaamheids- en toegankelijkheidsvereisten zinvol en haalbaar zijn.</p> <p>De stad bemoeit zich niet met het inhoudelijke of artistieke programma, maar stimuleert en faciliteert om het publiek te sensibiliseren rond duurzaam gedrag.</p>	<p>Voluit investeren in duurzaamheid en toegankelijkheid bij nieuwbouw en totaalrenovaties, en slechts in de mate van het mogelijke bij erfgoed en tijdelijke invullingen.</p> <p>Klimaat- en toegankelijkheidseisen opnemen in overeenkomsten.</p> <p>Jaarlijkse klimaatscan met advies op welke punten er nog winst geboekt kan worden (zowel op vlak van infrastructuur, werking als het gedrag van de bezoekers).</p> <p>Toegankelijkheidsscan/ advies (zeker bij renovaties).</p> <p>Focus op bepaalde investeringen met impact die zinvol en financieel redelijk zijn bij tijdelijke invullingen: individuele verbruiksmeters, infraroodverwarming in grote ruimtes, een mobiele helling voor rolstoelen, ...</p> <p>Focus op nudging van publiek: bv. klimaattickets met terugbetaling voor wie met de fiets komt, informatie over openbaar vervoer, ...</p>

B.6.3 Match van de benchmarks met de beleidsdoelstellingen van Gent

Hierna volgt per benchmark een schematisch overzicht van de relevante informatie per beleidsdoelstelling die voor Gent werd geformuleerd. Het overzicht omvat:

- Een toelichting en uitdieping van de **beleidsvisie**
- Een omschrijving van de **rol die de stad opneemt**
- Een omschrijving van de **instrumenten** die worden ingezet om de doelstelling te bereiken.

Benchmark 1: Aarhus

Gesprekspartners: Lene Øster & Lars Davidsen, resp. chef consultant & head of cultural department Aarhus

Datum online interview: 23 juni 2022

Algemene beleidsvisie

De overkoepelende ambitie van het cultuurbeleid in Aarhus is het versterken van een diverse en ambitieuze culturele scene met goede kansen voor ontwikkeling, productie en presentatie. Sinds Aarhus Culturele Hoofdstad van Europa 2017, is Aarhus volledig overtuigd dat cultuur en welzijn twee handen op één buik zijn en dat cultuur een belangrijke vormende factor is voor een stad.

Er is geen apart beleidskader voor culturele infrastructuur, de infrastructuurdoelstellingen zijn verweven binnen de algemene culturele beleidsdoelstellingen.

De basis voor het gesprek was het document [Aarhus Cultural Strategy 2021-2024](#): een bewuste keuze van Aarhus om dit beleidsdocument in het Engels beschikbaar te stellen om internationale uitwisseling rond cultuurbeleid te faciliteren.

Doelstellingen stad Gent	Visie & strategie mbt culturele infrastructuur	Concretisering	Rol van de stad	Instrumenten
SD1: culturele functies - ontwikkeling en presentatie	<u>Investeren in een sterke basis</u> : Aarhus benadert de cultuursector als een ecosysteem met verschillende lagen en knooppunten en verschillende rollen	Aarhus ziet de cultuursector als een ecosysteem, waarbij iedereen samenwerkt, ook op het gebied van culturele infrastructuur en de financiering ervan. Aarhus investeert in de ontwikkeling van: - sterke instituten - interessante artistieke omgevingen voor artiesten en onafhankelijke spelers - ruimte voor productie, experiment en presentatie - ruimte voor "groeilagen" en onafhankelijke omgevingen - samenwerking met het bedrijfsleven	- Aarhus stimuleert sterke instituten om een netwerkrol op te nemen naar individuele kunstenaars en onafhankelijke actoren door hen binnen te halen en te begeleiden. - Aarhus bewaakt het aantal m2 voor creatie en productie en streeft naar uitbreiding. - Aarhus schept voorwaarden voor "groeilagen" en voor talenten om zich te ontwikkelen, of je nu deeltijds kunstonderwijs wilt volgen, of aan het begin staat van een artistieke carrière, een creatief bedrijf wilt starten of wilt samenwerken met anderen. - Aarhus faciliteert de ontmoeting tussen de cultuursector en het bedrijfsleven .	- " Cultuurcentra ": adviesorganen die een rol opnemen als adviseur en netwerkfacilitator voor uiteenlopende cultuurvormen, ze werken voor een bepaalde discipline overheen de hele stad, en helpen bv. om subsidiedossiers in te dienen (de focus en organisatie lijkt op de steunpunten die op Vlaams niveau georganiseerd worden) - Het Business & Culture Forum Aarhus : nieuw samenwerkingsplatform voor het versterken van relaties en projecten tussen culturele spelers, bedrijven en de stad. Het is een mix van ambtenaren, bedrijfsleiders en actoren uit de cultuursector. Ze adviseren samen over zowel de artistieke als zakelijke kwaliteit van projecten. Ze geven vooral veel goede raad, maar denken ook mee na over nieuwe modellen van partnerschappen tussen cultuur en bedrijven. - De stad investeert in een fonds om te kunnen investeren in bepaalde grote infrastructuurplannen die in het Forum worden goedgekeurd. - Bedrijven investeren niet in het fonds maar kunnen rekenen op belastingaftrek als ze investeren in culturele/ maatschappelijke projecten .
SD1: culturele functies - ontwikkeling en presentatie	<u>Vorming en educatie</u> : Aarhus maakt werk van vormingskansen voor jonge culturele en creatieve ondernemers	Aarhus probeert jonge kunstenaars in Aarhus te laten blijven en er een carrière te laten uitbouwen.	Aarhus ondersteunt een netwerk van creatieve plekken met een eigen profiel, waar jonge culturele en creatieve ondernemers kunnen participeren in netwerken en projecten, en waar wilde ideeën snel getest kunnen worden zonder veel formele vereisten. Het zijn onafhankelijke plekken in heel de stad die werken vanuit een sterke sociale verankering, participatie en uitwisseling, zowel lokaal, nationaal als internationaal. Ze werken peer-to-peer, met elk een eigen focus, en werken ook onderling samen. De stad helpt deze plekken om sterker te worden en creëert mogelijkheden om nieuwe plekken te laten ontstaan. De stad waakt erover dat onafhankelijke plekken kunnen blijven bestaan en kunnen ontstaan, en onderhoudt een permanente dialoog met hen.	- Ondersteuning van en dialoog met een netwerk van creatieve plekken met een eigen profiel - Inrichting van residentieplekken waar jonge kunstenaars kunnen verblijven, die werken in deze creatieve plekken

Doelstellingen stad Gent	Visie & strategie mbt culturele infrastructuur	Concretisering	Rol van de stad	Instrumenten
SD 1: culturele functies - ontwikkeling en presentatie	<u>Vorming en educatie</u> : kinderen en jongeren vinden in Aarhus een stad met ruimte om te dromen, creëren, oefenen en het leren van nieuwe dingen. Hun ontmoetingen met kunst en hun eigen creatieve ontwikkeling zijn de hoeksteen van hun algemene ontwikkeling en het goede leven.	Kinderen kunnen lokaal aan kunst en cultuur participeren , niet alleen als publiek maar ook actief. Er wordt ruimte gecreëerd voor het spontane en ongeorganiseerde in de publieke ruimte , zonder veel regels en met ruimte voor verrassingen.	- Nieuwe publieke ruimtes worden kindvriendelijk ingericht en worden opgevat als creatieve arena's, zowel in het groen, in het stadscentrum als in de wijken. - Aarhus probeert initiatiefnemers van kleine festivals en ad hoc-evenementen te faciliteren .	- Kleine subsidiebedragen met minimale administratieve verantwoording
SD2: differentiatie en spreiding	<u>Cultuur is welzijn</u> : cultuur is de motor van stadsontwikkeling : eerst komt het stadsleven, dan de stedelijke ruimte, dan pas de gebouwen. Dit inzicht is voortgevloeid uit Aarhus European Capital of Culture 2017.	Aarhus zet in op nieuwe culturele stadsontwikkelingsprojecten die de stedelijke en sociale ruimte transformeren en die bezoekers en gebruikers aantrekken van dichtbij en verderaf.	Aarhus stelt eisen aan projectontwikkelaars , die uitgaan van stadsontwikkeling op een menselijke schaal, door rekening te houden met de integratie van culturele actoren, sociaal kwetsbare mensen, de aanwezigheid van erfgoed en ruimte om te bewegen. Daartoe laat Aarhus de prijs wat zakken om in ruil voor de lagere prijs meer eisen te kunnen stellen op vlak van maatschappelijke doelstellingen.	- Tenders : als projectontwikkelaars een tender willen winnen, moeten ze ook met goede oplossingen komen voor culturele infrastructuur. Bv. Om een tender te winnen voor een nieuwe concertzaal en academie, moest de ontwikkelaar ook ateliers en werkplekken voorzien. - De tenders worden onder meer beoordeeld op de intentieverklaringen voor (culturele) partnerschappen , om de kans te vergroten dat de plannen effectief gerealiseerd zouden worden. - In de beoordelingscommissie zit onder meer ook een ambtenaar van cultuur en van de sociale dienst.
SD2: differentiatie en spreiding	<u>Open armen, open geest</u> : culturele opties moeten beschikbaar zijn in de hele stad .	Kunst en evenementen vinden niet alleen plaats in kunstlocaties maar ook plekken waar ze niet per se verwacht worden. Burgers hebben de kans om in hun eigen buurt aan cultuur te doen. Er wordt werk gemaakt van kunst in de openbare ruimte . Voor de creatie van evenementen wordt een zo breed mogelijke cirkel van culturele actoren betrokken.	Geografische spreiding is een uitdaging , want kunstenaars en instellingen zitten liever in het centrum van de stad, alles is op loopafstand daar. Dit geldt vooral voor presentatie, minder voor creatie. Aarhus probeert die dynamiek te bespelen , zowel door culturele infrastructuur te creëren overheen de heel stad (met oog op nabijheid) als ook door het verwachten van outreachend werken van instellingen die zich in het centrum bevinden via evenementen en activiteiten. Het inplanten van nieuwe culturele stadsontwikkelingsprojecten gebeurt eerder op de rand van het centrum om dit zo te vergroten, eerder uitzonderlijk in de echte buitenwijken waar nog geen (externe) bezoekers komen. In dat geval gaat het om grootschalige en gelaagde ontwikkelingen met bv. onderwijs, bib, cultuur en sport in 1 project.	- Investerings in culturele wijkinfrastructuur - Overeenkomsten met culturele instellingen rond outreachend werken / spreiding van evenementen - Stadsontwikkelingsprojecten met cultuurlijk in (nieuwe) buitenwijken

Doelstellingen stad Gent	Visie & strategie mbt culturele infrastructuur	Concretisering	Rol van de stad	Instrumenten
SD3: tijdelijke invullingen	<u>Investeren in een sterke basis</u> : Aarhus benadert de cultuursector als een ecosysteem met verschillende lagen en knooppunten en verschillende rollen	Aarhus vindt tijdelijke invullingen waardevol omdat het kan leren wat een plek en/of organisator nodig heeft vooraleer een definitief plan te maken.	Tijdelijk gebruik werkt het gemakkelijkste bij infrastructuur in eigendom van de stad. De stad probeert te bemiddelen in de zoektocht naar een middenweg tussen veiligheidseisen en wilde plannen van organisatoren. De wetgeving is helaas niet gemaakt voor tijdelijke invullingen. Dit is gemakkelijker voor creatie en productie (zonder publiek) dan voor presentatie.	- Infrastructuur in eigendom
SD4: gedeeld gebruik	Aarhus heeft geen specifieke strategie rond gedeeld gebruik, het is wel een element in andere strategieën (zie hierboven).	Van de culturele instellingen wordt verwacht dat ze jonge initiatieven onder hun vleugels nemen, maar dat impliceert niet per se om op permanente basis infrastructuur te delen . Het gebeurt wel bottom-up, omdat organisatoren elkaar vinden. Het is ook een trend bij jonge culturele en creatieve ondernemers. Aarhus stimuleert maximaal ruimtegebruik via combinaties van kortlopend ruimtegebruik .	Aarhus zoekt enkel de dialogo op, de actoren beslissen hier autonoom in. Goede praktijkvoorbeelden zijn de bib (daar kan je na de uren binnen met de bibkaart) en het jeugdhuis (kunnen met de sleutel binnen wanneer ze willen). Dit zou ook mogelijk moeten zijn in andere cultuurplekken, maar bij culturele instellingen ligt dit vaak moeilijker omwille van veiligheid.	
SD5: klimaat en toegankelijkheid	<u>Klimaat</u> : Aarhus gaat voor een klimaatpartnerschap met de culturele en creatieve sector dat niet enkel goed is voor het klimaat maar ook voor de ontwikkeling van het culturele en creatieve veld	Aarhus wil in 2030 CO2-neutraal zijn en ziet de cultuursector daarin als een belangrijke partner , die dit mee op de agenda kan zetten bij de bevolking. Voor cultuurorganisaties is het gedrag van het publiek vaak het enige of een groot stuk van wat ze zelf kunnen beïnvloeden, en via nudging kunnen ze dit publiek positief beïnvloeden.	De stad bemoeit zich niet met de artistieke programmering . Aarhus stimuleert via permanente dialogo het engagement van de culturele en creatieve sector voor het klimaat. De stad zet in op de ontwikkeling van tools en competenties om klimaatverwachtingen te kunnen omzetten in concrete acties (bv. korting als je met de fiets komt ipv korting op een parkeerticket, schermen met de vertrektijden van het openbaar vervoer, ...).	- Klimaatseisen in overeenkomsten met culturele en creatieve actoren. - Tool waarmee organisaties een jaarlijkse scan kunnen doen om te meten op welke terreinen en hoe ver ze gevorderd zijn op vlak van klimaatmaatregelen en -impact, en waar er nog kansen liggen.
SD5: klimaat en toegankelijkheid	<u>Fysieke toegankelijkheid</u> : dit komt niet expliciet aan bod in de culturele beleidsvisie van Aarhus (Open Arms, Open Mind gaat wel over mentale toegankelijkheid).	Fysieke toegankelijkheid is wel een aandachtspunt in de algemene beleidsvisie .	Elk nieuw (overheids)gebouw moet toegankelijk zijn en bij elke renovatie van een bestaand gebouw wordt gekeken hoe de toegankelijkheid geoptimaliseerd kan worden. Daarbij gaat het niet enkel over rolstoeltoegankelijkheid maar ook voor mensen met een visuele of auditieve beperking . Hier staat Aarhus nog minder ver in.	- Subsidies om gebouwen toegankelijk te maken. - Toegankelijkheidscommissie met ervaringsdeskundigen. - Jaarlijkse controle van de toegankelijkheid van belangrijke gebouwen.

Benchmark 2: Utrecht

Gesprekspartner: David Langerak, beleidsadviseur culturele zaken Gemeente Utrecht

Datum online interview: 23 juni 2022

Kunst en cultuur maken van Utrecht een dynamische en aantrekkelijke stad. Investeren in ruimte voor cultuur draagt direct bij aan het welzijn van de inwoners. Cultuur zorgt ervoor dat er op een goede manier wordt samengeleefd in een diverse stad. Het daagt mensen uit en zet aan tot nadenken. Het zorgt voor de broodnodige ontspanning, en het stimuleert om mee te doen.

Utrecht wil nu en in de toekomst bewust omgaan met (culturele) ruimte. Daarom moeten er slimme keuzes gemaakt worden als het gaat om welke voorzieningen waar gerealiseerd worden, en hoe er ruimte behouden kan blijven waar creatieve makers kunnen werken en ontwikkelen. Utrecht wil dat elke Utrechter dichtbij, laagdrempelig en passend bij de omgeving een culturele voorziening vindt. Zo een voorziening kan een plek zijn in een gebouw en/of in de openbare ruimte. Het huidige stadsbestuur gaat voor het eerst ongelijk investeren ten behoeve van veerkracht en gelijke kansen voor iedereen, door meer te investeren op plekken waar vandaag minder gelijke kansen zijn.

De basis voor het gesprek was het document [Kleur geven aan ruimte voor de culturele en creatieve sector](#) (januari 2022), dit is de Uitvoeringsnota Huisvesting creatieve en culturele sector.

Doelstellingen stad Gent	Visie & strategie mbt culturele infrastructuur	Concretisering	Rol van de stad	Instrumenten
SD1: culturele functies - ontwikkeling en presentatie	<p>De basis voor een rijk cultuurleven is een pluriform aanbod dat past bij de stad, inclusief en toegankelijk is:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een pluriform aanbod met een rijk palet aan disciplines, genres en mengvormen; uitdagend, kritisch, vernieuwend én verbindend - een inclusieve cultuursector (programma's, makers, personeel en publiek) - stimuleren van creatief vermogen voor iedereen (amateurkunst, cultuureducatie, talentontwikkeling en ontwikkeling van de professionele kunstpraktijk, onderwijs) - ontwikkelruimte voor kunstenaars en voor de stad 	<p>Slechts 30% van gebouwen met culturele bestemming is eigendom van de gemeente, voorheen werd er veel patrimonium verkocht. Ondertussen is het beleid veranderd en wordt eerder gekeken naar herontwikkeling en herbestemming van panden in eigendom, in plaats van verkoop. De "kostprijsdekkende huur" is in veel gevallen al hoger dan de draagkracht van de doelgroep, wat betekent dat ze helemaal niet terecht kunnen op de commerciële markt.</p>	<p>Utrecht investeert in culturele voorzieningen en creatieve werkruimte en subsidieert organisaties om de "onrendabele top" van de huur af te dekken (dit is het stuk van de huur dat niet kan terugverdiend worden door de organisatie). Veel culturele panden zijn in beheer van De PlaatsMaker en andere stichtingen die panden verhuren met een sociaal / artistiek oogmerk.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De stad heeft beheersovereenkomsten met culturele actoren - Voor vastgoed in eigendom wordt louter kostprijsdekkende huur gevraagd, geen winst - Voldoende subsidies aan organisaties om de "onrendabele top" af te dekken. - Borgstelling / Cultuurlening - Ondersteuning van de PlaatsMaker, een stichting die culturele infrastructuur beheert en verhuurt aan culturele actoren. Als stichting kunnen ze panden aan lage prijs verhuren, met een businessmodel dat volstaat zonder extra subsidie voor de "onrendabele top". Het is een soort kleine woningcorporatie voor artistieke werkruimte. Op bepaalde plekken krijgt de PlaatsMaker daarenboven de subsidie voor de "onrendabele top" om individuele kunstenaars te kunnen huisvesten. Voor grotere spelers maakt die subsidie deel uit van hun meerjarensubsidie. - Het investeren in vastgoed van derden is nog maar beperkt gedaan en vraagt nadere uitwerking van financiële en juridische kaders.

Doelstellingen stad Gent	Visie & strategie mbt culturele infrastructuur	Concretisering	Rol van de stad	Instrumenten
SD2: differentiatie en spreiding	Utrecht is ingesloten tussen 4 beschermde landschappen en kan dus niet ongebreideld groeien, en toch is de stad op enkele decennia meer dan verdubbeld naar inwonersaantal. Het is belangrijk dat het aanbod van cultuur meegroeit met de groei van de stad . De inplanting van culturele voorzieningen vertrekt vanuit de mobiliteit , met de "10-minutenstad" als basisconcept: 1. Culturele publieksvoorzieningen op wijkniveau 2. Culturele publieksvoorzieningen op stedelijk niveau 3. Instellingen op bovenregionaal niveau 4. Creatieve werkruimte	- Ten minste 80% van de inwoners kan een culturele voorziening op wijkniveau op loopafstand bereiken.- Stedelijke voorzieningen zijn verspreid over de stad en voor ten minste 80% van de inwoners op fietsafstand te bereiken.- Bovenregionale voorzieningen worden gerealiseerd in de buurt van mobiliteitsknooppunten , zoals treinstations.- Creatieve werkruimten zijn in clusters verspreid over de stad, en sluiten inhoudelijk aan bij de omgeving. De stad streeft naar min. 80.000m2 aan creatieve werkplekken . Starters kunnen doorgroeien naar ruimtes met een hoger afwerkingsniveau en een hogere huurprijs, waardoor er ook ruimte blijft om in te stromen.	Utrecht neemt de regierol op: - De gemeente definieert een basisinfrastructuur van cultureel vastgoed (in eigendom van de gemeente of van culturele (vastgoed)partijen).- Nieuw vastgoed wordt waar mogelijk ontwikkeld of in eigendom van de gemeente of in eigendom van culturele partijen.- De gemeente onderzoekt of bij gronduitgifte in erfpacht concrete afspraken gemaakt kunnen worden over gebruik en prijs en wat de financiële consequenties hiervan zijn. Belangrijk: <i>choose your battles wisely</i> : niet elk project kan een culturele bestemming krijgen, wel kijken waar dit echt wenselijk is en het dan ook vastleggen.- Het bouwen, beheren en betaalbaar maken van creatieve werkplekken is een belangrijke beleidsprioriteit. Daartoe onderzoekt de gemeente onder meer of een nieuwe bestemming als "culturele broedplaats" kan toegevoegd worden via een Bijzonder Plan van Aanleg (dit kan vandaag nog niet).	- Ruimtelijke strategie Utrecht 2040 , uitgaande van de 10-minutenstad: in deze ruimtelijke strategie zit cultuur ingebed, in een barcode van aantal m² maatschappelijke voorzieningen per 10.000 inwoners op gebied van sport, onderwijs, ... en ook cultuur.- de Strategie steunt op een digitale kaart met verschillende datalagen om geïnformeerde beslissingen te kunnen nemen over bepaalde voorzieningen. - Data vertellen niet alles: een toetsing aan collectieve (ambtelijke en andere) kennis is wenselijk om blinde vlekken, fouten in de dataset of gedateerde data te corrigeren.- Nulmeting vastgoedorganisatie Utrecht : deze nulmeting heeft inzicht gegeven in de omvang en spreiding, kosten en inkomsten én klanttevredenheid van culturele voorzieningen binnen het gemeentelijk vastgoed. Hiermee kan Utrecht eisen, wensen en ambities vanuit het beleidsveld (de vraag) vertalen naar vierkante meters en gebouwen (het aanbod). Voor alle gemeentelijke panden zijn de culturele voorzieningen , aantal vierkante meter bruikbaar vloeroppervlak (BVO), huur- en kostprijzen, spreiding over de stad en de klanttevredenheid inzichtelijk gemaakt. - Tenders en erfachtovereenkomsten : het niet onderhandelbaar opnemen van maatschappelijke functies: prijs, aantal m ² , samenwerking partijen tijdens ontwikkelingsproces, ... moeten ook in de tender opgenomen worden, anders blijft het bij intenties. Dit zorgt ook voor een gelijk speelveld voor projectontwikkelaars.- Gebruik maken van gemeentelijk voorkeurecht op grond om naderhand te kunnen verhuren via erfachtovereenkomsten. - Utrecht heeft een meerjarig investeringsplan voor de realisatie van creatieve werkplekken , gebaseerd op de beoogde omvang en een typologie met verschillende prijsklassen en afwerkingsgraden.
SD3: tijdelijke invullingen	Utrecht bepleit " slim ruimtegebruik ": slimme samenwerkingsverbanden zoeken, binnen en buiten cultuur, zowel permanent als tijdelijk .	Voor grootstedelijke ontwikkeling investeert Utrecht in permanent gedeeld gebruik , bv. om in een nieuw kantoorgebouw naast het station 2 grote, bovenregionale cultuurvoorzieningen te huisvesten. Voorbeelden van buiten cultuur: sportvelden op het dak van IKEA, fietsbrug over het kanaal die ook langs en over een school loopt. Op een kleinere schaal gaat het over omgaan met lege momenten en lege plekken , bv. Utrecht faciliteert gedeeld gebruik van infrastructuur door een school, muziekschool en sportclubs (cf. Brede School), dat gaat soms goed en soms minder goed. Creatieve werkruimtes zijn per definitie gedeeld, en zijn soms permanent en soms tijdelijk.	Tijdens de Coronaperiode heeft Utrecht ingezet op investeren in het upgraden van infrastructuur met het oog op een makkelijker / beter gedeeld gebruik , bv. op een lege betonplaat voorzieningen leggen om als festivalterrein te kunnen gebruiken, een lege loods inrichten met basisvoorzieningen en ingrepen voor brandveiligheid om daarna te kunnen delen. - Het is moeilijk om te wegen op tijdelijk gebruik omdat Utrecht weinig vastgoed in eigen portefeuille heeft .	- Leegstandsbeheer - Utrecht heeft nu broedplaatsenconvenant gemaakt, met daarin meer focus op tijdelijke invullingen.
SD4: gedeeld gebruik				

Doelstellingen stad Gent	Visie & strategie mbt culturele infrastructuur	Concretisering	Rol van de stad	Instrumenten
SD5: klimaat en toegankelijkheid	Klimaat: Utrecht (ver)bouwt duurzaam, sober en doelmatig.		De kostprijsdekkende huur is in veel gevallen hoger dan de draagkracht van de doelgroep, dit verschil wordt groter als de kosten voor zaken als verduurzaming en toegankelijkheid van het vastgoed moeten worden doorberekend in de kostprijsdekkende huur.	Wanneer ambities stapelen, bijvoorbeeld op het gebied van toegankelijkheid of energieneutrale gebouwen, kan de betaalbaarheid in de knel komen. Of deze ambities betaald moeten worden via bijdragen vanuit het inhoudelijk beleid of door middel van specifiek budget per ambitie, is geen uitgemaakte zaak in Utrecht.
SD5: klimaat en toegankelijkheid	Fysieke toegankelijkheid: locaties waar door de gemeente in wordt geïnvesteerd zijn inclusief, toegankelijk en bereikbaar.	Voor nieuwe gebouwen is fysieke toegankelijkheid een evidentie, voor erfgoed is het moeilijker en ligt de leiding bij Monumenten en Erfgoed om te kijken wat mogelijk is.		

Benchmark 3: Amsterdam

Gesprekspartner: Martijn Braamhaar, programmamanager Bureau Broedplaatsen Gemeente Amsterdam

Datum online interview: 27 juni 2022

Creativiteit, vernieuwing en leefbaarheid, dat is wat een bloeiende culturele sector betekent voor Amsterdam. Kunstenaars en creatieven spelen hierin een centrale rol. Omdat Amsterdam duurder en de ruimte schaarser wordt, staat de stad voor grote uitdagingen. Hoe kan de stad toegankelijk blijven voor kunstenaars, met voldoende betaalbare ruimte om te werken en te wonen? Sinds 20 jaar gebeurt dit vooral door het mogelijk maken van atelierverzamelgebouwen, de zogenaamde broedplaatsen. Een nieuwe uitdaging is: hoe zorgt Amsterdam ervoor dat broedplaatsen meebewegen met de snel veranderende stad en open, inclusief en divers zijn? “Broedplaatsen” zijn als functie opgenomen in het Strategisch Huisvestingplan kunst en cultuur om zo de realisatie van broedplaatsen bij gebiedsontwikkeling te borgen. Het Strategisch Huisvestingsplan formuleert voor 2020-2025 volgende strategische doelstellingen:

- ▶ Behoud en optimalisatie van de bestaande culturele infrastructuur;
- ▶ Nieuwe grootstedelijke culturele voorzieningen realiseren buiten het centrum;
- ▶ Nieuwe buurtgerichte culturele voorzieningen realiseren in lijn met de groei van de stad;
- ▶ Ruimte (een fysieke (open) plek) en middelen om te starten met programmeren om nieuwe (grootstedelijke) voorzieningen “te laten ontstaan”.

Basis voor het gesprek was het document [Amsterdams Atelier- en broedplaatsenbeleid 2019-2021](#).

Doelstellingen stad Gent	Visie & strategie	Concretisering	Rol van de stad	Instrumenten
<p>SD1: culturele functies - ontwikkeling en presentatie</p>	<p>De culturele en creatieve sector is goed voor 15 tot 20% van de totale omzet van de stad. Dit heeft niet alleen economisch, maar ook cultureel en maatschappelijk een behoorlijk impact. Jaarlijks zoeken bijna 1.700 kunstenaars een plek in Amsterdam. Het inkomen van de meeste kunstenaars is laag, zeker voor het gemiddeld hoge opleidingsniveau. Het college wil zoveel mogelijk kunstenaars de kans bieden om gebruik te kunnen maken van de beschikbare ruimte, aan een betaalbare prijs (met een ondergrens van € 150/maand). Omdat niet voor iedere instromer een nieuwe plek gemaakt kan worden, is voldoende doorstroming nodig.</p>	<p>De visie van Amsterdam is om dit niet zelf te doen maar wel anderen te ondersteunen. Via het Broedplaatsenbeleid wil ze zo veel mogelijk startende kunstenaars een plek geven, en ook kunstenaars vooruit blijven helpen die er wel artistiek, maar niet financieel op vooruit gaan. Het beleid zet zowel in op werk- als woonruimte: er zijn 1.200 CAWA-ateliers (zie sub 'instrumenten') en ruim 100 woonwerkateliers. Daarnaast zijn er circa 750 individuele ateliers, circa 290 atelierwoningen en ruim 50 kunstenaarswoningen (= sociale huurwoningen voor kunstenaars, zonder atelier). Iedere huurder krijgt de kans zich om zich in 10 jaar tijd artistiek en/of commercieel te ontwikkelen in een broedplaats. Wie zich in die periode commercieel goed ontwikkelt, heeft geen behoefte meer aan gesubsidieerde werkruimte. Wie zich alleen artistiek ontwikkelde, kan op steun blijven rekenen. Wie op geen van beide vlakken een doorbraak heeft gerealiseerd, moet plaats maken voor iemand anders.</p>	<p>Amsterdam ondersteunt en faciliteert de autonome broedplaatsen om financieel en organisatorisch gezond en sterk te worden, zonder hun autonomie aan te tasten. Een broedplaats moet een rendabele businesscase hebben, er is alleen incidenteel financiële ondersteuning. Amsterdam heeft een belangrijke adviesrol onder meer over het investeringsmodel, het exploitatiemodel, ... bij de opstart van nieuwe broedplaatsen. Het zoekt de dialog op, met als doel om de slaagkansen van projecten te maximaliseren. In de laatste jaren worden steeds meer broedplaatsen gerealiseerd door broedplaatsontwikkelaars. Deze partijen hebben meerdere broedplaatsen in beheer en kunnen door hun kennis en ervaring goed en efficiënt een broedplaats oprichten en exploiteren. Op deze manier kunnen veel broedplaatsen min of meer dezelfde signatuur krijgen.- Amsterdam ondersteunt ook een autonome organisatie die de toewijzing regelt van woon- en werkruimte aan kunstenaars volgens artistieke criteria.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Budget Broedplaatsenbeleid: € 1,8 mio in 2022 en € 2,7 mio in 2023. Dit budget omvat de kost voor de ondersteunende organisaties en het investeringsbudget voor nieuwe en bestaande broedplaatsen. - Bureau Broedplaatsen (3VTE) helpt nieuwe broedplaatsen bij de planontwikkeling en werkt bij bestaande broedplaatsen aan kennisdeling en -vergroting rond governance en financiën.- Nieuwe broedplaatsen moeten een aanvraag doen met vaste inhoudelijke onderdelen: verhouding tot buurt, meerwaarde voor stad, profiel nieuwe BP, welke soort mensen,... - Een commissie beoordeelt de aanvragen zowel artistiek-inhoudelijk als zakelijk. In de commissie zetelen mensen uit culturele sector (zelfstandige kunstenaars), een stedenbouwkundige, iemand met financiële achtergrond, iemand van openbare ruimte ... Bureau Broedplaatsen schuift steeds even aan om het dossier toe te lichten, maar neemt niet deel aan de beoordeling. Een belangrijke vraag is de businesscase: welk percentage wordt betaalbaar en welk percentage marktconform? Beide niveaus samen kunnen gemiddelde huur opbrengen die nodig is voor een rendabele exploitatie.- Amsterdam organiseert waar mogelijk prijsvragen voor broedplaatslocaties om zo nieuwe, originele initiatieven de ruimte te geven. - De autonome Commissie voor Ateliers en (Woon)Werkpanden Amsterdam (CAWA) beslist via een "basistoets" wie mag intreden en via een "toptoets" wie mag blijven na afloop van de huurtermijn. De huurtermijn bedraagt vijf plus vijf jaar. Kunstenaars in het bezit van een toptoets kunnen ook na vijf plus vijf jaar in aanmerking komen voor een gesubsidieerde ruimte.

Doelstellingen stad Gent	Visie & strategie	Concretisering	Rol van de stad	Instrumenten
SD2: differentiatie en spreiding	Amsterdam blijft groeien en is vooral aan het 'inbreiden': de haven wordt verstedelijkt en de stad groeit in de hoogte, met hoogbouw tot 45 m hoog en woningen van 6-7 lagen i.p.v. 1-3. De culturele voorzieningen moet meegroeien met de stad. Voor culturele infrastructuur gaat het ook om een 'inbreiding' : Amsterdam kijkt dus vooral naar mogelijkheden in gebieden die al verstedelijkt zijn. Het broedplaatsenbeleid is een mix van benutten van opportuniteiten en een bewust spreidingsbeleid naar gebieden waar weinig voorzieningen zijn. Voor Amsterdam maken broedplaatsen een wezenlijk deel uit van een creatieve stad . De "ijzeren voorraad" aan ateliers en atelierwoningen dient dan ook bewaakt te worden.	De meeste broedplaatsen komen voort uit de zoektocht van groepen naar een plek om te werken. Veel gemeentelijk vastgoed , zoals oude schoolgebouwen en bedrijfs- en kantoorpanden, is geschikt om te transformeren tot broedplaats. Bij de vernieuwing van een wijk/ buurt horen broedplaatsen erbij als functie. Cruciaal voor het bepalen van het profiel is de dialogo met de buurt over de noden en wensen in die omgeving. Amsterdam voert ook een permanente dialogo met de woningbouwcorporaties .	Leegkomend vastgoed wordt geanalyseerd en gekoppeld aan gemeentelijke beleidsdoelen en doelgroepen, waaronder broedplaatsen. Deze plekken verbinden Amsterdam en de creatieven met de omgeving en creëren met hun wisselwerking toegevoegde waarde voor alle betrokkenen.- Amsterdam voert ook een permanente dialogo met de woningbouwcorporaties over het realiseren van nieuwe atelier- en kunstenaarswoningen en het bewaken van de bestaande afspraken – de "ijzeren voorraad" aan ateliers en atelierwoningen.	- Amsterdam is eigenaar van de meeste gronden.- Ateliers in bezit van Gemeentelijk Vastgoed worden zo veel mogelijk behouden en huurcontracten van vastgoed in eigendom van de stad worden zo veel mogelijk verlengd.- Verwerven van het vastgoed door de broedplaats, of het vinden van een nieuwe plek. Hiertoe kan een bijdrage komen uit het budget "bestendiging broedplaatsen" .- Strategisch Huisvestingsplan : "broedplaats" is opgenomen als functie bij stadsontwikkeling.- Opname van broedplaatsen in tenders , met duidelijke eisen: minimale oppervlakte, maximale verhuurprijs (65 euro/m ² /jaar – dit is verlieslatend), een aantal kwaliteitseisen voor ruimte, een aantal proceseisen (intentieovereenkomst met een broedplaatsontwikkelaar, visiedocument,...).
SD2: differentiatie en spreiding	De verschillen tussen arm en rijk nemen toe , met het risico dat deze ongelijkheid zich vertaalt in (ruimtelijke segregatie). Daarom wil de gemeente meer verbondenheid stimuleren tussen individuen, groepen en (sub)culturen onderling, maar ook tussen verschillende gebieden in de stad en tussen stadsdelen. Broedplaatsen kunnen verbondenheid faciliteren . Ze huisvesten betaalbare ateliers, bedrijfs-, project- en expositieruimten, winkeltjes, atelierwoningen, en horeca. Een broedplaats kan een ontmoetingsplek zijn voor mensen met verschillende achtergronden, interesses en inzichten.	De broedplaatsen hebben allemaal een eigen profiel , dat sterk beïnvloed wordt door de lokale context. Ze verschillen in omvang en uitstraling en richten zich op verschillende doelgroepen. Broedplaatsen staan vaak midden in een wijk maar manifesteren zich soms als gesloten bolwerken. Programmering in broedplaatsen is de sleutel tot verbindingen binnen de broedplaats en verbindingen tussen broedplaatsen en de omgeving. Met een goede programmering die aansluit bij het profiel van de broedplaats wordt de maatschappelijke waarde van de broedplaats vergroot. Amsterdam wil de broedplaatsen onderling en op het gebied van programmering, personeel als gebruikers/ huurders meer open, inclusief en divers maken.	De stad voert een beleid om broedplaatsen, ateliers en (atelier)woningen te bestendigen en te ontwikkelen: - Amsterdam faciliteert en stimuleert programmering in de broedplaatsen. - Amsterdam bevordert de verbindingen tussen broedplaatsen en culturele instellingen . Hierdoor kunnen broedplaatsen hun functie als springplank en programmeerruimte beter benutten. Amsterdam wil ook kunstenaars met een MBO-diploma toegang te geven tot het Broedplaatsenbeleid en hen binnen dit kader aan werk- en woonruimte te helpen. Om dit mogelijk te maken, moet naast het Atelier- en Broedplaatsenbeleid, ook het toetsingskader van de CAWA worden aangepast.	- Pilot in samenwerking met Het Amsterdams Fonds voor de Kunst (AFK): subsidies voor programmering . - Nieuwe broedplaatsen worden gestimuleerd een fysieke ruimte voor presentaties en programmering te realiseren en een programmeringsbudget op te nemen in de exploitatie - 3Package Deal : talent krijgt in samenwerking met het AFK en culturele instellingen een woning, werkplek en werkbudget aangeboden (zo'n 40/jaar) - Van nieuwe broedplaatsen wordt verwacht dat zij de Code Culturele Diversiteit onderschrijven en toepassen. De Code biedt concrete handreikingen om inclusiviteit en culturele diversiteit structureel in de instelling te verankeren voor de onderdelen Publiek, Programma, Personeel en Partners. - Bestaande en nieuwe broedplaatsen die meer inclusief en cultureel divers willen worden kunnen daarbij hulp krijgen.

Doelstellingen stad Gent	Visie & strategie	Concretisering	Rol van de stad	Instrumenten
SD2: differentiatie en spreiding	Omdat de druk op het Amsterdamse vastgoed stijgt, heeft de gemeente de afgelopen jaren ook broedplaatsen buiten de gemeentegrenzen mee mogelijk gemaakt.	Basis voor de samenwerking met omliggende gemeenten is het programma 'Meer dan de delen' van de Metropoolregio Amsterdam .	Amsterdam neemt de trekkersrol op voor de regio.	- Binnen de Metropoolregio Amsterdam is een programma voor kennisdeling en uitwisseling ontwikkeld om zo de aangesloten gemeentes te helpen bij het realiseren van broedplaatsen en desgewenst het opstellen van broedplaatsenbeleid. - Voor een bijdrage uit het broedplaatsenbudget dient sprake te zijn van cofinanciering door de gemeente waarin de broedplaats wordt gerealiseerd.
SD3: tijdelijke invullingen	Tijdelijkheid is een kans. Het duurt meestal langer dan voorzien vóór een bepaalde plek klaar is voor herbestemming. Dit is een voordeel: je kunt een broedplaats maken voor 4 jaar en dan zit die er bv. 10 jaar. Anderzijds is het ook nadeel: verlenging komt telkens per jaar, wat voor onzekerheid zorgt, en op langere termijn moet de broedplaats vaak verdwijnen. Daardoor kan men ook moelijk investeren in de broedplaats want de termijn voor afschrijving is onzeker. Omdat veel cultuurfuncties in tijdelijke panden zijn gehuisvest, staat het voortbestaan van broedplaatsen, ateliers en vrijplaatsen onder druk . En dat terwijl de behoefte aan kunst en cultuur groter wordt nu de stad zo hard groeit. In 20 jaar tijd hebben ongeveer 100 broedplaatsen ondersteuning gekregen, 30 zijn weer verdwenen.	Amsterdam wil duurzame broedplaatsen maken binnen de context van tijdelijkheid en een krappe exploitatie . Bureau Broedplaatsen streeft ernaar om ongeveer 10.000m2 aan nieuwe broedplaatsen per jaar te creëren om ook verdwijnende broedplaatsen te vervangen. Tijdelijkheid kan ook een hefboom voor permanentie zijn: door de grote druk op ruimte is het vaak een beter idee om te investeren en behouden wat er is, dan om steeds nieuwe plekken te creëren. Bureau Broedplaatsen streeft naar een zo duurzaam mogelijke vestiging: minimaal 3 à 5 jaar , soms wordt het in realiteit 10 jaar of wordt een broedplaats permanent. De exploitatie van een broedplaats biedt vaak ruimte voor het aflossen van een lening, maar veel broedplaatsen kunnen wegens gebrek aan onderpand echter geen of alleen een dure lening krijgen.	Amsterdam geeft financiële ondersteuning bij de opstart , maar geen werkingsubsidies. Het uitgangspunt is dat de broedplaats na de opstartfase zelfstandig een positieve exploitatie kan draaien. Daarna wordt inhoudelijke en praktische steun gegeven via het Bureau Broedplaatsen.	- Amsterdam geeft subsidies voor de opstartfase na goedkeuring van het dossier.- De gemeente heeft bij de Triodos Bank 1 miljoen euro onderpand ingebracht zodat deze bank betaalbare leningen kan leveren aan broedplaatsen.- Bureau Broedplaatsen biedt kennis, coaching op gebied van financiën en governance en een relevant netwerk aan, om zo de slagingskans van projecten te vergroten. Met bestaande broedplaatsen is afgesproken dat ze jaarlijks hun jaarverslag en jaarrekening met toelichting indienen om te beoordelen hoe het gaat met de broedplaatsen. BBP biedt ook hulp om exploitatieproblemen op te lossen , bv. via de 24-uursvergunning voor horeca, stageplekken voor mensen met een migratieachtergrond, financieel advies van een expert regelen en betalen, ...

Doelstellingen stad Gent	Visie & strategie	Concretisering	Rol van de stad	Instrumenten
SD3: tijdelijke invullingen	Leegstandsbeheer heeft een aanvullende functie wat betreft tijdelijke invullingen, maar het is een commerciële business geworden.	Enkele organisaties in Amsterdam bieden een alternatief voor de gangbare vorm van leegstandsbeheer. Leegstandsbeheerders met een creatieve focus stellen de panden open voor maatschappelijke en culturele initiatieven en geven het vastgoed nieuw elan. Ze verbreden het palet aan plekken in de stad. Leegstandsbeheer is erg onzeker voor kunstenaars door de korte termijnen, en speelt vooral een aanvullende rol voor kunstenaars die willen experimenteren aan het begin van hun carrière . Daarna hebben ze meer nood aan zekerheid, die beter geboden kan worden door een broedplaats.	Doordat de horizon doorgaans kort en ongewis is wordt in principe geen subsidie verleend voor leegstandsbeheer. Per project wordt een afweging gemaakt of en in welke mate er financiële steun kan worden gegeven.	- Openbare opdrachten voor leegstandsbeheer met maatschappelijke focus.
SD3: tijdelijke invullingen	Rafelranden en vrijplaatsen zijn belangrijk, maar vormen ook een uitdaging voor het beleid.	Dit zijn locaties die vaak vanuit een kraaksituatie zijn ontstaan. Het zijn veelal regelluwe plekken waar gebruikers en bewoners zelf hun zaken regelen.	Amsterdam onderkent het belang van deze vrijplaatsen voor de stad en ondersteunt ze wanneer dat past binnen de gemeentelijke doelstellingen en binnen de plannen tot bestemming of verplaatsing.	
SD3: tijdelijke invullingen	Amsterdam wil ruimte geven aan presentatie van experimentele kunst en cultuur , als een verlengstuk van de creatiefunctie (experimenteren met presentatie).	Amsterdam gelooft in een broedplaats in de openbare ruimte , voor experimentele festivals, gericht op talentontwikkeling en experimentele kunst. Ze maken geen deel uit van het evenementenbeleid want de focus ligt op ontwikkeling en experiment, en niet op publieksbereik . Op dit moment worden 2 van dergelijke buitenbroedplaatsen gefaciliteerd.	Amsterdam onderzoekt op welke plek en op welke termijn presentatieplekken voor experiment gevonden kunnen worden. Daarnaast onderzoekt en stimuleert Amsterdam de mogelijkheden rond het (tijdelijk) uitgeven van grond.	

Doelstellingen stad Gent	Visie & strategie	Concretisering	Rol van de stad	Instrumenten
SD4: gedeeld gebruik	<ul style="list-style-type: none"> - Er zijn veel verschillende vormen van gedeeld gebruik in broedplaatsen. Sommige broedplaatsen werken als bedrijfsgebouwen: iemand beheert het gebouw en verhuurt de ruimtes, zonder veel synergie. Andere zijn verenigingen met heel regelmatig overleg en veel gezamenlijke activiteiten. - Bijna alle broedplaatsen zijn multidisciplinair maar ze hebben meestal wel een focus op een bepaalde discipline omdat dit het delen van bepaalde ruimtes en faciliteiten en samenwerking vereenvoudigt (bv. podiumkunsten: gezelschappen + scenarioschrijvers, decorbouwers, ...). - Er is ook een tendens naar meer combinatie met andere maatschappelijke functies. 	<ul style="list-style-type: none"> - Onder invloed van de steun voor programmering komen er meer presentatie-functies, zowel voor podium als expo. - Van alle disciplines zijn podiumkunsten het moeilijkste te huisvesten omdat de technische noden veel hoger zijn (vloer, licht, ...) en de huurnoden vaak over kortere periodes gaan en niet permanent. Dit maakt het businessmodel van de broedplaats kwetsbaarder en de nood om langer op een plek te kunnen blijven is groter omwille van de investeringen. - Broedplaatsen worden vaak gecombineerd met andere functies gericht op lokale cohesie, zoals een buurtkamer, een talentenhuis, ... Een aandachtspunt daarbij is dat een kunstenaar geen maatschappelijk werker is en ook de deur moeten kunnen dicht doen om te werken. 	De wijze waarop broedplaatsen gedeeld worden en functies al dan niet gecombineerd worden, maakt deel uit van de aanvraag van de autonome broedplaats en de beoordeling hiervan door de commissie. Via Bureau Broedplaatsen neemt Amsterdam wel een adviesrol op.	
SD5: klimaat en toegankelijkheid	<p>Klimaat: Amsterdam streeft ernaar om de groene koploper van Nederland en Europa te worden. Broedplaatsen kunnen hieraan bijdragen door het pand bij verbouwing zo duurzaam mogelijk te maken. Dat kan door installaties en isolatie, maar ook door <i>cradle to cradle</i> bouwmethodes. Anderzijds gaat het meestal om gebouwen die rijp zijn voor de sloop: ze hebben vaak veel gebreken en duurzame investeringen, zoals zonnepanelen, zijn zinloos.</p>	De mate waarin bestaande broedplaatsen duurzaam zijn, verschilt sterk per broedplaats. Soms ligt het dak vol zonnepanelen, soms is de volledige inbouw demontabel en soms zijn er helemaal geen maatregelen genomen. De kosten die deze duurzame maatregelen met zich meebrengen staan vaak op gespannen voet met de tijdelijke aard van broedplaatsen . Mede daardoor is niet altijd ruimte in de exploitatie voor duurzame ingrepen.	De stad houdt rekening met de aard en eigenheid van elke broedplaats: <ul style="list-style-type: none"> - Bureau Broedplaatsen adviseert over oplossingen die duurzaam gedrag stimuleren en die financieel redelijk zijn voor tijdelijke broedplaatsen. Bv. tussenmeters en sensoren op radiatoren stimuleren individueel zuinig gebruik van de verwarming; broedplaatsen met grote ruimtes worden verwarmd met infraroodpanelen, ... - Bij nieuwe of te herontwikkelen permanente broedplaatsen wordt gekeken welke duurzaamheidsmaatregelen genomen moeten worden op niveau van het casco (bv. isolatie, dubbel glas, ...). 	Bij elke projectaanvraag wordt op basis van onder andere de eigendomsverhouding, de investering, rendabiliteit en resultaat voor de exploitatielasten beoordeeld in welke mate duurzaamheidsmaatregelen wenselijk zijn en kunnen worden meegenomen als onrendabel deel van de investering.
SD5: klimaat en toegankelijkheid	<u>Toegankelijkheid</u> : fysieke toegankelijkheid wordt gezien als een belangrijk aspect van inclusie en staat hoog op de politieke agenda.	Het toegankelijk maken van tijdelijke broedplaatsen is moeilijk afdwingbaar .	Bureau Broedplaatsen sensibiliseert en hamert bij elk project op de noodzaak om toegankelijkheid mee te nemen in het concept. Soms kunnen kleine ingrepen zoals een mobiele helling al een groot verschil maken.	- Bureau Broedplaatsen financiert de inzet van specialisten . Er kan ook ondersteuning bij werving en selectie geboden worden om het personeelsbestand diverser en inclusiever te maken.

B.7 Cases: vraagstelling

B.7.1 Ruimte delen in DC Ledeborg

Introductie

Uit diverse consultaties (o.a. de sectormomenten in het kader van dit traject) blijkt – zowel bij beheerders als gebruikers van culturele infrastructuur – om verschillende redenen een breed draagvlak te bestaan om ruimtedelen verder te ontwikkelen als piste binnen het infrastructuurbeleid.

Maar ruimtedelen komt niet 'zomaar' tot stand: in de praktijk blijken verschillende drempels een vlotte manier van ruimtedelen af te remmen. In deze case/werktafel willen we aan de hand van een concreet voorbeeld zicht krijgen op de hinderpalen die bij ruimtedelen een rol spelen, én eventueel op mogelijkheden om ruimtedelen te faciliteren. Dit kan vanuit de Stad, maar eventueel ook vanuit andere betrokkenen.

Als concreet voorbeeld viel de keuze op het Dienstencentrum Ledeborg. Bedoeling is om de mogelijkheden qua ruimtedelen te onderzoeken voor verschillende zalen in dit gebouw. Momenteel kunnen organisaties of burgers er via Cultuur Gent 3 zalen huren voor allerlei activiteiten, op occasionele basis. In hetzelfde gebouw zijn ook afdelingen van zowel de Dienst Burgerzaken als de Politie gevestigd, maar die maken geen deel uit van deze oefening. Recent vonden verschillende gesprekken plaats met enkele lokale partners/verenigingen om zalen in het DC gedeeld te gebruiken. Deze gesprekken leverden tot nu toe echter geen resultaat op.

In het kader van dit onderzoekstraject willen we deze denkoefening herbekijken. We willen analyseren waarom deze gesprekken niet tot concrete acties hebben geleid: wat zijn de hinderpalen? Doel is ook te benoemen welke context, mogelijkheden en incentives nodig zijn om tot effectief gedeeld ruimtegebruik te komen.

Vraagstelling rondetafel

Welke **drempels** om ruimte te delen spelen binnen de case DC Ledeborg?

Welke **incentives** bieden mogelijkheden om in de case DC Ledeborg tot gedeeld ruimtegebruik te komen?

- ▶ Beschikbaarheid en bezettingsgraad: in welke mate waren aspecten van beschikbaarheid, bezetting en feitelijk gebruik van de ruimte een drempel binnen DC Ledeborg om tot gedeeld ruimtegebruik te komen?
- ▶ Doelstelling en motivering: welke waren de initiële motivaties om ruimte te delen bij de case DC Ledeborg? In welke mate waren divergerende doelstellingen en motivaties een drempel?
- ▶ Matchmaking en vindbaarheid: in welke mate waren deze vormen van mismatch een belemmering om ruimte te delen?
- ▶ Kennis en expertise: in welke mate speelde een gebrek aan kennis en expertise een drempel om tot gedeeld ruimtegebruik te komen?
- ▶ Beleid en regelgeving: in welke mate was bestaande regelgeving of procedures een drempel om efficiënt ruimte te delen?
- ▶ Beheer en financiering: in welke mate speelde de capaciteit voor inhoudelijk of technisch beheer van de locaties als drempel om tot gedeeld ruimtegebruik te komen? In welke mate speelde een gebrek aan financiële middelen een rol?

- Infrastructuur en uitrusting: in welke mate spelen infrastructurele kenmerken van het gebouw (inclusief profiel, uitstraling en uitrusting) als een drempel om tot gedeeld ruimtegebruik te komen?

Oplijsting drempels en mogelijke incentives

	Drempels en hinderpalen om ruimte te delen	Mogelijke incentives voor gedeeld ruimtegebruik (vanuit perspectief stedelijke overheid)
Beschikbaarheid en bezettingsgraad	1. Hoge bezettingsgraad van de locatie	1. Stad stelt eigen patrimonium ter beschikking (leegstaande of onderbenutte infrastructuur)
	2. Leegstand en beschikbaarheid op verkeerde momenten (binnen de dag, binnen de week, binnen het jaar,...)	2. De Stad kan derden/private eigenaars stimuleren om hun eigendom open of ter beschikking te stellen
	3. Mismatch tussen noden mbt types van gedeeld gebruik (projectmatig, tijdelijk of lange termijn)	3. Bestrafen van onderbenutting of leegstand (bv. fiscaal)
Doelstellingen en motivatie omtrent gedeeld gebruik	1. Mismatch op vlak van doelstellingen van de verschillende gebruikers, beheerders, eigenaars	1. Sensibilisering, mede vanuit de eigen voorbeeldfunctie als lokale overheid mbt gedeeld gebruik (ook domein-overschrijdend)
	2. Moelijkheid om transversaal ruimte te delen tussen verschillende sectoren (binnen cultuur) & beleidsdomeinen (omwille van divergente verwachtingen)	2. Stimuleren van een open dialoog en mede-eigenaarschap tussen alle betrokkenen : eigenaar, mogelijke beheerders, mogelijke gebruikers, buurt...
	3. Mismatch tussen initiatief en buurt/context	3. Begeleiding van participatietrajecten in functie van toekomstig gedeeld gebruik
		4. Bemiddeling bij conflicten (bv. via wijkregisseurs, intermediaire organisaties)
Matchmaking 'vraag en aanbod' en vindbaarheid	1. Matchmaking tussen "vraag" en "aanbod" , i.e. tussen mogelijke gebruikers en de beschikbare locaties	1. In kaart brengen en zichtbaar maken van bestaand aanbod
	2. Gebrek aan financiële capaciteit bij mogelijke gebruikers (om ruimte te huren of bij te dragen in gedeeld beheer)	2. Systematische verbinding van vraag en aanbod bv. via een digitaal platform met beheersfunctie van beschikbare ruimtes en condities (Cf. Zaalzoeker, Open Creatives)
		3. Proactieve matchmaking tussen beheerders en (tijdelijke) gebruikers , bv. voor de optimale combinatie van kortlopende huurvragen (cf. Fameus)
		4. Systematische afstemming tussen verschillende overheidsdiensten , zowel vraagzijde (vrijetijdsdiensten, onderwijs, werk, welzijn...) als aanbodzijde (diensten gebouwen, vastgoed, stedenbouw...)

Kennis en expertise omtrent ruimte delen	1. Expertise rond het delen van ruimte is erg versnipperd : binnen en over sectoren, tussen sectoren en overheid	1. Handleidingen om ruimte te delen (Handleiding Ruimte Delen De Ambrassade) of tijdelijk gebruik (tijdelijkgebruiken.be)
	2. Inclusief juridische en administratieve kennis , verschillende beheermodellen, nood aan R&D omtrent nieuwe manieren van ruimte delen	2. Inspiratie aanreiken, delen van best practices (Ruimte voor kunst Kunstenpunt)
		3. Aanspreekpunt voor gedeelde invullingen, bv. m.b.t. administratieve en juridische ondersteuning & helpdesk
		4. Peter-metersystemen
		5. Kennisdeling door intermediaire structuren (bv. GKO) stimuleren
		6. Middelen voor experimenten, pilots en praktijkgericht onderzoek omtrent coöperatieve modellen voor beheer, samenaankoop,...
Beleid en regelgeving die gedeeld gebruik belemmert of stimuleert	1. Heel wat regelgeving heeft impact op het delen van ruimte: regels over ruimtelijke ordening, brandveiligheid, subsidiereglementen, bv. met betrekking tot concessies	1. Zorgen voor constructieve samenwerking tussen handhavingsinstanties van veiligheidsnormen (brandweer, politie,...) en gedeelde invullingen , door controlerende instanties bewust te maken van de meerwaarde van gedeeld gebruik
	2. Bestaande regelgeving kan gedeeld gebruik bemoeilijken (regulitis, complexe en trage procedures...)	2. Screening en evaluatie van het huidige regelgeving en subsidiereglementen en de mate waarin die gedeeld gebruik stimuleren
		3. Regelgeving met voorwaarden voor exploitatie (gedeeld gebruik afdwingbaar bij exploitatiesubsidies, in geval van concessies van stedelijke infrastructuur)
		4. Regelgeving met voorwaarden mbt investeringsubsidies (gedeeld gebruik stimuleren in ontwerpfase of bij renovaties)
		5. Open oproepen voor gebruik van stedelijke infrastructuur (gedeeld gebruik als voorwaarde/criterium)
Beheer en financiering	1. Onduidelijke afspraken ivm samenwerking, governance en gebruik tussen de verschillende beherende partners	1. Ondersteunen van gedeelde invullingen om duidelijke, gedragen en haalbare afspraken te maken tussen de verschillende gebruikers en met de eigenaar
	2. Onduidelijkheid voor mogelijke gebruikers mbt te volgen procedures, afspraken, contracten...	2. Subsidiëring voor onderhoud , in ruil voor delen en openstellen van infrastructuur

	<p>3. Te weinig capaciteit voor het technisch beheer (conciërgefunctie): financiering, beschikbaar personeel/vrijwilligers,...</p> <p>4. Te weinig capaciteit voor het inhoudelijk beheer (inhoudelijke planning en programmering)</p> <p>5. Gedeeld ruimtegebruik brengt bovendien vaak extra kosten met zich mee (bv. onderhoud en schoonmaak van de locaties)</p>	<p>3. Middelen voorzien voor ondersteuning van gedeeld beheer van sites (conciërgefunctie, site management)</p> <p>4. De Stad neemt zelf de actorrol op bij beheer (syndicusfunctie)</p> <p>5. Organisatie van systeem van vliegende conciërges (sociale tewerkstelling, vrijwilligers ...) die gedeelde infrastructuren openen en afsluiten</p>
Infrastructuur en uitrusting	<p>1. Gebouwen infrastructuureel niet aangepast aan gedeeld gebruik (bv. circulatie)</p>	<p>1. Investeringsubsidie voor renovatie van infrastructuur en klaar maken voor gedeeld gebruik</p>
	<p>2. Profiel en imago van het gebouw speelt een rol en beperkt mogelijkheden op vlak van gedeeld gebruik</p>	<p>2. Bouwen van toekomstbestendige maatschappelijke infrastructuur met het oog op gedeeld gebruik</p>
	<p>3. De uitrusting van de locatie (bv. badgesystemen)</p>	<p>3. Uitrusting (helpen) voorzien, via subsidies, ter beschikking stellen van materiaal, systeem van samenaankoop</p>
		<p>4. Subsidies voor gedeelde invullingen die willen investeren in energiebesparende maatregelen (slimme regelsystemen voor verlichting, verwarming, airco...) of energiemeters voor verschillende delen van het gebouw</p>

Drempels en incentives in Ledeborg

Welke **drempels** om ruimte te delen spelen binnen de case DC Ledeborg?

- ▶ In het Dienstencentrum Ledeborg was vooral sprake van ondergebruik, dus een potentieel om in te spelen op ruimtenoden. Hier lag geen nood. Integendeel, DC Ledeborg biedt door die onderbenutting in principe potentieel om aan ruimtenoden binnen het cultuurveld en buurt/wijk te voldoen.
- ▶ Dat dit potentieel niet werd aangeboord, is hoofdzakelijk te wijten aan twee redenen, die nauw met elkaar verbonden zijn:
 - Gebrek aan capaciteit en deels ook professionele knowhow voor zowel technisch als inhoudelijk beheer (door gebrek aan tijd en middelen bij de mogelijke kandidaat-beheerders) en kosten voor energiegebruik en onderhoud. 'Geld is de sleutel'.
 - Te weinig "kandidaten" voor gedeeld beheer en gebruik om diverse redenen: enerzijds door een gebrek aan mogelijke beheerders en gebruikers binnen de wijk zelf, anderzijds doordat kunstenaars en cultuurorganisaties de weg niet vinden, mede omdat Dienstencentrum Ledeborg niet op de mentale kaart staat, zowel binnen de wijk als het bredere cultuurveld.
- ▶ Andere factoren werkten eveneens als hinderpaal, maar op een minder bepalende manier:
 - de uitstraling/profilering ('Dienstencentrum) en de infrastructuur (akoestiek van de polyvalente zaal, opslagruimte)
 - kenmerken van het huidige reglement voor zaalhuur van de Stad Gent

Welke **incentives** bieden mogelijkheden om in de case DC Ledeborg – en andere cases tot gedeeld ruimtegebruik te komen? Waarop kan de Stad prioritair inzetten?

- ▶ Veralgemeenen op basis van één case is moeilijk. Elke situatie is verschillend op vlak van contextuele inbedding en concrete infrastructurele mogelijkheden, mogelijke beheerders en gebruikers. In het geval van Ledeborg ontbreekt de “trekkracht” die er op andere gedeelde plekken wel is.
- ▶ **Matchmaking en vindbaarheid**
 - Mogelijke oplossing zit in het **proactief ontwikkelen van de matchmakersrol** op een niveau die het gedeeld beheer van de site overstijgt. Die rol kan de Stad zelf opnemen – of de Stad kan ervoor zorgen dat intermediaire structuren die rol opnemen.
 - Platformen zoals Zalenzoecker of Open Creatives zullen allicht niet volstaan.
 - Er is nood aan een meer proactieve vorm van matchmaking, waarbij een intermediaire partij mogelijke gebruikers actief kan toeleiden (model: Fameus, of de huidige werking van FM Vastgoed waarbij een medewerker een aantal gebouwen in de portefeuille heeft ('campingbaas').
 - **Sensibiliseren** van culturele actoren omtrent de mogelijkheden van culturele infrastructuur buiten het stadscentrum.
 - Ontwikkeling van **lokale ontmoetingsfunctie** is belangrijk om vindbaarheid en **aantrekkingskracht** te realiseren, op plekken waar die niet vanzelf aanwezig is. Enerzijds op het niveau van de Stad, anderzijds ook op niveau van buurt en wijk (openheid voor diverse culturele actoren, ook die onder de radar zitten).
- ▶ **Beheer en financiering:** in welke mate speelde de capaciteit voor inhoudelijk of technisch beheer van de locaties als drempel om tot gedeeld ruimtegebruik te komen? In welke mate speelde een gebrek aan financiële middelen een rol?
 - **Voorzien van capaciteit voor technisch en behoudelijk beheer.** Daarbij zijn verschillende beheersmodellen mogelijk, die aangepast moeten zijn aan het profiel en het bereik van de site: sleuteldragers, community managers, .
 - Interessant aan het model-Fameus is dat de **matchmakersrol gekoppeld wordt aan capaciteit en knowhow voor technisch beheer.**
 - **Wijkbudgetten** kunnen een mogelijke incentive zijn om capaciteit te creëren voor gedeeld beheer en dit financieel mogelijk te maken.
 - Link met onderzoek naar **Stadsgebouwen 2.0:** dit zal meer licht werpen op mogelijkheden voor gedeeld gebruik binnen stedelijk patrimonium, en de mogelijke rolverdeling die daarbij komt kijken.
 - **Technische ondersteuning** voor stedelijk patrimonium.
- ▶ **Kennis en expertise**
 - Oplossing bestaat in het **voorzien van kennis en informatie**, mogelijk via intermediaire structuren of actief inzetten op kennisdeling door organisaties met een werking en expertise op vlak van gedeeld beheer.
- ▶ **Beleid en regelgeving**
 - **Een evaluatie en herziening van het huidige instrumentarium** voor zaalhuur
 - Verdere **toeleiding naar beleidsinstrumenten** en subsidiekaders die gedeeld gebruik kunnen helpen stimuleren (bv. wijkbudgetten).

► Infrastructuur en uitrusting

- **Investeringsmiddelen** voorzien die het mogelijk maken om infrastructuren aan te passen voor gedeeld gebruik (en tegelijk ook voldoen aan normen voor publiek toegankelijkheid en energiezuinigheid).

B.7.2 Stadsvernieuwing “En Route”

Introductie

Dampoort-Sint-Amandsberg is een verzameling van buurten met elk eigen karaktertrekken. Met het stadsvernieuwingsproject En Route wil de Stad deze buurten verbinden. De Stad Gent zet hierbij in op verschillende projecten om de publieke ruimte in te richten op maat van het gebied en zijn bewoners, de wijken te laten bloeien van onderuit, en pionieren, ondernemen en vernieuwen te stimuleren.

Sinds de opstart van het stadsvernieuwingstraject in 2011 werden de ruimtenoden in de buurt meermaals in kaart gebracht door middel van diverse bevestigingen bij onder meer de stedelijke diensten, buurtorganisaties en bewoners. Uit deze bevestigingen bleek bijkomende ruimte voor cultuur geen prioritaire nood in Dampoort-Sint-Amandsberg. Binnen de geplande projecten van het stadsvernieuwingsproject vormt bijkomende ruimte voor culturele activiteiten dan ook een relatief beperkt aandeel.

Stadsvernieuwingsproject En route

Dampoort-Sint-Amandsberg is een verzameling van buurten met elk eigen karaktertrekken. Met het stadsvernieuwingsproject En Route wil de Stad Gent buurten verbinden. De Stad zet hierbij in op verschillende projecten om de publieke ruimte in te richten op maat van het gebied en zijn bewoners, de wijken te laten bloeien van onderuit, en pionieren, ondernemen en vernieuwen te stimuleren.

Sinds de opstart van het stadsvernieuwingstraject in 2011 werden de ruimtenoden in de buurt meermaals in kaart gebracht door middel van diverse bevestigingen bij ondermeer de stedelijke diensten, buurtorganisaties en bewoners. Uit deze bevestigingen bleek bijkomende ruimte voor cultuur geen prioritaire nood in Dampoort-Sint-Amandsberg. Binnen de geplande projecten van het stadsvernieuwingsproject vormt bijkomende ruimte voor culturele activiteiten dan ook een relatief beperkt aandeel.

Vraagstelling case study

Doel van de case study was om te leren uit het traject dat En Route tot nu doorliep, vooral in functie van toekomstige stadsvernieuwingscases. De centrale onderzoeksvragen hierbij waren:

- Sluiten de bevindingen van de bevestigingen aan bij de noden in de desbetreffende buurten? Blevende bepaalde noden onder de radar? Zo ja, waarom?
- Is de eerder beperkte bijkomende ruimte die voorzien werd voor culturele infrastructuur een gemiste kans voor de desbetreffende buurten en stad Gent in haar geheel?
- Hoe kunnen participatietrajecten bijgestuurd worden opdat culturele infrastructuur structureel wordt ingebed binnen stadsvernieuwing en -ontwikkeling?
 - Hoe en wanneer kan men vanuit de cultuursector vroeger/efficiënter/gerichter input (blijven) leveren?
 - Hoe en wanneer kan men vanuit Stad Gent de noden inzake culturele infrastructuur op het terrein beter bevestigen en capteren?

- ▶ Hoe kan het strategisch afwegingskader, dat momenteel in opmaak is, helpen bij een sterkere inbedding van culturele infrastructuur binnen stadsvernieuwingsprojecten? Welke elementen moet het strategisch afwegingskader hiervoor aanreiken?

Lessen voor Gent

Op basis van de case study 'En Route' kunnen volgende lessen geformuleerd worden voor Stad Gent:

1. In stadsvernieuwingsprojecten dient niet enkel gefocust te worden op nieuwe, bijkomende culturele infrastructuur. Ook via het vernieuwen en openstelling van bestaande infrastructuur kan het aanbod aan culturele infrastructuur verruimd worden.
2. Naast aandacht voor de culturele infrastructuur zelf is er ook nood aan voldoende aandacht voor het beheer van deze infrastructuur. Een goed beheer is immers cruciaal voor een goede werking, maar dit noodzaakt ook financiële middelen.
3. Er is in stadsvernieuwingsprojecten nood aan een brede bevraging voor het goed capteren van de lokale cultuurnoden:
 - Hierbij dient voldoende aandacht te zijn voor de culturele leefwereld van diverse bevolkingsgroepen en het bereik van de meer kwetsbare bevolkingsgroepen
 - De bevragingmethodieken dienen afgestemd te worden op de verschillende bevolkingsgroepen. Ook de lokale terreinkennis dient aangesproken te worden, bv. van de wijkwerkers.
 - Een heropstart van cultuurplatformen dient overwogen te worden voor het permanent detecteren van de lokale cultuurnoden, het verbinden van mensen en inzetten op permanente dialoog.
4. Naast het goed capteren van de lokale ruimtenoden in stadsvernieuwingsprojecten is er nood aan een sterke inhoudelijke, stadsbrede visie m.b.t. de ruimte voor cultuur in Gent opgebouwd rond volgende elementen:
 - Explicitering van de meerwaarde van culturele infrastructuur voor de stad
 - Een combinatie van lokale, stedelijke en bovenlokale perspectieven
 - Een evenwichtige spreiding en inbedding van functies die vertrekt vanuit de stadsbrede noden binnen het cultuurveld met uitspraak over wat waar ingebed kan/moet worden met aandacht voor de concurrentie tussen bepaalde stadsdelen
 - Inzetten op dynamische plaatsen: tijdelijke invullingen die meegroeien met de wijk en binnen de permanente infrastructuur ook flexibele ruimte voorzien voor nieuwe initiatieven.
 - Ook aandacht hebben voor de buitenruimte als onderdeel van (gedeelde) culturele infrastructuur
5. Een stadsbrede visie op culturele infrastructuur wordt best vertaald in harde kwantitatieve normen om de doelstellingen te kunnen bereiken in het licht van de grote druk op de ruimte. Deze normen vertrekken dienen te vertrekken vanuit de maatschappelijke meerwaarde van een goede spreiding van culturele infrastructuur.

B.7.3 Een grote podiumzaal voor Gent

Inleiding en vraagstelling

De vraag om een 'grote podiumzaal' in Gent, die gebruikt kan worden voor grootschalige podium- en muziekproducties, komt al decennia geregeld terug en leeft ook tot op heden. Door het ontbreken van een podium met bepaalde afmetingen – en voldoende publiekscapaciteit om het programmeren van die producties niet te verliestlatend te maken – kunnen bepaalde producties – grootschalig werk van Vlaamse en internationale makers, bepaald repertoire binnen opera en klassieke muziek – niet in Gent geplaatst worden. De Stad is zelf geen vragende partij voor een "grote podiumzaal" voor Gent en heeft hier zelf geen concrete visie voor ontwikkeld. De Stad wil wel het Strategisch Kader gebruiken om haar eigen positie te verduidelijken.

Dat gebeurt in deze nota in twee stappen:

1. *Articuleren van de vraag.* In het kader van dit traject rond Culturele Infrastructuur stellen we in eerste instantie de vraag op scherp, op basis van de input die we capteren uit desk research, sectormomenten en een aanvullend rondetafelgesprek met een aantal mogelijke betrokkenen: zowel presenterende instellingen als producerende gezelschappen in Gent die van zo'n grote zaal mogelijk gebruik zouden maken. De deelnemers aan de rondetafel kregen inzicht in het Strategisch Kader (in ontwikkeling), zodat dit als backdrop kon functioneren voor dit gesprek over de nood aan een grote podiumzaal voor Gent².
2. In tweede instantie toetsen we deze vraag aan het Strategisch Kader. Aangezien deze vraag vooral een strategische vraag betreft op de lange termijn, is hierbij vooral de visie van de Stad op Culturele infrastructuur richtinggevend.

In die zin is deze casus een voorbeeld van hoe het Strategisch kader toegepast kan worden op een concrete vraag: a) als leidraad bij het scherpstellen van de vraag zelf, b) als toets: in welke mate draagt deze vraag bij aan het realiseren van de culturele-infrastructuurvisie van de Stad, en onder welke voorwaarden? In deze nota ontwikkelen we een argumentatie die aan het einde in een box wordt samengevat. Wat je dan krijgt is een mogelijke argumentatie van de Stad, op basis van het strategisch kader. Finaal is het wel aan de stad om zich de argumentatie eigen te maken of aan te passen.

Op die manier wordt deze case ook een illustratie van hoe het kader kan worden ingezet om een antwoord te bieden op vragen die binnenkomen. Precies omdat dit een vraag op de langere termijn betreft, ga je die afwegen aan de visiebouwstenen. Korte termijnvragen moeten afgetoetst worden aan visie, doelstellingen en instrumenten.

Articuleren van de vraag

Bij de start van het onderzoek van IDEA Consult is de vraag omtrent een grote podiumzaal voor Gent niet helder gearticuleerd. In de Landschapstekening Kunsten wordt de vraag naar een "grote polyvalente podiumzaal" niet

² Aanwezig: Wietske Vos (stad Gent), Lien Van de Velde (stad Gent), Jan Van den Hauwe (OperaBallet), Tom Janssens (De Bijloke), Franky Devos (VierNulVier), Hans Bruneel (LOD), Herwig Onghena (La Geste), Joris Janssens (IDEA Consult), Cathy Cardon (IDEA Consult). Verontschuldigd: Bram Ghyyoot (Stad Gent), Veerle Simoens (Festival van Vlaanderen), Veerte Van Schoelant (30CC Leuven), Maarten Soete (GKO), Rik Vandecaveye (GKO). Het betreft dus zowel presenterende instellingen als producerende gezelschappen in Gent die van zo'n grote zaal mogelijk gebruik zouden maken.

preciezer gedefinieerd (41). De Beleidsnota Cultuur spreekt wel preciezer over “een ‘grote zaal’ met een voldoende breed/groot podium en voorzien van hedendaagse podiumtechnieken voor o.a. grote dans- en muziektheaterproducties”. In het kader van dit traject rond Culturele Infrastructuur stelden we in eerste instantie de vraag op scherp, op basis van een rondetafelgesprek met betrokkenen. Concreet betreft de vraag:

- ▶ Een vlakke vloertheater met podium van 22m breed, theatertoren en orkestbak en ondersteunende artiestenruimtes en publieksruimtes.
- ▶ een groot podium en een zaal met een publiekscapaciteit die voldoende groot is om het programmeren van grootschalige producties binnen podiumkunsten en klassieke muziek niet al te verlieslatend te maken. Aantal stoelen: 1.000 tot 1.200 (zittend).

Mogelijke andere karakteristieken van de grote podiumzaal (bijvoorbeeld in welke mate deze infrastructuur ook inspeelt op andere culturele functies) zijn secundair, niet de kern van de vraag en verder uit te werken. Daarbij zijn in overweging te nemen: a) links met nightlife, b) koppeling van presentatiefunctie aan creatie en ontwikkeling (repeteren en afmonteren).

Een dergelijke zaal is een antwoord op een concrete infrastructuurnood die zich vandaag in Gent stelt bij de organisaties die grootschalige muziek- en podiumproducties produceren en/of presenteren. Die kunnen vandaag niet in Gent geplaatst worden, omwille van het gebrek aan een podium. Het gaat om de grootschalige producties van Vlaamse en internationale artiesten, gezelschappen en ensembles (Rosas, Jan Martens, Mette Ingvartsen). Artiesten en organisaties uit Gent die grootschalig werk produceren en ermee op tournee gaan (La Geste, LOD), vinden het belangrijk hun producties in de eigen stad te kunnen tonen. Voor Opera Ballet Vlaanderen is het vandaag niet mogelijk om bepaalde 19de en 20^e-eeuwse producties op het repertoire te brengen.

Op dit moment gaan presenterende instellingen pragmatisch om met het gebrek aan dit type infrastructuur. Producties worden soms aangepast/ingekort om ze toch te kunnen plaatsen binnen bv. De Vooruit of NTGent. VierNulVier programmeert groter werk in het Leietheater in Deinze. Soms kan grootschalig werk wel geplaatst worden in de Opera, dat over een groter podium beschikt. Maar het programmeren van grootschalig werk is niet rendabel wegens het beperkte aantal verkoopbare zitplaatsen (slechte zichtlijnen) en de deels verouderde infrastructuur. Om die reden is de Opera vandaag nauwelijks een alternatief. Mogelijk biedt de Opera wel een gedeeltelijk antwoord op deze infrastructuurnood. De gesprekspartners aan de rondetafel georganiseerd in dit traject, zijn allen betrokken bij een traject om gedeeld gebruik van dit platform in de toekomst te operationaliseren.

Binnen het bredere Gentse kunstenlandschap is de vraag om een nieuwe, grote podiumzaal controversieel. De Gentse Landschapstekening Kunsten (2022) wijst erop dat de vraag in de sector niet uitgeklaard is. Vele spelers,

ook diegenen die kleinschalig werk maken en tonen, voelen de druk op ruimte en hebben presentatienoden, waarop een nieuwe, grote podiumzaal niet het antwoord is. Het voorbehoud dat leeft in de sector, betreft dus niet de vraag om een grote podiumzaal *as such*, wel de mogelijke prioritering van investeringen, waarbij velen grootschalige topinfrastructuur, die in eerste instantie gebruikt zou worden door de grotere huizen, niet als prioritair zien.

Tijdens de rondetafel geven deze respondenten – presenterende en producerende organisaties die mogelijk betrokken partij zijn – de volgende bedenkingen mee over de nood aan een nieuwe grote podiumzaal:

- ▶ Er is in Gent een objectieve lacune m.b.t. dergelijke grootschalige topinfrastructuur voor de podiumkunsten. De respondenten delen de bezorgdheid om een sterk cultureel weefsel in Gent en het inzicht dat er ook andere infrastructuurnoden zijn. Weliswaar is het nuttig om binnen een integrale visie op infrastructuurnoden in het artistieke ecosysteem ook een onderscheid aan te brengen tussen de noden m.b.t. de 'top' en de 'basis', die beide scherp te articuleren en pas nadien keuzes te maken over prioriteiten.
- ▶ Er zijn diverse mogelijke gebruikers van dergelijke topinfrastructuur (VierNulVier, 404, Opera Ballet Vlaanderen, LOD, Filmfestival, Gent Jazz, Festival van Vlaanderen,...). Welke mogelijke gebruikers er zijn buiten muziek en podiumkunsten, hangt uiteraard af van de verdere invulling en beheersmodel van een dergelijke infrastructuur en zijn dus niet te becijferen. Respondenten schatten in dat er voldoende mogelijke gebruikers zullen zijn om de capaciteit die deze zaal creëert te benutten, zeker indien de infrastructuur voldoende polyvalent is om gedeeld gebruik met andere sectoren mogelijk te maken (bv. nightlife). Weliswaar geven zij ook het voorbehoud mee dat de genoemde organisaties vandaag niet beschikken over voldoende werkingsmiddelen om die infrastructuur te beheren en van een inhoudelijk programma te voorzien. Naast investeringen zijn ook exploitatiekosten een aandachtspunt.
- ▶ De mogelijkheid van een nieuwe grote podiumzaal roept nog andere vragen op over beheer en financiering.
 - Diverse beheersmodellen zijn mogelijk. Gesprekspartners aan de rondetafel geven de voorkeur aan een plek die niet geclaimd wordt vanuit één werking, maar die wel beheerd wordt door een culturele organisatie, aansluitend bij de identiteit en het gezicht van de spelers die van dit platform gebruik maken. De voorkeur gaat alleszins niet uit naar een 'neutrale' beheerder, die louter voor het technisch beheer instaat.
 - Niet alleen de omvang van een dergelijk dossier, maar ook de aard van de vraag ('topinfrastructuur', dus met een landelijke en internationale uitstraling) vereist een partnership waarbij investeringen en exploitatie structureel gedragen worden door de Stad Gent en de Vlaamse Gemeenschap en mogelijk andere partners (Universiteit Gent, Ghelamco,...)

- ▶ Gezien de grote investeringskost en vragen omtrent de exploitatie wijzen respondenten erop dat op korte en middellange termijn prioriteit moet gegeven worden aan lopende werven. Een daarvan is de renovatie van het Operagebouw, dat zoals aangegeven mogelijk en alvast deels een antwoord kan bieden op de hiaten. Hoe precies, is vandaag moeilijk in te schatten omdat het afhankelijk is van het feitelijk gebruik van dit platform en evoluerende noden in de sector. Op middellange termijn is een evaluatie van het feitelijk gebruik van dit gerenoveerd platform dan ook nodig om de vraag naar een grote podiumzaal te actualiseren.
- ▶ Een mogelijke argumentatie van de wenselijkheid van een nieuwe, grote podiumzaal dient dan ook op de langere termijn worden gezocht.
 - Deels gekaderd vanuit de noden van het cultuurveld: niet zozeer de huidige noden, dan wel de noden op de langere termijn.
 - Deels vanuit het bredere perspectief van stadsontwikkeling en de toenemende nood van een groeiende bevolking.
- ▶ Open vraag is hoe de noden en praktijken binnen het cultuurveld evolueren en hoe culturele behoeften van een veranderende bevolking mogelijk veranderen, welke omgevingsfactoren daarop mogelijk een impact hebben. Kortom: welke transformaties de cultuursector op de langere termijn nodig heeft. Die vraagstelling gaat in essentie over de culturele strategie op langere termijn van de Stad Gent en staat ook centraal in het traject van de kandidatuur van Gent als Europese Culturele Hoofdstad. Deze kandidatuur kan dan een kader zijn om mee die langetermijnreflectie te voeden.

De vraag in een notendop:

- ▶ De vraag om een groot podiumzaal sluit aan bij reële en infrastructuurgerelateerde lacune omtrent grootschalige topinfrastructuur binnen muziek en podiumkunsten.
- ▶ Binnen de sector wordt dit dossier op de korte noch middellange termijn niet prioritair geacht, zowel door kleinere spelers als door de grotere spelers (producenten/presenteren) die mogelijke gebruikers zijn.
 - Kleinere spelers en GKO: lage prioriteit omdat dit mogelijk conflictueus is met andere sectornoden.
 - Mogelijke betrokkenen: lage prioriteit omdat lopende werven prioritair zijn en een partieel antwoord geven op deze nood.

- ▶ Mogelijke gebruikers zien wel een argumentatie op de langere termijn in een ambitieuze visie op stadsontwikkeling, waarbij grootschalige muziek- en podiuminfrastructuur een vehikel kan zijn.

Match met Strategisch Kader

Het Strategisch Kader voor Culturele Infrastructuur stelt de Stad Gent in staat om een antwoord te bieden op de vraag, zoals ze hierboven weergegeven.

- ▶ Aangezien de vraagstelling zich op de lange termijn situeert, moet het antwoord gevonden worden in de match met de missie van de Stad Gent en de acht bouwstenen in de visie, en minder in het doelstellingenkader (vooral relevant voor korte en middellange termijn).
- ▶ In die match kan zowel een mogelijke legitimering gevonden worden, als een grote podiumzaal ertoe bijdraagt dat de infrastructuurvisie op die manier gerealiseerd wordt. In welke mate draagt een grote podiumzaal bij tot het realiseren van de visie? Vanuit die match kunnen echter ook noodzakelijke randvoorwaarden worden geformuleerd. Aan welke voorwaarden

Visiebouwsteen 1: Culturele infrastructuur als motor voor een leefbare stad.

(Het spreiden van) culturele infrastructuur geeft impulsen aan de transformatie van buurten en wijken en draagt bij tot de ontwikkeling van een bruisende, solidaire en veilige stad, een brede leer- en leefomgeving met een sterk en veerkrachtig creatief en economisch weefsel.

- ▶ Een grote zaal draagt potentieel bij aan de ontwikkeling van Gent tot een bruisende stad, met een veerkrachtig creatief en economisch weefsel. Een rijk cultureel aanbod is naast nightlife en betaalbaar wonen een van de redenen waarom mensen besluiten zich te vestigen. Grootschalige infrastructuur maakt een diverser aanbod mogelijk en kan ertoe bijdragen dat de Stad Gent zich kan onderscheiden van andere steden.
- ▶ Hoewel een grote podiumzaal een hefboom kan zijn voor stadsontwikkeling, kan grootschalige infrastructuur ook bijdragen tot stijging van vastgoedprijzen, processen van gentrificatie in gang zetten. Dit is dus een precaire balans.

Conclusie: een grote podiumzaal draagt potentieel bij aan de ontwikkeling van een leefbare stad en de aantrekkelijkheid van de Stad, op voorwaarde dat er mechanismen worden ingebouwd dat rekening wordt gehouden met mogelijke negatieve impact op de leefbaarheid, inclusief betaalbaarheid van wonen en werken.

Visiebouwsteen 2: Nabijheid, toegankelijkheid en bereikbaarheid.

Nabijheid, toegankelijkheid en bereikbaarheid van culturele infrastructuur voor alle Gentenaars zijn essentieel. Stad Gent gaat voor een brede spreiding van culturele infrastructuur, niet alleen in de binnenstad, maar in alle buurten en wijken.

- ▶ Deze doelstelling wordt in eerste instantie gerealiseerd door andere types van culturele infrastructuur, de basislaag van lokale, wijkgerichte infrastructuur. De legitimering van een grote podiumzaal kan niet hier worden gezocht. De inplanting van een mogelijke grote podiumzaal moet bekeken worden in functie van bereikbaarheid voor een lokaal, bovenlokaal en landelijk publiek: vlot bereikbaar via openbaar vervoer (bovenlokaal) en met de wagen.

Conclusie: een grote podiumzaal is niet het instrument om ervoor te zorgen dat cultuur nabij en toegankelijk is voor alle Gentenaars. Mocht om andere redenen een grote zaal worden gebouwd, dan is bereikbaarheid en mobiliteit een belangrijke randvoorwaarde, zowel lokaal als bovenlokaal en landelijk.

Visiebouwsteen 3: Gent als creatieve ruimte voor ontwikkeling, presentatie en ontmoeting.

Ondanks de toenemende druk op ruimte en voorzieningen, wil Gent een creatieve ruimte, broedplaats en aantrekkingspool blijven voor kunstenaars en creatievelingen. Hiertoe is er in Gent voldoende fysieke ruimte nodig om de verschillende culturele functies – prioritair ontwikkeling/ creatie/ experiment en presentatie – op een kwalitatieve manier uit te voeren. Op het vlak van presentatie is er nood aan een diversiteit aan presentatieplekken voor een divers aanbod.

- ▶ Op dit moment is er een objectieve lacune op het vlak van culturele infrastructuur. Een dergelijk platform kan er dus toe bijdragen dat de diversiteit aan presentatieplekken en van het aanbod toeneemt. Anderzijds bestaat de vrees dat de noodzakelijke investeringen en middelen voor exploitatie ten koste gaat van andere noden, waardoor de ruimte voor andere functies onder grotere druk komt.

Conclusie: een grote podiumzaal draagt er potentieel toe dat er in Gent een rijker en diverser muziek- en podiumaanbod ontstaat, onder voorwaarde dat er voldoende middelen beschikbaar blijven om een rijk en divers cultureel weefsel te behouden.

Visiebouwsteen 4: Diversiteit m.b.t. aanbod, makers en publiek.

Fysieke culturele infrastructuur moet een divers aanbod aan aanbod en werkingen mogelijk maken en toegankelijk zijn voor een diversiteit aan kunstenaars, makers en publiek. Met het oog op de gewenste transformaties van Gent op langere termijn, is het belangrijk om prioritair oog te hebben voor de culturele infrastructuurnoden van jongeren en van mensen met een migratie-achtergrond (zie ook de visieontwikkeling omtrent Gent2030).

- ▶ De mate waarin een grote podiumzaal hiertoe bijdraagt, hangt af van de verdere operationalisering van gebruik en beheer: hoe 'divers' is het beheer van en de toegang tot deze resource?

Conclusie: diversiteit en inclusief werken is geen argument voor de noodzaak van een grote zaal, desgevallend wel een voorwaarde bij de verdere uitwerking en invulling van gebruik en beheer.

Visiebouwsteen 5: Landelijke en internationale positionering

Als ambitieuze cultuurstad positioneert Gent zich niet alleen lokaal maar ook binnen de bredere regio, in Vlaanderen en ook internationaal. Gent is een sterke en complementaire schakel binnen een breder regionaal en Vlaams en cultureel ecosysteem. Sector en stedelijke overheid zijn sterk ingebed in internationale netwerken en voor de toekomst zijn er sterke ambities (kandidatuur Culturele Hoofdstad), waar het beleid en visie rond culturele infrastructuur in past. Bijdragen aan de internationale positie en uitstraling van Gent als een cultuurstad betekent: een voldoende divers aanbod voor een lokaal, regionaal, Vlaams en internationaal publiek. Culturele infrastructuur moet dit mogelijk maken. (Landelijk en internationaal onderscheidende positionering betekent niet noodzakelijk grootschalige infrastructuur. Landelijk en internationaal onderscheidende positionering betekent ook niet noodzakelijk dat "alles" in Gent getoond moet worden.)

- ▶ De Stad Gent heeft als cultuurstad een landelijke en internationale ambitie. Een grote podiumzaal kan hiertoe bijdragen, door bij te dragen aan een diverser muziek- en podiumaanbod en het mogelijk te maken dat de lokale en bovenlokale in staat wordt gesteld om het grootschalige werk van Vlaamse en internationale makelij in de eigen stad te zien. Er komt een rijker aanbod wat de stad aantrekkelijker maakt voor toeristen uit binnen- en buitenland.

- ▶ In Vlaanderen (Brugge, Brussel, Antwerpen, Turnhout,...) zijn er andere grote podiumzalen waar dit werk te zien is. Vanuit een landelijk perspectief is de toegevoegde waarde van een nieuwe podiumzaal beperkt. De Stad Gent vindt het bovendien niet noodzakelijk dat “alles” in Gent getoond wordt. Er zijn mogelijk andere invalshoeken om via culturele infrastructuur internationaal onderscheidend te zijn.
- ▶ Aangezien Gent kandidaat is om Europese Culturele Hoofdstad te worden, dient het onderscheidende karakter aan te sluiten bij het concept van deze kandidatuur en de culturele langetermijnstrategie waartoe de kandidatuur bijdraagt. Het concept voor de kandidatuur schuift – wat infrastructuur betreft – een andere piste naar voor: een netwerk van ‘vrijhavens’, gericht op ontmoeting en creatie/ontwikkeling, dat inspeelt op de noden van de stad en inspirerend moet zijn voor Europa.

Conclusie: de ambitie om van Gent een internationaal onderscheidende cultuurstad te krijgen via een transformatie op de langere termijn, vraagt om een andere conceptuele invulling dan een investering in grootschalige topinfrastructuur.

Visiebouwsteen 6: Solide basisinfrastructuur en tijdelijke impulsen, vanuit langetermijnperspectief.

Met het oog op de duurzame ontwikkeling van het cultuurleven in Gent is er zowel nood aan een permanente basisinfrastructuur als aan tijdelijke impulsen en vrije ruimte. Er is nood aan een permanente basisinfrastructuur, die goed uitgerust is en flexibel kan ingezet worden om de doelstellingen te realiseren. Zowel in tijdelijke invullingen als permanente basisinfrastructuur moet op een veilige en kwalitatieve manier gewerkt kunnen worden. Een duurzaam perspectief op culturele infrastructuur - zowel voor basisinfrastructuur als tijdelijke invullingen - betekent inzetten op flexibiliteit, polyvalentie en veranderingsgericht bouwen.

- ▶ Een mogelijke grote podiumzaal betreft uiteraard permanente infrastructuur die goed uitgerust moet zijn om in kwalitatieve en veilige omstandigheden te werken. Bij de ontwikkeling van een dergelijk dossier zijn flexibiliteit, polyvalentie en veranderingsgericht bouwen belangrijke voorwaarden die er mee voor zorgen dat de capaciteit optimaal wordt benut (efficiëntie), dat mogelijke andere invullingen en herbestemming op de langere termijn mogelijk worden (duurzaamheid).

Conclusie: een kwalitatieve uitrusting, flexibiliteit en veranderingsgericht bouwen bieden geen legitimering voor een grote podiumzaal, maar zijn wel belangrijke randvoorwaarden.

Visiebouwsteen 7: Slim gebruik is gedeeld gebruik

Slim gebruik is gedeeld gebruik: dat is het antwoord op de druk op ruimte en voorzieningen in Gent. Dit gaat zowel over gedeeld gebruik binnen cultuur als over synergie met andere beleidsdomeinen. Ruimte delen biedt niet alleen ruimte voor activiteiten die kampen met plaatsgebrek en werkt ook kostenbesparend, er zijn ook inhoudelijke voordelen aan verbonden: ruimte delen creëert plek voor experiment, draagt bij tot mede-eigenaarschap en draagt bij tot ontmoeting, samenwerking en kruisbestuiving in een superdiverse samenleving. Het cultuurbeleid van de Stad stimuleert, faciliteert en responsabiliseert omtrent gedeeld ruimtegebruik, zowel binnen het cultuurveld alsook beleidsdomeinoverschrijdend. Gedeeld gebruik werkt in twee richtingen: ruimte creëren voor cultureel gebruik in niet-dedicated culturele infrastructuur, maar ook andersom.

- ▶ De vraag betreft een platform dat op zijn minst gedeeld wordt gebruikt door de betrokken actoren uit muziek en podiumkunsten. De manier waarop een grote podiumzaal bijdraagt aan deze doelstelling is voorwaardelijk en afhankelijk van de verdere uitwerking en invulling.

Conclusie: ruimtedelen is geen legitimering, wel een noodzakelijke voorwaarde voor een nieuwe grote podiumzaal in Gent.

Visiebouwsteen 8: Waarden en randvoorwaarden

Een beleid voor culturele infrastructuur moet permanent afgetoetst worden aan de volgende waarden als uitgangspunten: duurzaamheid, ruimtelijke kwaliteit en ruimtelijke en maatschappelijke draagkracht. Dit zowel op de korte als op de lange termijn.

De Stad voldoet aan wettelijke verplichtingen en randvoorwaarden met betrekking tot (culturele) infrastructuur: toegankelijkheid, energiezuinigheid, veiligheid, geluidsisolatie.

De cultuursector kan ook een voortrekkersrol opnemen op het vlak van klimaatadaptatie en de transitie naar een duurzame samenleving, bijvoorbeeld via het stimuleren van gedeeld gebruik.

- ▶ Een grote podiumzaal moet zeker voldoen aan wettelijke verplichtingen en randvoorwaarden met betrekking tot (culturele) infrastructuur en bij de inplanting wordt rekening gehouden met de draagkracht en ruimtelijke kwaliteit van buurt en wijk.
- ▶ De zichtbaarheid van een grootschalig infrastructuurproject biedt mogelijkheden om toonaangevend te zijn en een voorbeeldfunctie op te nemen op het vlak van klimaatadaptatie.

Conclusie: ecologische duurzaamheid en toegankelijkheid bieden geen legitimering voor een grote podiumzaal, ze zijn wel noodzakelijke voorwaarden.

De match met het Strategisch Kader in een notendop:

- ▶ *Mogelijke legitimering voor de Stad om op deze vraag in te gaan.*
 - Maakt een diverser aanbod binnen podiumkunsten en muziek mogelijk en draagt zo positief bij aan de ontwikkeling van een leefbare stad en de aantrekkelijkheid van de Stad (reden om te vestigen, toerisme,...)
 - Landelijk en internationaal onderscheidende positie via culturele infrastructuur gebeurt via culturele langetermijnstrategie en kandidatuur Culturele Hoofdstad. Hier is weinig match met een verhaal van grootschalige topinfrastructuur: ook op de lange termijn ligt de prioriteit bij andere noden en andere infrastructuurconcepten, die inzetten op spreiding, nabijheid en inclusief werken.
- ▶ *Noodzakelijke voorwaarden indien hiervoor gekozen wordt.*
 - Diversiteit en inclusiviteit als aandachtspunt bij gebruik en beheer
 - Bij inplanting rekening houden met omgevingsfactoren: bereikbaarheid en mobiliteit (lokaal, stedelijk, bovenlokale en landelijke verbindingen)
 - Flexibiliteit, polyvalentie en veranderingsgericht bouwen
 - Kwalitatieve uitrusting en veiligheid.
 - Gedeeld gebruik en gedeeld beheer, met diversiteit en inclusiviteit als aandachtspunten (ook jongeren, mensen met een migratie-achtergrond).
 - Ecologische duurzaamheid: wettelijke verplichtingen en mogelijke voorbeeldfunctie.
 - Aandacht voor ruimtelijke kwaliteit en maatschappelijk draagvlak, en oog voor de mogelijk negatieve impact (overlast, gentrificatie, druk op ruimte)

